

Dat stomme boek

TINY FISSCHER

Dit is het stomste boek dat je ooit in je handen hebt gehad.
Het is zo stom dat het maar de vraag is of je het überhaupt moet lezen.
Als je dat dan toch doet, kun je niet zeggen dat ik je niet heb gewaarschuwd.
Een stom^{my}er boek bestaat er namelijk niet, echt niet, ik zweer het je...

VAN HOLKEMA & WARENDORF

Tiny Fisscher

Dat stomme boek

Van Holkema & Warendorf

ISBN 978 90 00 32291 6
NUR 284

© 2013 Van Holkema & Warendorf
Uitgeverij Unieboek | Het Spectrum bv,
Postbus 97, 3990 DB Houten
Tekst: Tiny Fisscher
Vormgeving omslag: Davy van der Elsken, DPS, Amsterdam
Zetwerk binnenwerk: Zetspiegel, Best
www.unieboekspectrum.nl
www.tinyfisscher.nl
www.facebook.com/Youngadultboeken
www.twitter.com/UitgeverijUBHS

Deze digitale editie is gemaakt naar de eerste druk, 2013

‘What was that?’

‘That was your life, mate.’

‘Oh, that was quick, do I get another one?’

‘Sorry mate, that was it.’

Basil Fawlty in *Fawlty Towers*

Mijn boterhammen had ik in de vuilnisbak gekieperd. Ik moest niet denken aan brood met wat dan ook erop. Ik moest ook niet denken aan brood in het algemeen; ik wilde een frikadel. We hadden een tussenuur en we wisten niet hoe snel we bij de snackbar moesten komen. Wij: Kick, Babs, Erik en ik.

Babs nam patat met, Erik een patatje oorlog, Kick een dubbeldikke hamburger en cola. Kick is evengoed niet dik, hij sport veel. Kickboksen, drie keer per week. Kick is niet zijn bijnaam, zijn ouders hebben hem gewoon zo genoemd. Zou je je zoon ook Tennis kunnen noemen, of Golf? Er zijn wel jongens die Wolf heten, wij hebben er een op school. Hij lijkt niet op een wolf, integendeel. Misschien vanbinnen wel, maar zo goed ken ik hem niet.

Ik sport niet, hoewel mijn vader mijn getrommel, getik en gewiebel ook wel eens een 'soort van sport' noemt. 'En het kost geen contributie,' zegt hij.

Ik had net een hap van mijn frikadel genomen, toen mijn mobiel ging.

M'n moeder. Waarom belde ze naar school, ze wist niet dat we een tussenuur hadden.

Ik zette m'n mobiel op stil, maar even later voelde ik hem weer in mijn broekzak trillen.

Er was iets.

'Mam.'

'Iev.'

Zo heet ik eigenlijk niet, ik heet Ivan. Zelfs korte namen kunnen worden afgekort.

'Wat is er?'

'Je moet nu naar huis komen.'

Het viel me op dat ik kalm bleef. Als je onder schooltijd door je moeder wordt gebeld, is er iets aan de hand, dan hoor je te schrikken. Ik schrok niet.

'Papa is weg,' klonk de stem van mijn moeder.

Die mededeling sloeg niet in als de spreekwoordelijke bom. 'Hij is wel vaker weg,' zei ik.

'Ik vertrouw het niet. Ik heb hem gebeld, hij neemt niet op. Ik maak me ongerust.'

Er viel een korte stilte. Ik had kunnen zeggen dat hij wel vaker was weggebleven, dat hij altijd was teruggekomen en dat dit nu ook wel zou gebeuren. Ik had kunnen zeggen dat hij als stand-upcomedian en beroepsflierefluiter geen man was van stipt op tijd optreden, thuiskomen, naar bed gaan of opstaan. Ik had kunnen zeggen dat hij nu eenmaal een leven had gekozen waarin dingen nooit vastliggen en dat ze daar na zo veel jaren huwelijk maar eens aan moest wennen.

Ik had dat allemaal kunnen zeggen – ik zei het niet.

'Ik wil hem zoeken,' zei mijn moeder. 'Met z'n allen.'

Daarmee bedoelde ze mij en Zus, mijn zusje van tien. Zo heet ze dus echt, Zus. Eigenlijk net zo'n vreemde naam als Kick of Wolf.

Of Iev.

Ik nam nog een hap van mijn frikadel. Ik had helemaal geen zin om mijn vader te gaan zoeken. Hij kwam wel weer terug, zoals altijd. Hoe laat was het nou helemaal, hij had nog de hele dag om thuis te komen.

Ik likte een klodder ketchup van mijn duim.

‘Is er niet gewoon een gig bij gekomen en dat-ie je dat niet heeft verteld?’ vroeg ik.

‘Natuurlijk zou hij dat vertellen.’ Mijn moeders stem klonk scherp.

‘Of dat hij het heeft verteld en jij het vergeten bent?’

‘Hoezo vergeten, waar zie je me voor aan?’

Ik zei maar niet dat ze het wel vaker vergat als mijn vader de hort op was, ook al hing er een DE HORT OP-vel op de koelkast met data en plaatsnamen erop. Ik moet toegeven dat dit vel papier niet altijd up-to-date was en dat mijn vader nog wel eens wat vergat op te schrijven, maar het geheugen van mijn moeder laat haar nog wel eens in de steek. Handig voor mij en mijn zusje, als we net doen alsof ze ons iets heeft beloofd terwijl ze dat helemaal niet heeft gedaan. Toch maken we daar niet zo veel misbruik van – dat vinden we zielig. Nou ja, mijn zusje vindt het zieliger dan ik, maar ik wil niet altijd de spelbreker zijn. Dat ben ik met mijn aandoening al genoeg. Hoewel je ADHD misschien ook weer geen aandoening zou moeten noemen. Dat klinkt meteen weer zo pathetisch. ‘Pathetisch’ is een woord dat ik niet kende, maar dat ik laatst bij een digitaal woordspelletje tegenkwam. Waar die spelletjes al niet goed voor zijn. Je hoeft heus niet alle kennis uit boeken te halen, dat kan ook gewoon via je smartphone.

Ik nam nog een hap. Er vielen stukjes ui op mijn broek. Ik wiebelde met mijn been, waarna de uitjes in een kringetje op de grond terechtkwamen.

Een kringetje van jongens en van meisjes.

Tijd geleden alweer dat ik in groep een zat, geen idee meer hoe de rest van dat liedje ging.

Het woord ‘Attention’ in de afkorting ADHD kun je bij mij net zo goed veranderen in ‘Association’: ik associeer me suf en kan daar niks aan doen. Ik associeerde al ver voordat ik wist wat dat woord betekende. Als de kleuterjuf bijvoorbeeld rode nagellak droeg, ging ik aan van alles denken wat met rood te maken had: het deksel van de blokkendoos, lieveheersbeestjes, de brandweerhelm van een poppenkastpop, de zitting van mijn skelter, mijn moeders schoenen, bloed – en het witte ding dat ik een keer in het prullenbakje van de wc had gevonden, waar ook bloed op zat. Ik weet nog dat mijn moeder loog dat ze een bloedneus had gehad en dat ze het toen daarin had opgevangen. Het kwam uit een pak waar ‘maanverband’ op stond, tenminste, dat las ik toen. Ik kon al lezen voordat ik naar school ging. Toch miste ik de d, dus zo goed las ik nog niet.

Mijn moeder hakte mijn gedachtestroom doormidden als een slager een stuk vlees. ‘Je zusje is al thuis,’ sneed haar stem door de telefoon. ‘Kom zo snel mogelijk hierheen.’ Het klonk als een bevel. Ik hou niet van bevelen. Daarbij dacht ik aan het proefwerk scheikunde dat we die middag zouden hebben en aan dat ik er helemaal geen zin in had om dat te moeten inhalen.

Ik haat proefwerken, ze inhalen nog meer.

‘Ik kan niet weg,’ zei ik dus.

‘Het moet,’ drong mijn moeder aan.

Hoe graag ik ook iedere kans aangreep om school te skippen, er was nu toch iets wat me daarin tegenhield. Misschien omdat mijn moeder het me opdroeg, of omdat de spoorloosheid van mijn vader me ertoe dwong. Ik hou niet van gedwongen worden. Al helemaal niet als het door mijn vader komt.

‘Het moet,’ zei mijn moeder nog een keer. Iets in haar stem maakte duidelijk dat het menens was. Al zouden er twintig proefwerken in mijn nek hijgen, hier kwam ik niet onderuit.

Ik hing op, stak het laatste stuk frikadel in mijn mond en gooidde het plastic bakje in de afvalbak.

‘Ik moet gaan.’

‘Waarom?’ vroeg Babs.

‘M’n vader zoeken.’

‘Heeft-ie zich verstopt?’ lachte Erik.

‘Misschien zit hij in een keukenkastje,’ zei Kick.

‘Of in een dekenkist,’ grinnikte Babs.

Ze doelden op een tv-programma dat we laatst hadden gezien, over mensen met rare afwijkingen.

Vrouwen die met een warm blazende föhn slapen omdat ze anders de hele nacht wakker liggen; mensen die velletjes wc-papier eten alsof het snoepjes zijn; een man die na zijn werk eerst altijd een paar uur in een keukenkastje gaat zitten, met het deurtje dicht; een vrouw die zich het lekkerst voelt in een dekenkist, met het deksel open.

Ik zag mijn vader niet in een dekenkist en ook niet in een keukenkastje. Mijn vader moest juist de wereld in, vrij zijn, de wind door zijn haren, niet vast aan een baan, of aan mensen.

Toch had hij drie mensen waar hij min of meer aan vastzat: mijn moeder, Zus en ik. Ik had graag mezelf vooraan in dat rijtje gezet, maar dat is niet beleefd. Daarbij geloof ik dat de volgorde die ik noemde ook voor mijn vader geldt. Vanaf het moment dat mijn zusje werd geboren, was hij niet bij haar weg te slaan. Tot hij er weer een keer vandoor ging. Zodra hij weer thuis was, werden de eerste zonen uitgedeeld aan Zus, daarna aan mijn moeder en als laatste aan mij. Hoewel ik geloof ik al snel op de leeftijd was dat ik niet meer door mijn vader gezoend wilde worden.

Ik heb me altijd afgevraagd waarom mijn vader eigenlijk kinderen wilde. Een vaste vrouw was voor hem al bijna niet te doen, laat staan vaste kinderen. Toen ik het hem vroeg, antwoordde hij: ‘Jullie waren er ineens.’

‘Kinderen zijn er niet ineens, daar moet je wat voor doen,’ zei ik.

‘Je móéder moest er wat voor doen,’ reageerde hij droogjes. En dat de bevalling voor hem ook best zwaar was geweest, want dat je toch zomaar een nacht oversloeg.

Mijn vader maakt zich overal met een grap van af.

‘Nee, geen dekenkist of keukenkastje,’ reageerde ik op de opmerkingen van Babs en Kick.

‘Gewoon weg.’

‘Heeft hij niet gezegd waarheen?’ vroeg Erik.

Ik schudde mijn hoofd. ‘En nu wil mijn moeder hem gaan zoeken. Met z’n allen.’

‘O,’ zei Kick.

‘Jeetje,’ zei Babs.

Erik zei niks.

Ik deed mijn rugzak om en sprong op mijn fiets.

Het was half oktober en het regende en stormde alsof de weergoden er geen misverstand over wilden laten bestaan dat het toch echt bijna herfst was.

Ik kwam zeiknat thuis.

Mijn zus zat op de keukentafel, haar jas dichtgeknoopt, capuchon op, alsof we op expeditie gingen naar de Noordpool.

‘Gelukkig, je bent er,’ zei mijn moeder. ‘Pak je tas.’

‘Waarom?’

‘Omdat we misschien wel even wegblijven.’

‘Dat mag niet van school, het is nog geen vakantie.’

‘Dat heb ik al geregeld.’

Ik checkte haar gezicht. Meestal als ze ons met een leugentje om bestwil voor haar karretje probeert te spannen, trilt haar linkermondhoek. Dat gebeurde niet. Was haar mondhoek dan eindelijk 100% getraind geraakt in leugentjes om bestwil, of sprak mijn moeder nu de waarheid? Je mag niet zomaar van school wegblijven, daar moet je een verdomd goede reden voor hebben.

‘Ik heb gezegd dat jullie vader in moeilijkheden verkeert en dat ik jullie nodig heb.’

‘Misschien verkeert hij helemaal niet in moeilijkheden,’ zei ik.

Ergens in verkeren, rare uitdrukking eigenlijk. Het kan verkeren, ook zoiets. Of verkering hebben, dat is pas echt *oldskool*.

Mijn moeder liet een stroompje lucht tussen haar samengeknepen lippen ontsnappen. ‘Ik heb het gevoel van wel.’

Ik deed mijn rugzak af, liet hem op de grond vallen en plofte op een keukenstoel neer. Ik trommelde met mijn handen op tafel, stond op, draaide de kraan open, zette mijn mond eraan, veegde mijn mouw langs mijn gezicht en ging weer zitten.

‘Hij komt heus wel weer terug.’

‘Ik heb er geen goed gevoel bij,’ zei mijn moeder. ‘Niet dit keer.’

‘Waar denk je dat hij is, dan?’

Mijn moeder haalde haar schouders op. ‘Kan overal zijn.’

‘Bedoel je ook over de grens?’ Ik zei dat omdat hij vorig jaar zomaar een paar dagen naar Wenen was gegaan zonder dat aan ons te vertellen. Ik vond dat toen wel überstom, maar ja, dat was nu eenmaal mijn vader. Het is ook typisch mijn vader dat hij gek is op Duitstalige landen.

‘Inderdaad, hij zou best eens over de grens kunnen zijn,’ zei mijn moeder. ‘Hij is al eens langer in Aken gebleven dan de bedoeling was, en in Berlijn, en die keer dat hij ineens in zijn eentje ging skiën in Oostenrijk, weet je nog? Nee, dat weet jij niet meer,’ vervolgde ze meteen. ‘Toen was je pas vier.’

‘En ik was er nog niet,’ zei Zus.

‘Nee, jij was er nog niet.’

Mijn moeder ritste haar koffer dicht, zette het koffiezetapparaat uit, spoelde de kan om en zette hem omgekeerd op een theedoek.

Ze keek de keuken rond alsof we op wereldreis gingen en ze het huis winterklaar achter wilde laten. Aan haar gezicht te zien, was ze te spreken over het resultaat.

‘Klaar,’ zei ze. ‘Jij ook?’ Ze keek me dwingend aan. ‘Je moet me helpen, jij bent nu de man in huis.’

Met een zucht leunde ik achterover in mijn stoel. Die had ik al vaker gehoord. Ik was altijd blij dat mijn vaders tournees nooit zo lang duurden, hooguit vijf dagen, dan kon ik weer gewoon een jongen zijn – een drukke jongen.

‘Wat moet ik mee?’ vroeg ik, terwijl mijn rechterbeen op en neer begon te wippen alsof het een geheel eigen leven had, met eigen hersenen en een eigen hersenbesturing.

‘Kleren, ondergoed, tandenborstel, dat soort dingen, zie maar,’ zei mijn moeder. Ze draaide de kraan boven de wasmachine dicht. ‘Voor een dag of vier,’ zei ze er achteloos achteraan.

‘Vier?’ Mijn stem sloeg over.

‘Je weet het nooit, het kan zomaar langer duren.’

‘Maar Jolijn heeft overmorgen haar verjaardag!’ riep Zus.

‘Jolijn is volgend jaar ook weer jarig,’ zei mijn moeder.

‘Dat weet je nooit,’ zei ik. ‘Ze kan wel een ongeluk krijgen en doodgaan.’

Mijn zus begon prompt te janken. ‘Dat mag je niet zeggen, stommerd!’

Mijn moeder gaf me een waarschuwende blik. Sinds Zus een paar weken geleden haar marmot levenloos in zijn hok had gevonden, lagen haar tranen om de meest onbenullige redenen op de loer.

Een halfuur later stapten we in de blauwe roestbak van mijn moeder, een Volvo Amazon combi.

Een rit naar *wherever*, in een kar die één op acht rijdt en even oud is als mijn moeder: vierenveertig.

Op weg naar de voordeur viel mijn blik op de foto op het gangkastje. Ik had liever gehad dat die foto daar helemaal nooit had gestaan, dan was alles gewoon bij het oude gebleven en had ik ook dit boek niet hoeven schrijven.

‘Niets is voor niets,’ zegt mijn moeder wel eens.

Ik heb dit boek geschreven om uit te vinden of ze gelijk heeft of niet.

Dat jij dit nu allemaal leest, komt zo.

Voordat mijn moeder me belde met de mededeling dat ze met z'n allen mijn vader wilde zoeken, kregen we 's morgens tijdens het eerste uur van Otto de meest debiele opdracht die je als zogenaamd probleemkind, en zeker als ADHD'er, kunt krijgen.

Ik had me die ochtend op het laatst mogelijke moment met de grootst mogelijke tegenzin onder mijn warme dekbed vandaan gewurmd en mezelf met nog grotere tegenzin in de kleren gehesen die ik al een paar dagen had aangehad. Ik had écht geen zin in om ook nog tijd kwijt te zijn aan het uitkiezen van schone kleren. 'Je stinkt,' zei mijn moeder, toen ik de woonkeuken binnenkwam. 'Je stinkt zelf,' zei ik terug. Daar bedoelde ik haar parfum mee. Omdat ze dat al jarenlang gebruikt, is haar eigen neus er zo aan gewend geraakt dat ze het niet meer ruikt. Gevolg: mijn moeder spuit er meer van op dan nodig is. Gadverdamme.

Terwijl de regen tegen de ruiten striemde, werkte ik tegen heug en meug mijn yoghurt naar binnen, stopte de boterhammen die mijn moeder voor me had gesmeerd in mijn rugzak, en een halfuurtje later kwam ik zeiknat de klas binnen, samen met allemaal andere zeiknat geregende scholieren, die net als ik nog niet dood gevonden willen worden in een regenspak. Behalve Anna dan, die altijd een regencape in haar fietstas heeft. Veertien, fietstassen, een regencape: dat zij nog niet van school is gepest, snap ik niet. Of eigenlijk wel: Anna is gewoon hot, met of zonder fietstassen en regencape. Zij kwam als enige met droge haren het lokaal binnen.

'Naast de gewone lessen en opdrachten,' zei Otto die ochtend, 'hebben Ahmed en ik een erg leuk jaarproject voor jullie bedacht.'

Ahmed: onze leraar levensbeschouwing.

Otto: onze leraar Nederlands.

Samen: de mentoren van 3b.

Jaarproject: het woord alleen al wakkerde onrust aan. Erg leuk, ook zoiets: iets kan niet erg en leuk tegelijk zijn. Althans, volgens mijn vader, en die kan het weten.

De klas begon nerveus op de stoelen heen en weer te schuiven. Niet dat de helft van ons dat niet altijd al doet, maar nu dus een tikkeltje extra.

'Krijgen we daar extra punten voor?' vroeg Kick, die er altijd als de kippen bij is als er extra punten te verdelen zijn.

'Wis en waarachtig,' zei Otto. Net als mijn vader houdt Otto van ouderwetse woorden. Als zoon van je vader en als leerling van een leraar, hoor je dat dan zelf het verschrikkelijkste op aarde te vinden, maar dat vind ik dus niet. Stiekem hou ik van ouderwetse woorden, met de nadruk op stiekem, want zoiets ga je natuurlijk niet hardop zeggen.

Toen Otto zijn mond opnieuw opendeed, kwam het hoge woord eruit, of beter gezegd, de hoge woorden:

'Jullie

Gaan

Een

Boek
Schrijven.'

De mededeling sloeg in als een bom.

'Dat méént u niet!' riep Babs.

'Dat meen ik wel,' zei Otto rustig. Otto blijft altijd rustig, wat er ook gebeurt. We kunnen door de klas stuiteren wat we willen, maar Otto krijg je niet gauw kwaad. Dat is ook zijn kracht. Otto hoeft je maar aan te kijken en je bindt al in. 'Voor het onderwijs geboren,' zei mijn vader na het eerste oudergesprek in de brugklas. 'Ik hoop dat ik voor iets anders geboren ben,' zei ik toen. Ik kan me met de beste wil van de wereld niet voorstellen dat je na de middelbare school kan kiezen voor een lerarenopleiding om vervolgens weer terug te moeten naar school. Wat een loser ben je dan.

'Een bóék!' riep Babs, die zo dyslectisch is als een deur, en die 'deur' waarschijnlijk nog steeds schrijft als 'duer' en boek als 'beuk' of 'koeb'.

'Een boek ja,' antwoordde Otto. 'En wel hierom.' Hij ging er eens goed voor staan, zijn benen iets gespreid, zijn handen voor zijn kruis gevouwen, als een voetballer tijdens het volkslied voor de wedstrijd. Hij ademde diep in en sprak de volgende zinnen uit alsof ze onder elkaar in een rijtje stonden:

'Schrijven is zitten

Zitten is je concentreren

Concentreren is focus

Focus is doelen halen

Doelen halen is succes

Succes is vooruitgang

Vooruitgang is je diploma halen

Diploma is succes

Kortom: focus is succes.'

Otto grijnsde. 'Het lijkt warempel wel een reclametekst voor een zelfhulpboek.'

'Wát nou, succes?!' riep Kick. Hij sprong van zijn stoel, ging erbovenop staan en sprong toen met twee voeten tegelijk – bam! – op de tafel. Vervolgens sprong hij daar met veel lawaai weer vanaf en herhaalde het ritueel van voren af aan.

'Hou op!' riep Erik, wat leidde tot nog meer herrie in de klas.

Babs deed haar vingers in haar oren.

Otto gaf een brul. Eentje maar. Toen zat iedereen weer op zijn plek. Ik weet niet hoe hij het 'm iedere keer flikt, maar dat is dus Otto.

'Goed. Een boek, dus,' ging Otto verder. Hij keek ons een voor een aan. Vijftien keer een seconde. Het leek wel een minuut.

'Stel dat je iemands leven zou mogen beschrijven, met alle ups en downs, en met alle fantasie die je in huis hebt, hoe cool zou dát zijn?'

'Cool,' dat was helemaal geen woord voor Otto. Hij had 'fascinerend' moeten zeggen, of 'fraai'.

'Maar wij zijn toch geen schrijvers, we weten helemaal niet hoe dat moet!' riep Babs. Ze vouwde demonstratief haar armen over elkaar. 'Ik doe het niet, want ik kan het niet. U zegt zelf altijd dat we onze talenten moeten uitbouwen en ik heb geen talent voor schrijven.' Ze keek zo strijdvaardig als een vrouwelijke ninja in een Japanse strip.

Otto grijsde. ‘Had ik jullie al verteld dat je ook non-fictie mag schrijven, dus bijvoorbeeld over racefietsen, de modellenwereld, hoe jam wordt gemaakt of wat de invloed is van de slijmslak op het milieu?’

Hoogstwaarschijnlijk zou niemand over jam of slijmslakken schrijven, maar bij het woord ‘modellenwereld’ zag ik wel een paar meisjes opveren.

We kregen een vel papier om een opzet te maken, steekwoorden op te schrijven, ideeën, mogelijke titels. Ik was met de grootst mogelijke tegenzin aan de dag begonnen en met diezelfde tegenzin zette ik de punt van mijn balpen op het papier.

DAT STOMME BOEK, schreef ik in grote letters boven aan de pagina. En daarna: *Dit is het stomste boek dat je ooit in je handen hebt gehad. Het is zo stom dat het maar de vraag is of je het überhaupt moet lezen. Als je dat dan toch doet, kun je niet zeggen dat ik je niet heb gewaarschuwd. Een stomer boek bestaat er namelijk niet, echt niet, ik zweer het je...*

Otto kwam naast me staan en drukte zijn wijsvinger onder het woord ‘stomer’. ‘Dat moet ‘stommer’ zijn,’ zei hij.

Met een geïrriteerde beweging proppte ik er een m tussen.

Ik had er helemaal geen zin in om een boek te schrijven. Een ADHD’er zo’n opdracht geven, wat is dat nou voor pedagogische bullshit!

Ons boek moest minstens twintig A4’tjes omvatten. Twintig keer vijfhonderd woorden is tienduizend woorden – dat waren mij er meteen tienduizend te veel.

Het mocht ook dikker worden, zei Otto.

De klas ging uit zijn dak, en niet van blijdschap, dat kan ik je wel vertellen.

Otto zei: ‘Als je nooit iets probeert, lukt ook nooit iets.’

Daar had hij een punt.

Toen ging dus de bel en hadden we een tussenuur en gingen Kick, Erik, Babs en ik naar de snackbar en werd ik door mijn moeder gebeld.

Ik hoopte in godsnaam dat mijn vader snel zou opduiken en dat deze onderneming niet te lang zou duren, ik had wel wat beters te doen. Een boek schrijven bijvoorbeeld. Zelfs dat leek me beter dan een verdwenen vader zoeken. Vaders horen er gewoon te zijn. Punt.

Maar we zaten nog niet in de auto, of ik bedacht ineens een briljant plan: mijn vader zoeken en een boek schrijven kon ik ook combineren, twee vliegen in één klap.

Dat jij dit boek dus leest, heb je aan mijn vader te danken. Of je daar blij mee moet zijn, mag je zelf bepalen. Of je het een stom boek vindt, ook.

De wielen van de Volvo rolden over de snelweg. Bij een nieuwe auto had daar 'geruisloos' tussen kunnen staan, maar oldtimers zijn niet geruisloos.

'Waar gaan we eigenlijk heen?' vroeg ik boven het gebrom van de motor uit.

Mijn moeder prikte haar vinger op de wegenatlas op haar schoot. Als ze een wegenatlas nodig heeft, legt ze die altijd op schoot. Zal vast niet mogen van de verkeerspolitie, is vast gevaarlijk. Waarom weet ik eigenlijk niet, maar de verkeerspolitie vindt heel veel gevaarlijk, ook als het niet gevaarlijk is.

'Maastricht,' antwoordde mijn moeder.

'Denk je dat hij daar is, dan?'

Mijn moeder haalde haar schouders op. 'Zou kunnen.'

'Zou ook niet kunnen.'

'Maar de kans is er.'

'Waarom?'

'Omdat we daar samen zijn geweest.'

'Jullie zijn ook samen in Amerika geweest. En in Parijs en Tokyo en Kaapstad.'

'Daar is-ie niet.'

'Hoe weet je dat? Hij kan toch een ticket hebben gekocht en 'm voor altijd zijn gesmeerd?'

Bij het woord 'altijd' kromp mijn moeder ineen. 'Hij is hem niet voor altijd gesmeerd!' Terwijl ze dat riep, maakte de auto een zwieperd naar links.

'Kijk uit!' schreeuwde ik.

Mijn moeder corrigeerde het stuur, gaf er een plotselinge extra draai aan, zette de auto stil op de vluchtstrook en begon toen keihard te huilen.

Het hoofd van mijn zusje verscheen tussen de twee voorstoelen in.

'Iev? Ik wil op schoot...'

Even later zat ik met een huilend zusje op schoot en een huilende moeder naast me. Ik weet dat het gevoelloos klinkt, maar ik dacht wel: met twee jankende vrouwen in de auto, heb ik dat?

Het voordeel ervan was dat ik het zelf moeiteloos droog hield. Er moest iemand de sterkste zijn. Of de zwakste. Het is maar hoe je het bekijkt.

Na een minuut of twee, die voor mij aanvoelden als twee uur, vond ik het wel genoeg. 'En nu wat drinken, anders drogen jullie uit.'

Mijn zusje moest lachen. Mijn moeder ook.

'Je hebt zijn humor,' zei ze.

'Ik hoop dat 't daarbij blijft,' zei ik. 'Meer hoeft ik niet van 'm.'

Mijn moeder startte de motor. 'Dat hoeft ook niet.'

Vanuit de auto belde mijn moeder alle cafés, restaurants en hotels waarvan ze wist dat mijn vader er wel eens was geweest.

‘Hoe weet je dat?’ wilde ik weten.

‘Omdat ik daar samen met papa ben geweest.’ Ze sprak het woord ‘ik’ uit alsof ze het alleenrecht op hem had.

‘Dat wil nog niet zeggen dat hij er ook in zijn eentje komt,’ zei ik. ‘Of kwam. Of gaat komen.’

‘Als het aan mij ligt, komt hij nooit meer ergens alleen, en doen we alles samen.’ Nu klonk het woord ‘samen’ alsof ze het alleenrecht op hem had.

Alles samen.

Mij lijkt dat verschrikkelijk, ik moet er niet aan denken om altijd met iemand samen te zijn, zelfs niet met Anna.

Anna. Haar naam alleen al bezorgt me kippenvel langs mijn ruggengraat. Anna: het mooiste meisje van de klas. Nou ja, mooiste moet ik misschien niet zeggen, ‘sexy’ is denk ik een beter woord, hoewel de meeste jongens waarschijnlijk ‘geil’ zouden zeggen. Ik hou niet van dat woord, zeker niet als het om Anna gaat. ‘Geil’ klinkt hoerig, en ‘hoerig’ is geen woord dat ik met Anna zou associëren.

‘Ach, al die associaties...’ klonk mijn moeders stem naast me.

Ik voelde een schok in mijn borstkas. Zat er een onzichtbare drain tussen onze hoofden waarmee ze mijn gedachten kon opzuigen?

Van opzij keek ik haar aan. ‘Hoezo?’

Ze zuchtte en schudde haar hoofd. ‘Al die associaties bij al die plekken waar ik met je vader ben geweest...’ Haar stem werd dun.

‘Wat zijn dat, a-sa-tsjes?’ vroeg mijn zusje vanaf de achterbank. Vaak lijkt het of ze met haar hoofd heel ergens anders is, maar ondertussen houdt ze je dus wel in de gaten.

‘Dingen met elkaar in verband brengen,’ probeerde mijn moeder uit te leggen. ‘Dat je bijvoorbeeld op een plek bent die je ergens aan herinnert.’ Mijn moeders stem klonk als een luciferstokje dat ieder moment kon breken. ‘Of dat je een luciferdoosje ziet en dat lucifers je doen denken aan kaarsen,’ vervolgde ze.

Ik kreeg bijna geen adem. Dit was de tweede keer in tien seconden dat mijn moeder iets zei waar ik zelf net aan dacht.

Luciferdoosje, kaarsen, vuur, heet, rook, sigaret... denderde het door mijn hoofd.

‘Of aan het aansteken van een sigaret,’ zei ik.

Toen dachten we natuurlijk allemaal meteen aan mijn vader, die rookt en die niet van plan is daarmee te stoppen ‘enkel en alleen omdat de regering het me wil tegenmaken’.

‘Wil je dan dood aan kanker?’ had ik een keer gevraagd.

‘Lang niet iedere roker gaat dood aan kanker,’ zei mijn vader met een gezicht als een oorwurm. Die uitdrukking had ik ooit een keer in een kinderboek gelezen en ik vroeg me toen meteen af of een oorwurm ook letterlijk in je oor zit en hoe je dan z’n gezicht kunt zien.

‘Dus nu wil je papa zoeken door die a-sa-tsjes?’ zei mijn zusje.

Mijn moeder schoot in de lach. 'Zoiets, ja.'

'Volkomen belachelijk,' mompelde ik.

'Toch moet het,' zei mijn moeder.

'Ik moet plassen,' zei Zus.

'Even wachten,' probeerde mijn moeder.

'Dan doe ik het in mijn broek!'

'Je bent geen vier meer,' zei ik.

'Als je tien bent, moet je ook wel eens plassen!' Vanaf de voorbank kon ik voelen dat mijn zusje rood aanliep. Intussen hield ik het zelf ook niet meer. Niet omdat ik moest piesen, maar we zaten intussen al een uur in de auto en dat was wat mij betreft vijftig minuten te lang. Ik kan slecht stilzitten en een auto is ongeveer de ergste plek om dat te moeten doen. Je kunt geen kant op. Ik begon met mijn vingers op het dashboard te trommelen.

'Hou daarmee op,' zei mijn moeder.

'Kan ik niet.'

'Probeer het dan.'

Ik draaide me om naar de achterbank, waar mijn zus languit onder een dekbed lag. 'Prinses op de erwt,' zei ik.

Mijn zus stak haar tong uit. 'Klootzak,' mompelde ze.

Mijn moeder hoorde het niet.

Ik stak mijn hand naar achteren. 'Geef m'n rugzak effe, ik heb honger.' Toen realiseerde ik me dat ik mijn brood had weggegooid. 'Laat maar,' zei ik.

'Ik heb ook honger,' zei mijn zus.

Mijn moeder wees naar een rieten mand die naast mijn voeten stond. 'Daar zit brood in.'

Ze had de zaak goed voorbereid, zag ik. Naast versgebakken afbakbroodjes met alles erop en eraan was er een thermosfles thee en zag ik ook krentenbollen, bananen, appels, zoute nootjes, een zak chips en een paar flesjes water.

Ik haalde er het een en ander uit. 'Was je bang dat we geen winkels zouden tegenkomen?' Mijn moeder haalde haar schouders op. 'Beter mee verlegen dan om verlegen.'

Ik voelde de neiging opkomen om te zeggen dat ze niet meteen de rol van haar verdwenen echtgenoot hoefde over te nemen, dat *hij* van de ouderwetse woorden en uitdrukkingen was, en dat *zij* daar met haar tengels van af moest blijven.

Ik zei het niet. Ze had genoeg aan haar hoofd.

Half horecaondernemend Maastricht kamden we uit. Bij iedere plek waar mijn moeder wel eens met mijn vader was geweest, of waar hij wel eens had opgetreden, hield ze een foto van hem omhoog. Dat deed me meteen denken aan csi: '*Do you know this guy?*' '*No, never seen him.*' In csi liegen ze dan meestal dat ze barsten, in Maastricht leken ze oprecht in hun antwoord.

'Nee, niet gezien,' zeiden ze. Of: 'Jawel, maar niet onlangs.' Of: 'Tuurlijk wel, maar de laatste keer was met jou samen, weet je nog?'

Dat wist mijn moeder dan nog en dan haalden ze herinneringen op en lachten ze om inside jokes waar mijn zusje en ik niks van snapten, zodat wij blij waren als het café was uitgerust met een flipperkast of een dartbord.

Op het laatst stopte mijn moeder de foto niet meer terug in het zijvakje van haar portemonnee,

maar hield hem in haar hand. Alsof ze mijn vader daarmee een klein stukje terug had.

Iets is meer dan niets.

Dat laatste gold trouwens ook voor mij toen ik er nog maar net was: ik werd bijna drie maanden te vroeg geboren en mijn hoofd was zo klein als een tennisbal. Mijn vader schijnt toen gezegd te hebben dat iets meer is dan niets. Mijn moeder vond dat geen toepasselijke grap. 'Geen enkele grap is in dit soort situaties toepasselijk,' zei mijn vader. 'Maar een grap is het enige wat ik op dit moment in huis heb.'

Mijn hoofd is in de jaren daarna gelukkig behoorlijk groter geworden, zo groot zelfs dat er helaas ook een heleboel gedachtes in passen die ik vaak helemaal niet wil. Stuiterende gedachtes, gedachtes die elkaar verdringen, elkaar in de weg zitten, verstoren.

Rustig...

de...

trap...

af...

Dat heb ik geleerd van een therapeut waar ik een tijdje ben geweest, voor mijn ADHD. Ik moest aan 'rustig de trap af' denken. Ik kreeg de opdracht te verzinnen wat daarbeneden zou kunnen zijn om mijn hoofd rustiger te krijgen. Ik kon niks bedenken, ik had het gevoel dat mijn gedachtes de trap af stuiterden als van die balletjes die je alleen maar uit je hand hoeft te laten vallen om ze metershoog terug te laten stuiteren. Toen moest ik ineens denken aan de ballenbak van Ikea, een zwembad van plastic ballen, ballen die niet stuiteren, en stom genoeg werd ik daar dus rustig van. Ik weet niet of dat voor iedere ADHD'er zou werken, ik kan me ook voorstellen dat je daar nóg drukker van in je hoofd wordt, maar mij helpt het dus wel. Dat zal wel niet cool zijn om te vertellen, maar dan maar niet cool. Kick doet aan kickboksen om zijn ADHD aan te pakken, ik loop in gedachte een trap af om in een ballenbak te gaan liggen. Kick vindt dat niet gek, hij vindt het juist grappig.

Het was wel moeilijk om rustig te blijven terwijl mijn moeder met die foto van mijn vader liep te zwaaien.

'O, die stand-upper,' zei de barkeeper van het laatste café dat we aandeden.

'Waar is-ie?' riep mijn moeder meteen. Haar hoofd werd rood. Dat heeft ze altijd als ze ergens onrustig of zenuwachtig van wordt. Ze heeft dat ook als ze denkt dat ze haar portemonnee kwijt is, terwijl die dan later gewoon in haar tas blijkt te zitten. Ze hoeft maar te dénken dat er iets weg is, en haar hartslag maakt overuren.

De barkeeper haalde zijn schouders op. 'Hoe moet ik dat weten?'

Zo hoog als hij zijn schouders omhoog deed, zo laag liet mijn moeder ze zakken. Ze zag er zo weerloos uit. Ik probeerde mijn arm om haar heen te slaan, maar mijn arm wilde niet. Hij leek te zeggen: 'Je hebt zelf een arm nodig. Jij bent nog een jongen, een kind nog bijna,' maar dat geef je natuurlijk niet hardop toe. Voor de buitenwereld wil je een stoere gast zijn, een *coole dude*, eentje die geen arm nodig heeft, ben je nou helemaal belatafeld. 'Belatafeld,' nog zo'n ouderwets woord dat mijn vader een poosje gebruikte. Het was een tijdje geleden dat ik het voor het laatst had gehoord. Ineens kraste mijn moeders sms-beltoon door het bedompte café, waar de nicotine uit de tijd dat je

er nog mocht roken aan de vergeelde posters kleefde.

Mijn moeders sms-toon is een papegaai die 'Hallo!' roept. Een papegaai, hoe verzin je 't.

'Een sms van papa!' riep ze met overslaande stem. Ze gleed met haar duim over het schermje van haar mobiel en hield daarna het tekstbericht voor mijn neus.

Popje, sorry dat ik je niet eerder iets heb laten weten. Er waren wat dingen... eh, nou ja, dingen, je weet wel. Je hoeft je geen zorgen te maken, ik laat gauw weer van me horen. Ich liebe dich.

Ja hoor, hij houdt zoveel van haar dat hij 'm peert.

Mijn moeder belde hem. Hij nam niet op.

Ze mompelde wat, bewoog haar vingertoppen langs het toetsenbord en schreef dat we hem zouden komen halen, waar hij ook zat.

'Ook uit Timboektoe?' zei ik.

'Desnoods,' zei mijn moeder.

Mijn vader sms'te niet terug.

'Is papa ver weg?' vroeg Zus. Ze trok een diepe frons boven haar neus.

'Geen flauw idee,' antwoordde mijn moeder. 'Dat zegt hij niet.'

'Waarom niet?'

Mijn moeder bleef stil. Ik zag een traan in haar ooghoek, die ze snel wegveegde.

Mijn arm kwam in beweging. Hij landde om de schouder van mijn zus. 'Niet zo ver weg dat we hem niet kunnen vinden,' zei ik. 'We komen 'm heus wel ergens tegen.' Opeens voelde ik me toch weer even de grote broer die de boel onder controle moest houden. De man in huis, ook al was ik pas vijftien. Nog een jaar, dan mocht ik op een brommer, en die dan opvoeren natuurlijk. Niet zo'n mietjesscooter, ik wilde een ouderwetse brommer, oldskool, net als de draaitafel van mijn vader die ik van zolder heb gehaald en waarvoor ik een paar eigen lp's heb gescoord in een tweedehandswinkel. Ik hou van mijn mobiel, die bewaak ik met mijn leven, maar ik hou ook van oldskool.

Shit, mijn mobiel, die was vandaag nog helemaal niet gegaan. Ik haalde hem uit mijn broekzak.

Hij stond nog op stil. Wat heb je aan een telefoon als hij op stil staat? In de bioscoop staat hij op stil, en in de klas, maar ik was nu niet in de bioscoop en ook niet in de klas. Ik was mijn vader aan het zoeken, mijn vader de flierefluiter, de lapzwans, de vreemdganger.

Eikel!

Ik haalde diep adem.

Rustig...

de...

trap...

af...

Ik voelde de warme hand van mijn zus op mijn wang. Ze hief haar hoofd en keek me met angstige ogen aan. 'Komt het wel goed?' Haar stem trilde.

Mijn moeder werkte met een nerveus gebaar haar lipstick bij in haar handtasspiegeltje – van Zus gekregen, voor haar verjaardag.

Ik pakte de hand van mijn zusje beet. 'Tuurlijk komt het goed.' Je gaat niet zeggen dat het niet

goed komt, daar heeft niemand iets aan.

Het spelletjesgeluidje van mijn telefoon ging. Alex, mijn woordspelletjesvriend uit de vierde.

Hij had 'rotonde' gelegd.

Nu even niet, schreef ik hem.

Sorry

Geeft niet

Oké

Ik ben blij dat ik een jongen ben. Je hoeft dan 's morgens niet uren voor de spiegel te staan om een beetje fatsoenlijk op school te willen komen, en je gesprekjes duren kort. Je houdt dan een hoop tijd over voor andere dingen. Voor het schrijven van een boek bijvoorbeeld. Ik had er al 6.078 woorden op zitten. En ik was nog maar net begonnen.

Mijn vader was dus niet in Maastricht, althans, we vonden hem daar niet. Zijn sms gaf ook geen enkele aanwijzing, behalve als je 'Ich liebe dich' als clou wilt zien. Mijn moeder zag het als clou. Ze tuurde naar de verkeersborden om de afslag Aken niet te missen. Dat was de volgende mogelijke *hiding place* van mijn vader. Hij leek wel een kleuter die verstoppertje speelde. En dat voor een volwassen man van achtenveertig, een BBN'er (Bijna Bekende Nederlander), een man die makkelijk BN'er had kunnen zijn als hij een beetje normaal had gedaan. Een man die beregoed was op het toneel, maar daarbuiten een zakkenwasser eerste klas. Je mag dat van je eigen vader misschien niet zeggen, maar er mag zoveel niet. Je mag misschien ook je haar niet azuurblauw verven en tot nu toe ben ik er niet voor gearresteerd.

Aken leverde mij trouwens een directe associatie op met Anna. Anna's vader is namelijk Duits en komt uit Aken. Nu is de Tweede Wereldoorlog al een eeuw geleden, maar dat lijkt soms niet zo. Hoe vaak ik Nederlanders niet nog hoor zeggen dat ze hun fiets terug willen en hoe vaak de kuilen op het strand niet in verband worden gebracht met Duitsers, dat wil je niet weten. Anna zat in mijn hoofd als een rondstuiterende bal en ik kreeg die bal de trap niet af. Of ik ook in haar hoofd stuiterde, wist ik niet. Soms dacht ik van wel, vooral als ze zogenaamd per ongeluk naar me omkeek in de klas. Schijtbak als ik ben, durfde ik dan niks te doen. Dan keek ik even terug, keek weer weg en dat was 't.

Loser.

Je kunt wel ADHD hebben, maar dat wil nog niet zeggen dat je dan ook alles durft. Ze zeggen wel eens dat mensen met zo'n hersengesteldheid (ik wil het geen afwijking noemen) gevoeliger zijn dan mensen bij wie alle chemische stofjes en verbindingen prima werken, en bij mij klopt dat. Niet dat ik te veel van die gevoeligheid laat merken, ik kijk wel uit.

Ik wist niet of Anna wilde dat ik gevoelig was of stoer. Sommige meisjes houden van softe jongens, andere vinden die juist het minst coole op aarde.

Anna zit op onze school omdat ze behoorlijk dyslectisch is, en ze heeft ook nog iets anders, waarvan ik de afkorting ben vergeten. We hebben zo veel verschillende rugzakkinders op school, dat ik echt niet uit mijn hoofd weet wie wat allemaal heeft. Mijn therapeut zei dat rugzakkinders iets speciaals hebben waar 'gewone' mensen nog van zouden kunnen leren. Nou, mijn rugzak zit vol stuiterballen en ik heb geen idee wie daar voordeel van zou kunnen hebben, al helemaal niet in combinatie met die ballenbak.

Oké, Aken dus. Omdat mijn vader daar ook had opgetreden. Hij had er zelfs een keer een prijs gewonnen. Mijn moeder was toen mee. 'Ook Aken is iets van ons samen,' zei mijn moeder toen we er binnenreden. Er kwam een weemoedige glimlach om haar mond. 'We hebben toen zó gelachen, echt waar. Je vader probeerde zijn grappen altijd eerst op mij uit. Als ik er niet om moest lachen, schrapte hij ze.' Mijn moeder begon te grinniken. 'Zoals die grap dat-ie naar de tandarts ging, naar Chris, weet je wel, en dat Chris een vulling in papa's mond tegenkwam die er al eeuwen zat. En dat Chris toen zei: "Die is van voor mijn tijd," en dat papa zei: "Vóór Chrisdus."' Mijn moeder legde

haar hoofd in haar nek en barstte in lachen uit.

Ik grijnsde. De verdwijntruc die mijn vader met ons uithaalde vond ik niet om te lachen, maar inderdaad, hij kon best grappig zijn.

‘Maar hoe vertaalde hij zo’n grap dan in het Duits?’ vroeg ik. ‘Deze kun je niet zomaar letterlijk vertalen: *‘Also bevor Chris*. Pff, dat slaat nergens op.’

Mijn moeder trok een nadenkende frons. ‘Hij had veel grappen die hij speciaal voor zijn Duitse shows schreef. Vreemd, ik kan me er niet zo een-twee-drie eentje herinneren...’

Ik probeerde er zelf eentje terug te halen, maar dat lukte niet. Misschien omdat ik het helemaal niks vond om in Duitsland naar hem op zoek te zijn. Ik wilde helemaal niet naar Aken – ik wilde gewoon thuis zijn.

‘Ik heb hier helemaal geen zin in. Kunnen we niet gewoon terug naar huis?’ probeerde ik.

‘Nee,’ zei mijn moeder. ‘Ik zal hem vinden, al moet ik ervoor naar de Noordpool.’

‘Dan rij je de verkeerde kant op.’

Mijn moeder zuchtte. ‘Je bent soms net zo vermoeiend als je vader.’

‘Wees blij dat je dan nu even van hem af bent, lekker rustig.’

Mijn moeder kneep haar lippen samen. De motor van de auto deed zijn best om de ongemakkelijke stilte die tussen ons ontstond te compenseren. Dat lukte niet helemaal. Of misschien lukte het wel helemaal níét. De ronkende motor maakte de stilte tussen mijn moeder en mij eigenlijk alleen maar pijnlijker.

Even later draaide mijn moeder de auto voor een grijs gepleisterd gebouw waarop in half afgebladderde, Gotische letters ‘Gastho Adler’ stond. De ‘f’ was weggefallen, wat me meteen deed denken aan een geintje dat Babs en ik een keer hadden uitgehaald bij een bakkerij waar op de etalageruiten ‘Warme akker’ geschilderd stond. Nou ja, de B stond er nog wel halfhalf, maar was nauwelijks meer te lezen. Babs en ik kliederden er op een onbewaakt moment een K voor. Warme Kakker. Vonden we toen grappig. We waren negen.

Ik bekeek het vervallen gebouw met argwaan. ‘Waarom hier?’

‘Waarom hier niet?’ Mijn moeder klonk fel. Ze zuchtte. ‘Omdat papa en ik het hier ook zo leuk hebben gehad,’ zei ze er meteen achteraan. ‘Er werkte toen een hoogbejaarde serveerster die als ze je bestelling had opgenomen naar de keuken slofte, zich dan halverwege omdraaide en dan heel langzaam *“Ja... bitte...”* zei.’ Mijn moeder barstte in lachen uit.

Ik draaide me om naar mijn zusje, die niet-begrijpend haar schouders ophaalde.

‘En dat was grappig?’ vroeg ik voorzichtig.

Mijn moeder keek me een beetje verontschuldigend aan. ‘Waarschijnlijk is het een *you had to be there story...*’

‘Niet waarschijnlijk,’ zei ik. ‘Zéker.’

We checkten in bij een morsig uitziende man, met dun, vettig haar dat aan zijn hoofd zat geplakt. Hij had een keukenschort voor dat ooit wit moest zijn geweest. Verder was er geen levende ziel te bekennen, ook geen oude serveerster die ‘Ja... bitte...’ zei.

‘De serveersters zijn op,’ zei ik.

Mijn moeder nam de sombere ruimte met een zucht in zich op. De teleurstelling droop van haar gezicht.

‘Jabitte is nu natuurlijk hartstikke dood,’ zei ik.

Met een vermoeid gebaar veegde mijn moeder een plukje haar achter haar oor. ‘Dat zal best...’

Op de kamer probeerde ze mijn vader te bereiken, maar hij nam nog steeds niet op. Hij stuurde ook geen sms meer en aan zijn Facebook-pagina hadden we niks, want die was een tijdje geleden al gedeactiveerd. ‘Geen tijd voor,’ zei hij. ‘Te lui voor,’ zei mijn moeder. ‘Niks interessants te vertellen,’ zei ik. ‘Facebook is sowieso stom,’ zei mijn zus. Dat zegt ze natuurlijk alleen omdat ze er zelf nog niet op mag.

We hadden honger en wisten niet hoe snel we het restaurantgedeelte van Jabitte voorbij moesten lopen, zo stonk het er naar veel te vaak gebruikt frituurvet. In een Italiaans restaurant in de buurt bestelden we pizza’s en pasta’s, en net toen mijn moeder voorstelde om daarna nog wat plekken op te zoeken waar ze samen met mijn vader was geweest, kwam er een sms binnen. Althans, dat moet wel, want mijn moeder las hem voor. Zowel mijn zusje als ik hadden de papegaai niet gehoord. Mijn moeder moest lachen toen ze de eerste zin voorlas:

Ik ben dom op Aken. Haha, Dom op Aken ☺, ik bedoel natuurlijk dol.

Bij de tweede zin schoten de tranen in haar ogen:

Ben ook dol op jou. Zien we elkaar morgen, Dommerdje? ☺.

Mijn moeder keek op. ‘Morgen is hij bij de Dom,’ zei ze, alsof hij dat letterlijk had geschreven. ‘We halen hem daar op.’

‘Hoezo, morgen halen we hem op bij de Dom, dat schrijft hij toch niet?’ Ik gooide net iets te hard mijn vork neer, die kletterend op mijn bord viel. De gasten aan het tafeltje naast ons keken verstoord op. Het kon me geen fuck schelen, ik werd ineens bloedlink op mijn vader, kon die eikel niet gewoon zeggen waar hij uithing?

‘Hij kan toch gewoon zeggen waar hij is!’ riep ik. Mijn borstkas voelde alsof hij ieder moment in duizend stukjes uiteen kon spatten. Ik sprong op van mijn stoel, ging weer zitten, sprong opnieuw op en ging weer zitten. Ik voelde me net een balpen die door iemand in- en uitgedrukt werd. Het geroezemoes in het restaurant verstomde.

‘Iev!’ siste mijn moeder. ‘Gedraag je!’

Intussen was ik weer opgesprongen en zwaaide met mijn arm. ‘O, moet ik me ineens gaan zitten gedragen? Van wie heb ik dat geleerd dan? Van papa, heb ik dat van papa geleerd? Of van jou?’ Ik priemde met mijn vinger richting haar gezicht. Althans, ik had gezworen dat het mijn vinger was. Mijn moeder werd lijkleek.

Mijn zusje keek me met grote, angstige ogen aan. ‘Iev,’ piepte ze. ‘Niet doen!’

Vanuit mijn ooghoek zag ik mensen naar me kijken alsof ik op het punt stond iets te doen waarbij doden zouden kunnen vallen. En dat terwijl ik toch echt niet met een nylonkous over mijn hoofd en met een pistool zwaaiend ‘Hands up!’ had staan roepen.

‘Iev, leg nú dat mes neer.’ Mijn moeder klonk ijzig kalm.

Mes? Wie heeft het nou verdomme over een mes?

Ineens leek het hele verhaal zich in slow motion af te spelen. De stilte die viel, omsloot me als een dikke mist. In die mist gleed mijn blik naar het mes in mijn hand, de opgedroogde pizzasaus als bloed aan de randen gekleefd. Traag openden mijn vingers zich en voelde ik het mes langs mijn handpalm glijden. Het maakte een slowmotion-duikvlucht en hoewel ik er met mijn neus bovenop stond, hoorde ik slechts vanuit de verte zijn luid tinkelende landing op de plavuizen vloer – alsof

ik zelf in een andere dimensie verkeerde, een onzichtbare toeschouwer was, een geest. Ik voelde dat ik me langzaam omdraaide, me in beweging zette en maar één ding dacht: de wc, waar is in godsnaam de wc...

Mijn voeten leken de grond niet te raken, ik opende een deur waar een mannetje op getekend stond, vond houvast aan een wasbak, en daarna leek de wereld om me heen te verdwijnen. Totdat iemand een wc doortrok en van het ene op het andere moment al mijn zintuigen weer opensprongen: een slot dat werd opengedraaid, een deur die openging en weer dichtklapte, een stem die *'Geh't's?'* zei, de geur van de kots.

Op datzelfde moment kwam mijn moeder de wc binnenstuiven.

'Lieverd, wat dééd je nou?'

'Weet ik veel...' mompelde ik.

Mijn moeder draaide de kraan van de wasbak open en probeerde mijn kots zo goed en zo kwaad als het ging weg te spoelen. 'De mensen zijn erg geschrokken,' zei ze, terwijl ze met een papieren handdoekje een klodder zeep door de wasbak haalde. 'Ik weet wel dat je het niet expres deed, dat het de emoties zijn en zo, maar toch...' Ze waste haar handen, wees naar de kraan met een blik die aangaf dat ze het een goeie zet zou vinden als ik hetzelfde zou doen en raadde me toen aan een paar slokken water te drinken.

Terwijl ik mijn handen en mond afdroogde aan een papieren handdoek, keek ik in de spiegel, zag de voorzichtige haartjes op de zijkant van mijn wang en dacht: als daar iets ontstaat wat op bakkebaarden lijkt, moet ik die ook blauw verven. Een stompzinnige gedachte voor iemand die net met een mes heeft lopen zwaaien en daarna een wasbak heeft ondergekotst, maar gedachtes komen vaak op als poepen, daar valt weinig aan te doen.

Ik draaide me om. 'Sorry,' zei ik. 'Ik zal het goedmaken.' Waarom ik dat zei, wist ik niet. Wat ik wel weet, is dat ik terugliep naar het restaurant, waar ik tot mijn eigen stomme verbazing mijn handen hief en luid en duidelijk *'Entschuldigung!'* riep.

Het viel opnieuw stil. Ik zag een paar angstige gezichten, alsof ze bang waren dat ik alsnog een bloedbad zou aanrichten.

Ineens schoot er een zin door mijn hoofd uit een film die we laatst tijdens de les hadden bekeken, *Der Blaue Engel*. Ik heb Duits als tweede taal gekozen omdat talen me nu eenmaal makkelijk afgaan – en waarom zou je moeilijk doen als het makkelijk kan – maar wie een zin uit een Duitse film uit 1930 onthoudt, moet wel een gaatje in z'n hoofd hebben. Bij mij zat dat gaatje er kennelijk. Ik voelde mijn mond opengaan en hoorde mijn eigen stem zeggen: *'Ich bin von Kopf bis Fuss auf Liebe eingestellt, und sonst... gar nichts...'* Ik had het gevoel alsof ik daar afgesplitst stond, een Ivan die de woorden uitsprak en een Ivan die ernaar luisterde.

Heel even was het doodstil, daarna schoot mijn moeder in een nerveuze giechellach. Een van de serveersters plooide een glimlach om haar mond. *'Also, Blauer Engel, wo ist deine Liebe denn?'* Ze keek me plagerig aan.

De Ivan die de woorden had uitgesproken, stapte impulsief op haar af en gaf haar een zoen op haar wang. Ze bloosde, en op dat moment werden de twee Ivans weer één.

Ik bleef doodstil staan. Ik moest denken aan mijn vader, die wel eens had gezegd dat hij soms niet wist waar hij op het toneel een gedachtecronkel vandaan haalde, dat hij soms dingen zei en deed die hij niet van tevoren had bedacht. Alsof hij uit twee personen bestond, eentje op het toneel, en eentje die toekeek. 'Wie van de twee is dan echt,' vroeg ik. 'Die op het toneel,' zei mijn vader

zonder erbij na te denken. Ik kon zien dat hij daar zelf van schrok. Alsof hij alleen op het toneel echt bestond, en de rest van zijn leven een droom was.

Niet echt, een gedachte, een hersenspinsel...

Het geroezemoes in het restaurant zwol weer aan, ik zag niemand meer naar me kijken. Behalve mijn zusje dan, die me vanaf ons tafeltje met een stille, onderzoekende blik opnam.

Ik liep naar haar toe en gaf ook haar een zoen op haar wang. 'Sorry,' zei ik. 'Ik deed geloof ik een beetje stom.'

Heel even keek ze me zwijgend aan. 'Geeft niet,' zei ze. 'Maar je moet het nooit meer doen.'

'Beloofd,' zei ik. Ik hoopte dat ik die belofte kon waarmaken.

Ik kon slecht in slaap komen. Niet alleen door wat er in dat restaurant was gebeurd, of door de fucking kerkklokken die vier keer per uur blijk gaven van hun zogenaamde urgentie, of door de krakende bedden, het stuk afgeknipte gele teennagel dat mijn zusje in bed had gevonden of het feit dat we in kamer 13 sliepen, maar vooral door de borrelende radiatoren.

Het geborrel deed me denken aan het geluid van een uitademende duiker. Ik zag mezelf met Anna in de diepte van de oceaan, tussen scholen vissen en wuivende koraalplanten. Een stille wereld, alleen het geluid van uitgeademde luchtbellen die naar boven borrelen, als bubbels in een glas cola als je daar met een rietje doorheen blaast. Anna en ik hebben een keer ontzettend kinderachtig door zo'n rietje zitten blazen, we leken wel acht. 'Belletjes tellen,' droeg Anna me op. Nu ben ik een snelle denker, maar geen snelle teller, dus dat schoot niet op. Anna kon het al helemaal niet, zij is niet alleen dyslectisch, ze heeft ook dyscalculie. Ze kan natuurlijk wel tellen, maar niet snel, en rekenen is al helemaal een probleem, laat staan wiskunde. Anna kan ab-so-luut geen wiskunde, en nu had de politiek dat vak ook op de havo verplicht gesteld. Eikels.

Ik wist niet waarom ik me daar zo kwaad over maakte, misschien wel doordat ik met mijn concentratieproblemen ook dacht geen boek te kunnen schrijven, maar daar intussen wel mee bezig was en ik het tot mijn eigen verbazing en irritatie nog niet één keer in een hoek had gesmeten. Had Otto dan toch gelijk, kun je iets leren waarvan je eerst dacht dat je het he-le-maal niet kon? Hoewel, hoe goed je ook je best doet, je komt als lilliputter natuurlijk nooit in het nationale basketbalteam; er zijn grenzen.

Waar geen grenzen aan waren, waren mijn gedachtes aan Anna. Haar lange, donkerbruine haar, haar bruine ogen en volle lippen, haar gespierde schouders omdat ze aan taekwondo doet, haar billen, haar borsten, benen, de rest... Andere jongens hebben het veel over seks en denken er nog meer aan. Ik ook, dat denken dan. Praten doe ik er bijna nooit over. Dat je op je vijftiende nog geen seks hebt gehad, is best normaal, maar ik heb zelfs nog nooit gezoend.

Vijftien en nog nooit gezoend.

Loser.

De kerkklokken beierden mijn gedachten in een paar ferme klappen terug naar de hotelkamer, waar mijn moeder en zusje lagen te ronken alsof ze een tropisch regenwoud aan het omzagen waren. Kwaad draaide ik me op mijn zij. Shitklokken, er waren tegenwoordig toch horloges, wekkers, mobiele telefoons!

'Folklore', noemt mijn moeder het. 'Bezopen', is de term die mijn vader ervoor gebruikt. Ik heb de neiging hierin met mijn vader mee te gaan.

Ik trok mijn dekbed over mijn hoofd. Op datzelfde moment hielden de klokken hun muil weer. Ik zuchtte. Een kwartier de tijd om in slaap te komen, dat lukte natuurlijk nooit.

Uiteindelijk moet ik in slaap gevallen zijn. Dat kan niet anders, want de volgende ochtend werd ik wakker en dat kan niet als je niet eerst sliep.

Logica.

Ik was meteen klaarwakker, en niet op de meest relaxte manier die je je kunt voorstellen. Mijn zusje was namelijk die mop aan het vertellen over de rood-zwart-witte ridder op het zwart-witte paard. Ik weet niet wat erger is: kerkklokken of die mop. Op zich kan mijn zusje die mop heel goed vertellen, maar om op je nuchtere maag geconfronteerd te worden met een rood-zwart-witte ridder op een zwart-wit paard, was toch echt te veel van het goede.

‘Kan je die mop niet bewaren voor als ik er niet ben!’ riep ik.

‘Laat haar nou,’ zei mijn moeder giechelend. ‘Het is toch een enige mop!’

Onverstoorbaar ging mijn zusje verder. Mijn moeder lag in een deuk. Ik stopte mijn vingers in mijn oren.

Achteraf realiseerde ik me dat verplicht een mop aanhoren waar geen einde aan komt, helemaal niks is in vergelijking met wat er later die ochtend gebeurde. We moesten en zouden namelijk naar de Dom omdat volgens mijn moeder mijn vader daar zou zijn. Dat leek mij tamelijk onlogisch, want mijn vader is bepaald geen kerkfanaat. Nou ja, de gebouwen op zich vond hij wel mooi, maar wat mensen daarin doen, vond hij niet van deze tijd en dan druk ik me nog zachtjes uit.

Mijn moeder wist echter zeker dat mijn vader daar zou zijn, want tijdens het ontbijt, tussen het stuktikken van haar eitje en het doppen ervan in, zei ze tussen neus en lippen door: ‘Ik heb trouwens vanmorgen nog een sms van papa gehad.’

Ik weet niet of achterdocht in je borstkas kan zitten, maar ik voelde het daar wel.

‘Wanneer dan?’

‘Toen jullie onder de douche stonden.’

Snel checkte ik haar mondhoekje, maar dat vertrok niet.

Raar dat ze dat nu pas vertelde, en al helemaal raar omdat Zus en ik natuurlijk niet tegelijkertijd onder de douche gaan; een van ons had dus de papegaai moeten horen. Het was niks voor mijn moeder om haar telefoon alleen op trillen te zetten, ze wilde altijd en eeuwig bereikbaar zijn, in deze situatie al helemaal.

‘Wat stond erin?’ vroeg ik.

‘Dat hij ver weg lijkt, maar dichtbij is,’ zei mijn moeder. ‘En dat elf uur een mooie tijd was om mij een sms te sturen.’

‘Maar het is nog niet eens elf uur.’

Mijn moeder aarzelde. ‘Misschien bedoelt hij dat hij om elf uur daar is.’

‘Waar?’

‘Bij de Dom.’

Ik weet niet op wie ik kwader moest zijn, op mijn moeder om haar naïviteit, of op mijn vader omdat hij niet zei waar hij was.

‘Waarom zegt hij nou niet gewoon waar hij is!’ riep ik.

‘Ik vind papa ook stom,’ viel Zus me bij. ‘Het slaat nergens op wat hij doet.’

‘We gaan er toch heen,’ zei mijn moeder onverstoort. Ze nam nog een hapje ei. ‘Over de Dom bestaat trouwens een leuke sage,’ vervolgde ze, alsof we voor ons plezier een reisje naar Aken ondernamen. ‘Willen jullie die horen?’

‘Nou nee,’ zei ik.

Mijn moeder vatte dat kennelijk op als een aanmoediging. ‘Satan wilde de Dom verwoesten en kogelde er zakken zand tegenaan,’ begon ze. ‘Maar daardoor kwam er zo veel zand rondom de Dom, dat de omgeving van Aken heuvelachtig werd,’ eindigde ze haar verhaal ook meteen weer.

Ik moet toegeven, daar is mijn moeder goed in, in lange verhalen kort maken. Dat schijnen niet alle vrouwen goed te kunnen, maar mijn moeder verdient daar de hoofdprijs voor.

Mijn zusje fronste. ‘Ik geloof niks van dat verhaaltje.’

‘Daarom heet het ook een sage,’ zei ik.

‘Ik weet niet eens wat dat is.’

‘Net zoiets als een sprookje.’

‘O,’ zei ze. Meer niet.

Ook mijn zusje is een kei in kort en krachtig. Behalve met de mop over de rood-zwart-witte ridder, dan maakt ze een uitzondering.

Een uurtje later stonden we voor die Dom, een enorm gebouw – mooi ook wel, moet ik toegeven – maar net toen we naar binnen wilden, gebeurde het.

Achter ons hoorden we een doffe klap. En daarna een schreeuw, en nog een. Vervolgens een heleboel gillende en schreeuwende mensen bij elkaar.

We draaiden ons om.

Een meter of drie van ons vandaan lag een man. Op zijn buik, zijn benen in een rare hoek, zijn gezicht in de straatkeien gedrukt alsof hij in een ingedeukt kussen lag. Rondom zijn hoofd ontstond een plas bloed.

Mijn moeder verstijfde.

Mijn zusje begon te gillen.

En ik... ik rende weg.

Om de hoek van de kerk stond ik stil. Zonder aarzelen leegde mijn maag zich met een straal alsof hij zich in één keer wilde ontdoen van alle frikadellen die ik in mijn leven naar binnen had gewerkt.

Op de achtergrond hoorde ik het rumoer. De sirenes. Tegelijkertijd leek het alsof ik buiten mijn gehoor niet bestond. Zelfs mijn gedachtes hielden even stil, alsof ze bij het zien van de dode man tegen elkaar waren gebotst en toen doodstil waren blijven hangen.

Ik weet niet hoe lang ik daar stond, maar ineens voelde ik een hand op mijn schouder. ‘Iev, gaat het?’

Ik opende mijn ogen en zag dat ik met mijn nieuwe Timberlands in een plas van mijn eigen kots stond. Gek genoeg had ik er niet óp gespuugd, alsof mijn schoenen de kotsstraal via een onzichtbaar GPS-systeem hadden omgeleid, precies eromheen.

Zonder iets te zeggen, reikte mijn moeder me een flesje water aan, een papieren zakdoekje en een kauwgompje. De dag ervoor kotste ik nog keurig netjes in een wasbak, nu als een dronkenlap midden op straat.

Mijn gedachtes begonnen weer in mijn hoofd rond te springen. De man op de grond. Zijn bruinleren jack. Zijn grijsblonde, krullerige haar. Zijn motorlaarzen... 'Het was papa niet,' zei mijn moeder gedecideerd, alsof ze mijn gedachtes feilloos oppikte en die meteen voor eeuwig en altijd de laan uit wilde bonjournen. 'Ik weet wat je dacht, maar het was hem niet...' Ze zweeg even. 'Papa heeft heel andere handen. Kleiner, zachter.' Mijn arm kwam in beweging en landde op mijn moeders schouder. 'Gelukkig,' zei ik. 'Want waarom zou hij in godsnaam van de Dom in Aken springen? Hij haat kerken.' Naast mij hoorde ik mijn zusje snikken. Mijn andere arm kwam op haar schouder terecht. Mijn zus draaide zich om. 'Het stinkt hier,' zei ze. 'Ik wil weg.'

Niet veel later waren we op weg naar Keulen. 'Het was papa niet,' zei mijn moeder opnieuw, bijna alsof ze zichzelf ervan moest zien te overtuigen dat het zo was. 'Papa was niet in de Dom.' 'Hoe weet je dat?' vroeg ik. 'Omdat ik weer een sms van hem heb gehad.' 'Wat? Wanneer dan?' Mijn stem klonk hard en wantrouwend. 'Vlak nadat...' Mijn moeder maakte haar zin niet af. Dat hoefde ook niet, ik wist wat ze bedoelde. 'Wat schreef-ie?' Mijn moeder aarzelde en zei toen zachtjes: 'Dat hij bij nader inzien niet Dom was, maar het in Keulen hoorde donderen.' Als de situatie niet zo schrijnend was geweest, had ik het misschien nog wel grappig gevonden. 'Laat zien dan.' Mijn moeder gaf me haar telefoon. In het schermje las ik:

Waar komt de uitdrukking toch vandaan dat je het in Keulen kunt horen donderen? Dat ga ik eens onderzoeken ☺. Sorry dat ik dit ommetje nog even maak. Ik heb het nodig, je weet waarom, mein Kaninchen.

Mein Kaninchen. Schatz. Popje. Hoeveel koosnaampjes had hij voor mijn moeder? Of waren dat er zoveel om zich te kunnen veroorloven langer weg te blijven dan nodig was, of om de womanizer uit te hangen met Duitse dames in van die laag uitgesneden jurken? Die gedachte maakte me woest en neerslachtig tegelijkertijd. 'Laat het hem lekker uitzoeken allemaal!' riep ik. 'Daar heb ik toch geen donder mee te maken?' Ook deze opmerking had grappig kunnen zijn als de situatie niet zo schrijnend was geweest. 'Als we niet naar hem op zoek hadden gemoeten, hadden we ook niet een springer in een plas bloed hoeven zien liggen!' ging ik door. 'Alsof we daar op zitten te wachten! Ik heb er genoeg van, ik wil naar huis!' 'Eev, je moet niet schreeuwen,' piepte mijn zusje. Ze keek me aan met bange bambi-ogen waar Iron Man nog week van zou worden. 'Sorry,' zei ik. 'Is goed...' zei zij. Ook iets van Zus: als je je excuses aanbiedt en je meent die echt, maakt ze er geen woorden meer aan vuil. Mijn zusje is vijf jaar jonger dan ik, maar lijkt soms wel twintig jaar wijzer.

‘En toch gaan we naar Keulen,’ zei mijn moeder. Aan de blik op haar gezicht was duidelijk af te lezen dat daar geen woord protest op aan te tekenen viel.

‘Laten we dan als de donder vertrekken,’ zei ik.

Ik weet zeker dat mijn vader daar om had kunnen lachen.

Die nacht had mijn zus een nachtmerrie. Ze droomde dat ze van een toren viel. In haar val schrok ze wakker. 'Ik wil papa!' huilde ze. Mijn moeder hield haar vast. 'We gaan papa vinden, echt waar, ik beloof het je,' zei ze. Ik hoorde haar stem trillen, alsof ze zelf niet zeker was van haar zaak. Ze probeerde haar woorden kracht bij te zetten door een van de sms'jes van mijn vader nog eens voor te lezen. 'Ich liebe dich,' sprak ze de laatste woorden zachtjes uit.

'Waarom schrijft hij mij geen sms?' vroeg mijn zus.

Dat vond ik een goeie.

'Omdat jij nog geen mobiel hebt,' antwoordde mijn moeder.

Die was sterker.

Ik haalde mijn eigen telefoon tevoorschijn. 'En waarom sms't hij mij dan niet?'

Mijn moeder zuchtte. 'Omdat hij geen schrijver is, dat weet je. Hij is een stand-upper, hij is goed met woorden op toneel, niet in het echte leven.' Daar had ze een punt. Hoe grappig mijn vader op het toneel ook kon zijn, thuis was hij vaak stil en oncommunicatief. Chagrijnig, zo zou je het ook kunnen noemen.

Mijn moeder streek met haar vinger langs haar kortgeknipte, zwartgeverfde haar. Ik heb haar wel eens gevraagd waarom ze het niet lang had gelaten, waarom ze het ineens had afgeknipt en donker geverfd. 'Ik was toe aan iets nieuws,' zei mijn moeder. Mijn vader hield van lang haar, misschien dat mijn moeder het juist daarom afknipte, dat hij nu ook eens een vrouw had met kort haar, misschien zou dat hem dat zo goed bevallen dat hij niet meer omkeek naar andere vrouwen.

Blijf dromen, Iev, hij zal altijd omkijken naar andere vrouwen. Zo is hij nu eenmaal, en zelfs de mooiste, leukste en knapste moeder van de wereld zal daar geen verandering in kunnen brengen. Mijn moeder was misschien ook wel de mooiste, leukste en knapste, hoewel ze ook steeds vaker met haar verkeerde been uit bed leek te stappen. Niet in de vorm van een chagrijnig ochtendhumeur, maar in de zin van afwezig voor zich uit staren, geen antwoord geven als je haar wat vroeg omdat ze je domweg niet gehoord leek te hebben, of een diepe, ongeduldige zucht. Ik kon het haar eigenlijk niet kwalijk nemen: je zal maar een man hebben die manisch is, een zoon met ADHD, en een hoogsensitieve dochter die niet naar school wil.

Ik zou niet met haar willen ruilen.

Na weer een gebroken nacht, in een schone hotelkamer zonder teennagels in bedden of haren in wasbakken, belde mijn moeder een uur lang naar alle hotels in Keulen waar ze wel eens met mijn vader was geweest of waarvan ze wist dat hij er in zijn eentje was geweest. Alleen hotels in het centrum, want papa hield niet van buitenwijken, zei mijn moeder; volgens zijn stelregel moesten er altijd minimaal twee cafés in de buurt zijn.

Geen van de hotels had een *Herr Van der Ent* als gast gehad. Niet vannacht, niet gisternacht en niet de week daarvoor. '*Das ganze Jahr nicht,*' zei een toeschietelijke receptioniste die zijn naam opzocht in het computerbestand. '*Drei Jahre her, zwei Nächte,*' zei ze toen. Mijn moeder had haar telefoon op speakers, zodat wij konden meeluisteren.

'Dat was met mij...' zei mijn moeder zachtjes. Ik zag dat ze moeite moest doen haar ogen droog te

houden. Ik wist dat nog, dat tripje van mijn ouders. Zus logeerde toen bij Jolijn en ik bij Erik. Mijn ouders waren een lang weekend weg geweest met de oude Volvo, niet met de nieuwe Kever van mijn vader. 'De Kevers van vroeger waren leuk, die nieuwe vind ik drie keer niks,' had mijn moeder gezegd. 'Die nieuwe doet het als ik 'm nodig heb,' zei mijn vader. 'Mijn Volvo ook,' vond mijn moeder. Dat ze er om de haverklap mee naar de garage moest en dat we ook tijdens de zoektocht naar mijn vader maar moesten zien of we niet weggesleept hoefden te worden, telde kennelijk niet.

Het weekend dat mijn ouders in Keulen waren geweest, had ik voor het laatst op mijn skateboard gestaan. Dat wist ik nog zo goed, omdat er een geschiedenis aan vooraf was gegaan. Als kleuter had ik een skelter, eentje met een rode, plastic zitting en een geel stuur. Daarna wilde ik skates, en weer daarna een skateboard. Ik heb het vaakst geskelterd en het minst vaak geskateboard. Op mijn skates had ik het niet verder gebracht dan kapotte knieën en ellebogen en een paar joekels van littekens, maar met mijn skateboard kreeg ik het voor elkaar om drie keer achter elkaar een hersenschudding op te lopen. Ik weet heel goed hoe het voelt als je op straat valt, met je kop op de grond. Ik had natuurlijk een helm op gemoeten. Die had ik ook, maar die droeg ik de helft van de keren niet – precies die helft van de keren viel ik, ook tijdens het weekend dat mijn ouders weer eens samen in Duitsland waren. Voordeel: ik hoefde een paar weken niet mee te doen met gym. Nadeel: na skelteren, skaten en skateboarden zat het er met betrekking tot lol hebben in lichamelijke activiteit voor mij wel een beetje op. Behalve dat wippen van mijn been dan. Ik heb wel eens gelezen dat mannen dat doen om hun pik en ballen een grotere bloedtoevoer te geven. Of ik het daarom doe, geen idee, ik doe het gewoon. Ik ben dan helemaal niet bezig met mijn pik, althans niet bewust, behalve als ik denk aan dat artikel en me afvraag waarom ik in godsnaam op dat moment extra bloedtoevoer nodig heb.

'Hier is hij dus ook niet,' concludeerde mijn moeder na een belronde die vijfenhalve eeuw leek te duren. Ik kon de woorden '*Gutentag*' en '*Danke schön*' niet meer horen, laat staan ze mijn eigen strot uit krijgen.

Mijn zus was aan het verdwalen in haar boek en ik was op mijn mobiel het zoveelste spelletje aan het doen met Alex. Hij zit een klas hoger dan ik. Onze school is zo klein dat je alle leerlingen kent, ook die van de andere klassen.

Waar zit je eigenlijk? vroeg Alex tussendoor.

Duitsland.

Waarom?

M'n vader zoeken.

Zijn jullie 'm kwijt ☺

Ja.

O, die ☺ neem ik dan terug.

Geeft niet, ik ☺ er zelf ook maar om.

Hoezo?

Ik kan er moeilijk de hele tijd om gaan zitten grienen. Hij duikt wel weer ergens op.

Hoe weet je dat?

Omdat het niet de eerste keer is.

O.

Verder spelen?

Oké.

Zoals ik al eerder schreef, hou ik mijn tekstberichtjes graag kort. Alex gelukkig ook. De meeste jongens. Als mijn zus eenmaal een mobiel heeft, zal ze er waarschijnlijk dag en nacht op te vinden zijn. Waarschijnlijk niet veel voor lange gesprekken, wel voor veel korte. Meiden delen elke scheet die ze laten, of-ie nu lekker ruikt of niet. Scheten van een ander zijn sowieso niet lekker, dus waarom zou je daar iets van willen weten? Meiden willen dat.

Anna zal dat ook wel doen, hoewel ik het haar nooit heb gevraagd. We hebben wel een meisje in onze klas dat geen mobiel heeft, en ook geen Facebook, Hyves of Twitter. Of dat komt omdat ze geen geld heeft of omdat ze gothic is en zich liever bezighoudt met gothic-dingen, weet ik niet. Dat iemand niet twittert, snap ik wel, twitter is voor losers. Hyves of Facebook misschien ook wel. Waarom doen we die shitzooi eigenlijk, het kost alleen maar tijd, tijd die je ook ergens anders aan kunt besteden – aan woordspelletjes bijvoorbeeld. *Thank God* dat ik niet dyslectisch ben, want ik hou van taal. Geen idee waarom. Hoewel, misschien weet ik dat wel. Mijn vader speelde al sinds ik klein was taalspelletjes met me. Nu speel ik diezelfde spelletjes wel eens met mijn zusje. Ik laat haar vaak winnen.

Van Alex verlies ik niet vaak. Hij is goed, maar ik ben beter. Die dag in Keulen trouwens niet. Alex zette woorden neer die ik niet gauw zou verzinnen, zoals 'louter', 'geenszins', 'balorig' (waarvan ik dacht dat het met dubbel l moest) en weliswaar (idem dito). Tot ik 'geheid' invulde, wat hij weer niet kende. Dat woord ken ik door mijn vader, het is een tijdje een stopwoordje van hem geweest. Later kwamen er andere woorden voor in de plaats, zoals 'kennelijk' en 'bizar'. Dat laatste was wel van toepassing op onze papazoektocht, zoals mijn zusje het noemde.

Bizar.

Er kwam namelijk weer een sms van mijn vader binnen. Niet dat mijn zusje en ik de papegaai hadden gehoord, maar misschien hadden we niet opgelet.

Zou je ook als méns op een tentoonstelling van gevonden voorwerpen kunnen liggen? Ik ga eens kijken of ik mezelf daar kan vinden ☺

Het scheelde niet veel of ik had de trein naar huis genomen. Mijn moeder zocht het maar uit met haar zoektocht, ik deed niet meer mee. Toch was er iets wat me ervan weerhield mijn biezen te pakken. Loyaliteit aan mijn zusje was er een van. Te doen hebben met mijn moeder het tweede; toen ze die sms voorlas, brak haar stem.

'Jezelf zoeken bij gevonden voorwerpen, zoiets kan alleen papa verzinnen,' zei ik.

'Hoe kan dat nou,' zei mijn zusje. 'Papa is toch geen ding?'

'Wel,' lachte mijn moeder door haar tranen heen. 'Een lekker ding.'

'Maar waar zou hij dan liggen,' merkte mijn zusje droogjes op. 'Bij de grappige vaders of bij de domme vaders?'

Mijn moeder sloeg haar armen om haar heen. 'Misschien wel bij allebei een beetje.'

Navraag leerde dat er inderdaad een tentoonstelling van gevonden voorwerpen was in Keulen.

Dingen die in treinen waren blijven liggen, of in bussen of trams, in ieder geval in alles wat met openbaar vervoer te maken heeft. Nu ging mijn vader nooit met het openbaar vervoer, dus ik vroeg me af hoe hij daar dan gevonden had moeten worden. Misschien had hij onverhoopt toch pech gekregen met zijn Kever en had hij noodgedwongen een bus moeten nemen.

Arme pap.

De tentoonstelling was gevestigd in een gebouw niet ver van de Dom.

‘Daar ga ik niet in,’ zei ik nog even voor alle zekerheid.

‘Hoeft ook niet,’ zei mijn moeder.

Ausstellung Fundsachen stond met grote zwarte letters op een billboard voor de ingang. De toegang was tien euro.

‘Dus het kost ons dertig euro om papa hier te halen,’ zei ik met een strak gezicht. ‘Kunnen we niet gewoon vragen of ze hem even voor ons van de plank vissen, je hebt toch een foto van hem bij je?’ Aan mijn moeders gezicht af te lezen, was ze er niet zeker van of ik een serieuze vraag stelde of dat ik het sarcastisch bedoelde.

Mijn zusje had dat beter in de gaten. ‘Ja, en dat ze hem dan meteen even voor ons in een doos stoppen, zodat hij niet weer weg kan lopen.’

Ik was opnieuw verbaasd over haar scherpe geest. *Als* ze iets zei, was het vaak meteen raak.

Mijn moeder begon zenuwachtig te lachen. ‘Maak er maar grapjes over.’

‘Papa zou niet anders willen,’ zei ik.

Tegelijk met ons liep er een man de tentoonstellingsruimte binnen die ik even daarvoor een sigaret uit had zien maken op de stoep. De man rook naar rook.

Ineens moest ik denken aan een grap van mijn vader over een prijsvraag van de astmastichting, en dat de winnaar een ‘long weekend’ naar London kon winnen. Ik zat toen nog op de basisschool en snapte de mop niet. Mijn vader moest ’m uitleggen en toen vond ik ’m grappig.

Die tentoonstelling was trouwens ook grappig. Niet dat we mijn vader vonden, maar het is toch bizar dat er rolstoelen, kunstgebitten, een kunstbeen (WTF!), kinderwagens en gedragen ondergoed in een trein, tram of bus blijven liggen. Dat je je paraplu niet ophaalt, oké, en dat je niet naar ‘Gevonden Voorwerpen’ gaat om een drie jaar oude winterjas uit een doos te vissen, vooruit. Maar je rolstoel, een kunstbeen? Misschien dat dat been niet van iemand was, maar werd gebruikt voor een of ander kunstwerk in wording, of een etalage, of een sinterklaassurprise, maar toch. Wie laat er nou een defibrillator liggen, een schildersezel inclusief een bijna-af doek, een replica van een Stradivarius-viool, opklapstoeltjes, een kettingzaag, een bevroren kalkoen (die op de tentoonstelling was natuurlijk een namaakkalkoen), een zwemvest, een levende schildpad? Die laatste was er wel echt, in een grote kooi, hij heette Sylvester. Mijn zusje wilde ’m meteen adopteren. Niet dat dit had gekund, maar mijn moeder hield het ook tegen. ‘Hij is opgevoed in het Duits,’ zei zij. Ik barstte in lachen uit. Dat was echt de allergrappigste opmerking die ik m’n moeder in tijden had horen maken.

Ook mijn zusje moest erom lachen. ‘Jij wilt gewoon geen schildpad.’

‘Nee,’ bekende mijn moeder. ‘Die wordt een stuk ouder dan een hamster.’ Waarop het gezicht van mijn zusje meteen weer betrok, omdat ze natuurlijk weer aan die dooie hamster moest denken.

‘Maar geen papa dus, bij Gevonden Voorwerpen,’ gooide ik het snel over een andere boeg.

‘Niet bij de domme papa’s en ook niet bij de lieve,’ zei Zus. ‘Er was niet eens een papaplank,’ zei ze

erachteraan. ‘Ik wil papa trouwens ook niet op een plank. Ik wil hem in het echt.’

Er viel een pijnlijke stilte. Ik was de eerste die iets zei. ‘Wat nu?’

Mijn moeder aarzelde.

Scrolde met snelle vingers langs haar mobiel.

Stopte haar mobiel weg.

Haalde haar iPad uit haar tas.

En zei: ‘We gaan naar Berlijn.’

Een aantal van haar opmerkingen was al als een bom ingeslagen, maar qua slagkracht won deze het glansrijk.

‘Berlijn?!’ riep ik uit. ‘Dat is verdomme aan de andere kant van dit fokking grote land!’

‘Dat rijmt,’ zei mijn zusje.

‘Niet vloeken,’ zei mijn moeder tegelijkertijd.

Ik knakte mijn vingers en voelde mijn kaakspieren aanspannen – het leken wel te strakke postbode-elastieken. ‘Hoeveel hotels heb je in Berlijn?’ vroeg ik.

‘Veel,’ antwoordde mijn moeder. Ze zuchtte zoals alleen moeders dat kunnen.

Ik griste de iPad uit haar handen en zocht op ‘hotels Berlijn’.

‘Veel te veel,’ zei ik na een snelle check. ‘Wel duizend.’

‘We vinden hem nooit,’ zei mijn zus.

Mijn moeder pakte haar hand. ‘We vinden hem wél.’

‘Misschien is hij allang thuis,’ opperde ik.

Met een ferm gebaar ritste mijn moeder haar tas dicht. ‘Dan had hij dat ge-sms’t.’

Ik kon een smalend lachje niet onderdrukken. ‘Hij communiceert niet, dat zei je gisteren zelf. Hij is meer iemand die ineens weg is en dan ook ineens weer opduikt. De lul.’

‘Hij is geen lul, hoe durf je dat over je vader te zeggen.’ Mijn moeder kreeg een verbeten trek om haar mond. ‘Ik wil in ieder geval mijn best hebben gedaan. Berlijn hebben we nog niet gehad.’

‘München, Frankfurt, Basel, Wiesbaden en Wenen ook niet. We kunnen er met gemak een trip van drie maanden van maken.’

De traan die zich al een tijdje in mijn moeders ooghoek ophield, liet los en rolde langs haar wang, om op haar kaaklijn angstvallig te blijven hangen. Een traan met hoogtevrees. Kennelijk.

Bizar.

‘Is dat ver, Berlijn?’ klonk de stem van mijn zusje zacht.

‘Welnee,’ loog ik. ‘Zo gepiept.’

‘Inderdaad, zo gepiept,’ herhaalde mijn moeder. Haar linkermondhoek trilde.

Mijn zusje zag het niet.

Berlijn was bijna zeshonderd kilometer. Zeshonderd kilometer in die ouwe roestbak van m'n moeder. Zus moest om de haverklap plassen.

'Heb je blaasontsteking?' vroeg ik.

'Nee.'

'Waarom moet je dan steeds plassen?'

'Weet ik veel!'

'Van de zenuwen,' zei mijn moeder. 'Ik heb daar ook last van.'

'Ik heb ook de zenuwen en ik hoef niet steeds te pissen.'

'Jij wiebelt met je been,' zei mijn zus. 'En trommelt met je vingers.'

Daar had ze een punt.

Bij een van de benzinestations waar we een stop hielden, stond bij de ingang een labradoodle-achtige hond. Vastgebonden aan een paal.

'Mag jij niet naar binnen?' Ik hurkte bij hem neer en gaf hem een aai. Zijn krullerige, chocoladekleurige vacht voelde zacht aan. De hond ging meteen op zijn rug liggen. Ik kroelde de hond over zijn buik. Hij begon zachtjes te kreunen. Ineens moest ik weer aan Anna denken en vroeg ik me af hoe zij zou reageren als ik haar over haar buik zou aaien. Ik zou waarschijnlijk een klap voor mijn kop krijgen. Hoewel, als ik haar over haar buik zou aaien, zou dat niet bij een benzinestation zijn, maar op een plaats waar ze zich over haar buik zou laten aaien. Dan zou ze het dus misschien toestaan.

Ineens stond er een paar versleten Palladiums naast me. Ik keek op. De Palladiums hoorden bij een meisje van een jaar of zestien. Althans, dat schatte ik. Ze had in ieder geval de tieten van een meisje van zestien. Nou ja, van de meisjes van zestien die tieten hebben, dat is niet altijd het geval, wat heel vervelend schijnt te zijn, omdat je dan veel jonger geschat wordt dan je bent. Ik ben geen meisje, maar dat lijkt me niks. Aan de andere kant lijken me tieten als basketballen ook niks, dat is volgens mij een hoop gesleep.

'*Isn't he great?*' zei het meisje, terwijl ze de hond losmaakte. Ze had een Engels accent, dat kon ik meteen horen. Op school mogen we tijdens Engels kiezen of we Amerikaans of Engels praten. De meesten kiezen voor Amerikaans, dat is stoerder. Makkelijker ook. Van Engels krijg je spierpijn in je mond.

'*Yeah, very great,*' zei ik. Dat kwam er niet alleen klungelig uit, het klonk ook nog eens ergens tussen Amerikaans en Engels in, typisch Hollands dus. Ik kreeg een rood hoofd. Zij kreeg ook een rood hoofd. Ik had geen idee waarom – zij had immers niks raars gezegd.

'*Thank you so much for being sweet to him,*' zei het meisje. Geen idee waarom ze me daarvoor bedankte.

'*Where are you heading?*' vervolgde ze.

'*Berlin.*'

'*You're kidding! Me too!*' Ze werd opnieuw rood.

Ik begon te stotteren. 'O, uh, well, uhm...' Verder kwam ik niet. '*Holidays,*' zei ik snel. Zeggen dat je op

zoek bent naar een verdwenen vader zou meer vragen oproepen dan beantwoorden, en om aan een meisje dat je verder helemaal niet kent het hele verhaal uit de doeken te doen, leek me niet praktisch.

'Okay then,' zei het meisje. Terwijl ze zich half omdraaide, stak ze een verlegen hand op. *'Have a nice trip.'*

Ik knikte.

Zij liep weg.

Alleen haar hond keek nog even om.

We waren de snelweg nauwelijks weer op of ik voelde dat ik ontzettend nodig moest plassen.

'We waren *nét* bij een tankstation!' riep mijn moeder geïrriteerd.

'Toen moest ik nog niet.'

'Dat kwam door dat meisje met die hond,' klonk het vanaf de achterbank.

'Welk meisje?' vroeg mijn moeder.

'Niks. Ze lult.'

'Ik lul niet!' riep Zus. 'Ze werden allebei rood, ik zag het toch?'

Ik wiebelde op mijn stoel heen en weer als een klein meisje dat haar plas niet kan ophouden.

'Godnogantoe,' mompelde mijn moeder.

De eerste de beste parkeerplaats die we tegenkwamen, reed ze in. 'Doe maar bij een boom.'

Bij de boom moest ik aan het meisje denken. Toen aan Anna. Heel even moest ik moeite doen haar gezicht voor me te halen. Toen ik haar weer voor me zag, was ik ineens vergeten hoe het meisje met de hond eruitzag. Rood haar, dat wist ik nog wel.

Rood, deksel van de blokkendoos, jurkje poppenkastpop, nagellak, bloed, man bij de Dom, kots, kauwgum, vieze plekken op straat die je er niet meer uit krijgt, gemeentereinigingsdienst... STOP! De ballenbak in.

'Ik heb honger,' zei mijn zus nog geen halfuur later.

'Je hebt net een Snickers op,' zei mijn moeder.

Mijn zus trok een gezicht. 'Dat is geen eten, dat is snoepen.'

'Over een uurtje gaan we iets eten,' zei mijn moeder. Ze trapte het gaspedaal harder in.

Ik keek haar van opzij aan. Haar gezicht stond gespannen. Dat had ze altijd als mijn vader 'weg' was. Dat was de afgelopen jaren al meerdere keren gebeurd. Telkens kwam hij terug. Elke keer was mijn moeder razend, maar 's nachts hoorde ik ze het goedmaken. Mijn ouders maken altijd alles goed met seks, nu zou dat ook wel weer gebeuren.

Gadverdamme!

Ook dit keer zou hij waarschijnlijk ineens voor onze neus staan. Alsof er niks aan de hand was.

'Ik moest even wat dingen op een rijtje zetten,' zou hij zeggen. Of: 'Ik heb je toch een sms gestuurd?'

'Ik heb me verschrikkelijke zorgen gemaakt,' zou mijn moeder dan roepen.

'Dat hoeft niet, dat weet je.'

'Dingen die niet hoeven, doe je soms toch.'

'Toen je met me trouwde, wist je dat ik mijn vrijheid nodig heb.'

'Toen hadden we nog geen kinderen, ik hoop niet dat ze jouw genen hebben.'

‘Nee, dan jouw genen; je altijd om zorgen maken om niks, dat is pas fijn.’
Een paar uur later zouden ze elkaar bespringen alsof er niks aan de hand was. Ik zou mijn muziek harder zetten. Wie wil z’n ouders nou horen terwijl ze liggen te wippen?

Ik niet!

Iedereen heeft het erover, je kunt er op internet alles over vinden, maar evengoed had ik nog geen idee hoe het moest. Ja, technisch gezien, maar verder? Jongens houden er altijd stoere praat op na, maar ondertussen zijn we schijtbakken. Wat als het niet lukt, als je iets fout doet, als een meisje je uitlacht omdat je te snel gaat, of te langzaam, als je niet weet hoe je haar bh losmaakt (als ze die draagt), hoe je haar slip (of zeg je onderbroek?) uitdoet, of doet ze dat dan zelf, of doen sommige meisjes dat zelf en andere weer niet? Ik draag boxershorts, die zitten lekker ruim, meisjesonderbroeken zitten strak, straks scheur je hem en wordt ze boos, dan wil ze natuurlijk niks meer!

Rustig...

de...

trap...

af...

Ik probeerde mijn gedachtes aan onderbroeken en boxershorts stop te zetten, maar kennelijk heb je dat als puber niet voor het kiezen. Hormoonshit, weet je, daar wordt een hoop over geluld en geschreven, maar als je ermee zit, ben je er mooi klaar mee. Hersenbiologen kunnen nog zoveel uitvinden op dat gebied, maar als je vijftien bent en je weet van ellende niet waar je het zoeken moet, kan het je geen reet schelen of dat aan testosteron ligt of aan adrenaline of aan allebei: je zou willen dat het ophield, en wel meteen. Seks en de ballenbak gingen niet goed samen, merkte ik. Seks ín een ballenbak misschien wel. Inwendig moest ik lachen. Ik vroeg me af of dat te doen was, tussen die koude, plastic balletjes – eigenlijk moesten ze dan verwarming in die bak hebben. Ik dwong mijn gedachtes de terugweg op te zoeken: ballenbak, hormonen, ondergoed, seks, ouders, vader, verdwenen, zoeken, Berlijn: de stad waar mijn ouders elkaar hadden ontmoet. Ze waren elkaar letterlijk tegen het lijf gelopen, verliefd geworden, gaan samenwonen, getrouwd. Ze hebben daar een album van, niet zo’n digitaal ding, maar een oldskool leren inplakboek met foto’s die vastzitten met plakdriehoekjes. Sommige foto’s zwerven er los in rond, omdat de driehoekjes na al die jaren hebben losgelaten. Mijn ouders zijn al meer dan twintig jaar bij elkaar. Geen idee of ze wel eens hebben willen scheiden. Wat ik wel weet, is dat ze dat niet hebben gedaan.

‘Ik droeg een stomme jurk,’ zei mijn moeder laatst, toen ze met langzame vingers door het trouwboek bladerde.

‘Waarom droeg je op je trouwdag een stomme jurk?’ vroeg ik.

‘Ik was een heel ander persoon toen.’

‘Een stommer persoon?’

Mijn moeder moest lachen. ‘Misschien wel.’

‘Het is een beetje een tuttige jurk,’ zei ik.

‘Ja, heel tuttig.’ Ze zei het op een toon alsof tuttig iets is om je voor te schamen.

Ik vraag me af of je je voor tuttig moet schamen. Kunnen jongens ook tuttig zijn of is dat alleen iets voor meisjes en homo’s? Ik ben geen homo, tenminste, ik ben nog nooit verliefd geweest op een

jongen. Er zit wel een homo in onze klas. Hij wordt er niet mee gepest. Dat komt omdat Ahmed, onze leraar levensbeschouwing, ook homo is. Islamitisch én openlijk homo. Knap. Maar eigenlijk is hij maar half islamitisch, legde hij een keer uit. Zijn vader is islamitisch, zijn moeder een christen. Dat kan dus ook. Ahmed heeft gekozen voor de islam. ‘Ben je als homo misschien slechter af,’ zei Babs toen nog. ‘Dat hangt ervan af hoe je de islam interpreteert,’ zei Ahmed. Hij las een stukje voor uit de Koran waaruit je kon opmaken dat het voor de Islam niet per se verboden is om homo te zijn. ‘Het is maar hoe je het bekijkt,’ zei Ahmed.

Dat zegt mijn moeder ook vaak. Laatst nog, toen het ging om haar vergeetachtigheid. ‘Het is maar hoe je het bekijkt,’ zei ze. ‘Het is niet alleen kommer en kwel. Soms is het wel makkelijk om dingen te vergeten.’

Tijdens onze rit door Duitsland bekeek ik ook veel, vooral vanuit het autoraam. In de deur zit nog zo’n raampje dat je gewoon met een hendel kunt opendraaien. Niks elektrisch, gewoon brute spierkracht. Aan de voorkant zit nog een driehoekig ruitje dat je apart kunt openzetten. Allebei de raampjes liet ik dicht, daar was het te koud voor. Behalve toen ik een ontzettende stinkscheet liet, toen zette ik ze allebei even open.

Ik keek naar buiten en zag snelweg, personenauto’s, vrachtwagens en bomen, heel veel bomen. Hoe die overeind bleven was mij een raadsel, de uitlaatgassen zouden ze allemaal om zeep moeten helpen. Maar die bomen lieten zich kennelijk niet kisten – ze stonden er met hun goudoranje herfstbladeren schitterend bij. Als de reden van onze zwerftocht niet zo banaal was geweest, had ik er misschien van kunnen genieten. Nu niet.

Ik wilde mijn vader vinden en naar huis.

Het liefst zo snel mogelijk.

Je moet weten dat wij met z'n allen in een zogenaamde kneuzenklas zitten. Niet dat wij daadwerkelijk kneuzen zijn, maar een beetje zelfspot is nooit weg. ADHD, ADD, dyslectisch, OCD, asperger, PDD-NOS, noem het maar op en er zit wel iets van in onze klas. Je zou het ook een afkortingenklas kunnen noemen, geen ernstige gevallen, daar zijn nóg specialere scholen voor, maar een zootje ongeregeld is het wel. Toch zit niemand aan de Ritalin of andere dufmakende troep, want daar geloven ze op onze school niet in. Waar ze bij ons ook niet in geloven is Jezus – althans, niet officieel. Als iemand in Jezus wil geloven moet-ie dat zelf weten, maar er wordt door school verder geen aandacht aan besteed. Of, nou ja, eigenlijk wel, maar bij ons komen alle geloven, religies en stromingen aan bod, zodat we wel een beetje weten wat er in de wereld te koop is, maar we hoeven dus niet verplicht te bidden of zo.

Zelf geloof ik ook niet in een god, daarin lijk ik op mijn vader. Zijn favoriete mop over het geloof gaat over de watersnoodramp in 1953, waarin een man op het dak van zijn huis zit en God bidt om verlossing. Er komt een bootje langs, maar de man wil gered worden door God. Er komt een helikopter langs, maar de man wil gered worden door God. De man verdrinkt en komt bij de hemelpoort. 'Wat is dat voor een god die mij laat verdrinken?' roept hij driftig. God wordt kwaad en roept: 'Nou moet je ophouden, ik heb verdomme een boot én een helikopter langs gestuurd!' Mijn vader kan 'm echt goed vertellen, die maakt er een heel verhaal van. Ik ben zelf niet goed in moppen vertellen, ik ben altijd bang dat mensen denken dat ik mijn vader probeer na te doen, dat voelt raar.

Over raar gesproken, bij ons op school zitten bijna alleen rare kinderen. Nou ja, raar, ik vind ons eigenlijk tamelijk normaal, maar volgens de algemene norm zijn we dat niet. We hebben allemaal wel ergens een steekje loszitten. Door dat losse steekje kunnen we niet goed lezen of rekenen, of kunnen we moeilijk stilzitten of niet goed contact maken met anderen.

Daarnaast zijn we ook op een andere manier soms wat bizar. Zo ben ik dus niet met blauw haar geboren, ik kwam eruit met een hoofd zo kaal als een biljartbal, maar toen ik eenmaal haar kreeg, was dat van een nikserige kleur, waar ik op mijn dertiende graag vanaf wilde. Dat kwam goed uit, want dat was precies het moment dat ik in de puberteit kwam, en volgens de norm hoor je dan dingen te doen waar ouders knettergek van worden.

Ik verfde mijn haar blauw.

'Lekker kleurtje,' zei mijn vader.

'Wat heb je nou gedaan?' riep mijn moeder.

Mijn zusje zette alleen maar grote ogen op en zei toen: 'Je lijkt wel een smurf.' Maar smurfen zijn blauw-blauw, en mijn haar is azuurblauw, dus dat sloeg nergens op.

Babs is misschien wel het normaalste meisje van de klas. Zij is licht autistisch, maar daar merkt zij zelf waarschijnlijk meer van dan wij. Ze is ook hoogbegaafd en krijgt daarom apart lesmateriaal. Erik heeft ook een 'aan autisme verwante stoornis'. Erik en Babs hebben op school echt structuur nodig. Zij zijn dan wel niet van de zwaarste categorie, maar je moet ze wel heel duidelijk zeggen wat ze moeten doen, dus bijvoorbeeld alle opdrachten van hoofdstuk zes op pagina dertig, anders

maken ze alle opdrachten uit het hele boek.

Aan ADHD'ers en ADD'ers moet je ook tamelijk duidelijk zeggen wat ze moeten doen – en misschien zelfs wel aan pubers in het algemeen – dus dat komt voor iedereen goed uit.

We hebben een kleine klas, we zijn nog maar met z'n dertienen. Eén jongen is dit jaar van school gegaan. Hij was al drie keer blijven zitten en je moet ook weten wanneer je moet stoppen. Hij werkt nu als leerling-metaalbewerker en is heel gelukkig. Althans, volgens zijn moeder, die mijn moeder nog wel eens spreekt. Moeders spreken elkaar vaker dan vaders, vooral als de vaders ineens spoorloos zijn. Vaders die spoorloos zijn, kom je niet zomaar tegen tijdens het boodschappen doen – wat je met mijn vader sowieso niet gauw zal gebeuren, want hij is meer van het koken, mijn moeder meer van de boodschappen.

Mijn moeder heeft de hele wereld al gezien. Eerst samen met haar ex, met wie ze per zeilboot alle oceanen heeft bevaren. Daarna heeft ze samen met mijn vader per vliegtuig alle continenten nog eens overgedaan.

Toen kwam ik en heb ik het goed voor ze verpest. Niet alleen werd ik drie maanden te vroeg geboren, maar nadat ik eenmaal uit die couveuse was bevrijd, bleek ik ook nog eens niet van reizen te houden. De eerste keer dat mijn ouders me meenamen in een vliegtuig, krijste ik het hele toestel bij elkaar. Waarom zou een kind zich ook eigenlijk overal mee naartoe moeten laten slepen? Volgens mij zijn de meeste kinderen blij met zand en water. Dat kan ook in Bergen aan Zee, daar hoef je niet voor naar de andere kant van de wereld. Althans, ik niet.

In de auto naar Berlijn dacht ik over al die dingen na. Over hoe verschillend mensen kunnen zijn, en hoe precies hetzelfde tegelijkertijd. We denken wel dat we heel wat zijn, maar met z'n allen zijn we nog niet één zandkorrel in het hele universum. Dat is net iets meer dan niks.

In die zin was die zeshonderd kilometer naar Berlijn natuurlijk ook niks. Eén keer met je ogen knippen en je bent er.

Toch waren we er niet meteen. Zo'n honderd kilometer voor Berlijn stuurde mijn moeder de Volvo ineens een andere kant op, naar een dorp, een voorstadje, hoe zullen we het noemen. Het was pas zeven uur, wat mij betreft hadden we best nog een uurtje door kunnen rijden, dan waren we er maar.

'Waarom rijden we niet door?' vroeg ik.

'Wat je bewaart, is lekkerder,' zei mijn moeder.

'Wat ben je dan aan het bewaren?' vroeg Zus.

'Herinneringen,' zei mijn moeder.

De meeste mensen bewaren een koekje 'voor straks', een losgeschroefd plankje 'omdat je dat nog wel eens nodig zou kunnen hebben', of een handgeschreven brief, juist omdat tegenwoordig iedereen alles per e-mail doet. Mijn moeder bewaart zelden iets om dit soort redenen. Een plankje haal je niet voor niks weg, zegt ze, koekjes kunnen bederven, en brieven kun je niet eeuwig bewaren, al was het alleen omdat een brief een momentopname is uit een tijd dat je een heel ander persoon was.

Volgens mijn moeder dan.

Wat mijn moeder wel bewaart, zijn herinneringen. Die zitten namelijk in je hoofd en je hoofd kun je moeilijk níét bewaren. Je kunt er natuurlijk mee onder een guillotine gaan liggen, maar dat doe je doorgaans maar één keer en de meeste mensen zien daar dan toch van af.

Mijn moeders hoofd zat voor een deel in Berlijn. Eigenlijk al ver voordat we daar daadwerkelijk aankwamen. Waarschijnlijk al vanaf het moment dat ze mijn vader daar leerde kennen, op de dag dat de Muur viel. Maar dat begreep ik allemaal later pas.

's Avonds, in een comfortabel hotelbed – terwijl mijn zusje sliep en mijn moeder nog even naar beneden was gegaan voor een drankje – las ik op de iPad hoe het ook alweer zat met die Muur. Ik had dat op school natuurlijk wel gehad, maar dat was ik allemaal alweer vergeten. Oninteressante shitzooi vond ik het, wat hadden we daar nu nog mee te maken, het was toch allemaal voorbij. Maar ja, als je een boek schrijft over de zoektocht naar je verdwenen vader en je komt in Berlijn terecht – de stad waar je ouders elkaar hebben leren kennen – dan kom je er natuurlijk niet onderuit, dan moet je er iets van weten. Omdat ik toch niks te doen had, Alex niet reageerde op mijn nieuw gelegde woorden, ik om duistere redenen geen zin had in sms'jes of whatsapps met mijn vrienden, mijn moeder in de bar zat en mijn zusje sliep, moest ik toch wat:

Na de Tweede Wereldoorlog werd Duitsland opgedeeld in vier bezettingszones. De Verenigde Staten, de Sovjet-Unie, het Verenigd Koninkrijk en Frankrijk kregen elk een deel van het land toegewezen dat ze voorlopig zouden besturen. Ook Berlijn werd verdeeld in vier stukken.

Tot zover begreep ik het. Daarna kwam er een zootje ingewikkelde zinnen waar ik uit begreep dat het gebied om Berlijn heen tot de Sovjet-Unie behoorde, waardoor Berlijn een soort enclave werd. 'Enclave' moest ik opzoeken: stuk vreemd grondgebied dat door eigen grondgebied ingesloten is. Wist ik dat ook weer. Of ik het zou onthouden, was een tweede.

De eerste grensafzettingen tussen Oost- en West-Berlijn waren prikkeldraadbarrières of barricades. In 1952 kwamen er hekken, bewakingsposten en alarminstallaties. Langs de grens werd een vijf kilometer brede, verboden zone ingericht, die je alleen mocht betreden met speciale toestemming. Men wilde niet dat West-Berlijners goedkoop boodschappen gingen doen in Oost-Berlijn met de goedkopere Oost-Duitse mark. Ook wilden ze niet dat er nog meer Oost-Berlijners naar het Westen trokken om daar te werken.

In augustus 1961 werd in enkele weken tijd een zwaarbewaakte betonnen hindernis gebouwd rondom West-Berlijn. Er werden op zeven plaatsen doorgangsposten opengelaten. Zwaarbewapende Oost-Duitse grenspolitie bewaakte de Muur. Toch werden er vaak spectaculaire pogingen gedaan om over de Muur te klimmen, te vliegen, en eronderdoor te graven. Bij ontsnappingspogingen zijn ongeveer tweehonderd doden gevallen.

Door de Muur kregen sommige mensen het gevoel opgesloten te zijn en kregen last van het Mauersyndroom – de muurziekte.

Muurziekte, dat leek me erger dan ADHD, ADD, OCD en alle afkortingskwalen bij elkaar. Tegen muurziekte is namelijk niks te doen, behalve als je die Muur afbreekt, wat dus pas gebeurde na achtentwintig jaar:

In mei 1989 werd in Hongarije het IJzeren Gordijn aan de grens met Oostenrijk geopend. De open grens daar zorgde in korte tijd voor een uitstroom van duizenden “permanente vakantiegangers”.

De Berlijnse Muur viel op 9 november 1989. Günter Schabowski, een van de hoogste partijleiders in de ddr, hield aan het begin van de avond een persconferentie. Plotseling zei hij: “Vandaag is er een beslissing genomen. We hebben besloten dat iedere ddr-burger de grens over mag.” Onmiddellijk volgde de vraag wanneer deze regel in werking zou treden. Schabowski bladerde in zijn papieren, keek op, en zei toen: “Voor zover ik weet, geldt dat vanaf nu.” Het was 18.57 uur.

Hoe groot de verwarring was, bleek op de West-Duitse televisie; in de uitzending van het nieuws van zeven uur die avond verschenen de beelden van Schabowski’s mededeling pas als zesde item in de uitzending. Pas om acht uur werd duidelijk wat de gevolgen waren: “De ddr opent de grens!” meldde de nieuwslezer van de Tagesschau. Een televisieverslaggever stond voor een nog steeds hermetisch afgesloten Muur en zei enigszins verbouwereerd: “Dus als ik het goed begrijp, moet de Muur vannacht opengaan ...”. Massaal trokken de Oost-Duitsers naar de Muur om te kijken of ze inderdaad naar West-Berlijn konden. De grenswachten bleken net zo overdonderd als alle anderen, ze wisten niet wat ze moesten doen, net zomin als het leger en de geheime dienst, de Stasi. De bevelhebber van grensovergang Bornholmer Straße had drommen mensen voor zijn hekken staan. Om 23.52 nam hij het besluit: “Ze bekijken het maar. Ik gooi de grens open. De ddr-burgers zijn vrij.” Kort hierop belde hij met een collega, die zijn grensovergang eveneens opende, en al snel volgden er meer. Verbijsterd liepen de Oost-Berlijners naar de andere kant van de grens, waar ze veelal met applaus werden ontvangen.

Te midden van een grandioos volksfeest hakten velen een stuk beton uit het bouwwerk. De grens was definitief open en de Muur was gevallen...

De laatste twee zinnen las ik nog een keer. En nog eens.

Ik deed mijn ogen dicht.

Het stuk beton bij ons thuis, dat al een tijdje naast de foto op het gangkastje stond, als een eerbetoon, een herinnering, een houvast...

Mijn moeder had het verhaal van de eerste ontmoeting met mijn vader wel eens verteld. Het was een romantisch verhaal waar je een film van zou kunnen maken. En nu waren we onderweg naar Berlijn. Als de Muur er nog had gestaan, was mijn vader daar misschien wel te vinden geweest. Maar de Muur was er niet meer.

Ik deed de iPad weer in de hoes en stond op om te plassen.

Op dat moment kwam mijn moeder binnen.

‘Een sms van papa,’ fluisterde ze, om mijn zusje niet wakker te maken. ‘Hij is in Berlijn. Hij wil dat we hem daar halen.’

Haar mondhoekje hield zich stil.

Ze zeggen wel eens dat pubers nog geen verantwoordelijkheid kennen, dat ze maar wat doen en dat ze pas later de consequenties daarvan zien. Met 'later' wordt dan de leeftijd van een jaar of vijftien bedoeld.

Nog tien jaar te gaan.

Het is natuurlijk bullshit. Je kunt niet alle pubers over één kam scheren, net zomin als je vaders of moeders over één kam kunt scheren. Of schapen.

Neem nou mijn vader. Hij was bijna negenenveertig en zou zijn verantwoordelijkheid intussen toch wel moeten kennen, maar zijn hersenen waren volgens mij in de puberstand blijven staan, onderontwikkeld, stukgeblowd. Dat heeft hij namelijk veel gedaan, blowen. De laatste jaren niet meer, zei hij, maar vroeger dus wel. Dat weet ik omdat hij het zelf heeft verteld. 'Maak je hersens niet kapot met drank of joints, Iev,' zei hij. 'Gewoon niet doen.' Hij deed het zelf wel. Tot Zus werd geboren, toen is hij gestopt.

Voor haar stopte hij.

Voor mij niet.

Kennelijk.

Mijn moeder was al gestopt toen ze zwanger werd van mij. Behalve toen ze naar Burning Man zijn geweest, een festival ergens in een woestijn in Amerika. Toen kon ze er niet onderuit, zei ze. Zus en ik waren nog klein en werden bij opa en oma gestald. Later heb ik er op internet foto's en filmpjes van gezien. Volgens mij blowt iedereen op dat festival, of zitten ze aan de paddenstoelen, en dan bedoel ik niet die uit de supermarkt. Ze zeggen dat de jeugd tegenwoordig problematisch is met hun tot enkele letters afgekorte aandoeeningen, maar misschien komt dat wel omdat onze ouders te veel gezopen of geblowd hebben. Iedere puber een probleemgeval, rot toch op, je bent zelf een probleemgeval. Ik had ook tegen mijn moeder kunnen zeggen dat ze kon opzouten met haar Volvo Roestbak, dat ik wel voor mezelf kon zorgen, dat ik wel zou wachten tot papa ineens op de stoep zou staan, maar ik ging mee. Ik wilde mijn moeder niet alleen laten met mijn zus, en mijn zus niet alleen met mijn moeder. Ze zouden hopeloos verdwalen. Mijn moeder en kaartlezen – laat me niet lachen. De tomtom op haar mobiel werkt ook niet, die stuurt je rustig tegen een blinde muur aan. Of tegen een wegversperring. Of recht in een ongeluk. Hoewel je dat ook kunt krijgen zonder tomtom.

'Verdomme! Klerevrachtwagens!'

Daar begon 't mee.

De aanhanger van de vrachtwagen voor ons slingerde gevaarlijk heen en weer.

Mijn moeder riep iets wat wij nooit mogen zeggen.

'Je mag niet vloeken,' zei mijn zusje.

Mijn moeder klemde haar handen om het stuur. Haar knokkels zagen wit. 'Dat weet ik,' zei ze.

'Maar soms kan het niet anders.'

'Net zoals papa zegt dat hij niet anders kan,' zei ik. 'Ik begrijp jou echt niet. Hij peert 'm, stuurt een paar sms'jes, laat verder niks van zich horen, komt dan jankend thuis, heeft spijt van alles, zal 't

nooit meer doen, hij doet 't een jaar later toch weer, en dan ga jij nu tóch helemaal naar Berlijn om hem te halen. We moeten nog maar afwachten of hij daar ook echt wel is.' Mijn woorden kwamen eruit rollen als knikkers uit een katoenen zakje.

'Hij kan er niks aan doen,' verweerde mijn moeder zich zwakjes. 'Hij is manisch.'

'Daar zijn medicijnen voor.'

'Die hebben bijwerkingen.'

'Zoals gewoon naar huis komen, je verantwoordelijkheid nemen, niet meer zomaar verdwijnen?'

'Je weet wat ik bedoel.'

'Jij weet wat ik bedoel.'

De vrachtwagen voor ons slingerde opnieuw. *Zirkus*, stond er in gotische letters op de linkerachterdeur. *Olympus*, op de rechter. En over beide deuren verdeeld: *Pferden*.

Paarden, dus.

Mijn moeder zwenkte de Volvo naar links om in te halen. Precies op dat moment zwenkte de truck ook naar links. Mijn moeder gilte en trok aan het stuur. Mijn zusje gilte dat ze haar hoofd had gestoten. Mijn moeder remde af.

De auto achter haar toeterde, maar remde kennelijk ook net op tijd af, en de auto daarachter ook, want ik hoorde geen boem.

Ik voelde er ook geen.

Ineens zwenkte de truck naar rechts, kwam op de vluchtstrook terecht, knalde tegen de vangrail, helde naar rechts en klapte er toen half overheen.

Dat allemaal in drie seconden.

Mijn moeder wist de truck ternauwernood te ontwijken, reed hem voorbij, trapte op de rem, draaide de vluchtstrook op, parkeerde, en stapte uit.

Dat allemaal in twee seconden.

Tijdens de seconde die volgde, nam ik uitgebreid de tijd om te blijven zitten. Toen opende ik mijn portier, draaide me half om en zei tegen mijn zusje: 'Verroer je niet, blijf zitten, het is levensgevaarlijk hier.'

Mijn zusje veerde overeind en had haar hand al op de hendel van het portier. 'Ik blijf hier niet alleen!'

Ze wilde de deur opendoen.

Verkeer raasde voorbij.

'Laat die deur dicht!'

'Nee!'

Voor de honderdzesentachtigduizendste keer begon ze te janken.

Ik stapte uit, opende het achterportier en ging half omgedraaid naast haar zitten.

'Stil nou maar, ik blijf wel bij je.'

Via de achterraut zag ik de chauffeur van de truck uitstappen. Hij zag lijkbleek.

Ik zag mijn moeder gebaren. Ze liepen om de truck heen. In gedachte zag ik paarden (hoeveel pasten erin?) tegen elkaar opgebotst, elkaar vertrappend, in paniek. Of dood.

Dom, springer, bloed, grijsblond krullerig haar, handen...

Ik ademde diep in en nog dieper weer uit.

'Wat doe je?' vroeg mijn zus.

'Ademen, dat zie je toch?'

‘Dat hoeft toch niet zo hard?’

‘Heb je er last van dan?’

‘Ja!’

De tranen sprongen weer in haar ogen.

Ineens kreeg ik medelijden met haar, en daarmee ook een beetje met mezelf. Ik wilde deze hele zoektocht niet, ik wilde naar huis – ik wilde dat er niks aan de hand was, dat alles normaal was.

Over het hoofd van mijn zusje heen keek ik door de autoruit naar buiten. Auto’s raasden nu niet meer voorbij, maar reden stapvoets. Ik zuchtte. Er zou in *no time* een file ontstaan. Zo gaat dat altijd op de snelweg: er is iets gebeurd, mensen remmen af, kijken, remmen nog meer af: file.

Een paar kilometer voor Berlijn, en wij stonden op een vluchtstrook, bij een half omgekiepte paardentruck, naast een kijkfile.

Ik keek weer naar mijn zus, die met haar neus tegen het raampje gedrukt de voorbij kruipende auto’s volgde.

‘Kijk...’ zei ze.

Ik volgde haar blik. Mijn gezicht verstrakte. Alles in mij stopte. Nou ja, dat zal wel niet, want dan was ik nu dood geweest, maar ik weet wel dat het vanbinnen opvallend stil voelde, alsof mijn longen vergaten te ademen, mijn hart vergat te kloppen en mijn bloed vergat te stromen.

Het moment duurde een uur, of zal het een seconde zijn geweest? Tijd bestaat eigenlijk niet, heb ik wel eens gehoord – op dat moment was dat ook zo.

Alles stond stil. Zelfs mijn benen bewogen niet.

Als ik boos word, of geïrriteerd, of onrustig of zenuwachtig, ga ik met een been wiebelen, met mijn vingers trommelen of gewoon op een andere manier druk doen. Ik deed het vaak, tijdens die reis door Duitsland. In een auto zitten is niks voor mij, ik word er gek van.

‘Zit stil!’ zei mijn moeder.

‘Kan ik niet!’ riep ik.

‘Dan probeer je het maar!’

‘Ik probeer het al drie dagen in deze fokking klotebak!’

‘Niet vloeken!’

‘Moet jij zeggen!’

Stilte.

‘Sorry,’ zei mijn moeder als eerste.

‘Sorry terug,’ zei ik.

‘Dan moeten jullie het wel menen,’ merkte mijn zusje vanaf de achterbank op.

Mijn moeder en ik moesten allebei lachen.

‘We menen het,’ zeiden we tegelijkertijd.

Dit was vlak voordat we achter die circustruck kwamen te rijden.

Voordat die tegen de reling knalde.

Wij zelf op de vluchtstrook terechtkwamen.

Mijn moeder uitstapte.

De file ontstond die langzaam voorbijschoof.

Mijn zusje met haar neus tegen de autoruit aan zat geplakt.

Mijn zusje ‘Kijk...’ zei.

Ik haar zag...

Eerst zag ik haar hond, die samen met haar naar buiten keek. Daarnaast zag ik een rood hoofd. Niet in de zin van een rood gezicht, maar van rood haar.

Ik wilde uitstappen.

Op het raampje tikken.

Dat ze glimlachend naar me opkeek.

Dat ze het portier zou openen en me zou laten instappen.

In plaats daarvan stopten mijn vingers met trommelen, mijn longen met ademen, mijn hart met kloppen, mijn bloed met stromen, en bleef ik doodstil zitten. Zelfs mijn benen hingen roerloos aan mijn lichaam.

‘Dat is ze!’ riep mijn zusje. Hoe ze ’t hem flikte, weet ik niet, maar binnen een seconde had ze het raampje opengedraaid. ‘Hé!’ riep ze. ‘Rood meisje!’

Als het niet zo gênant was geweest, had ik erom moeten lachen.

‘Rood meisje!’ riep mijn zusje opnieuw.

De auto gleed voorbij. Toen zag ze ons. Ze draaide zich om, keek door de achterrauit, stak een

aarzelende hand op.

Dat was het. Een blik, een aarzelende hand, meer niet.

Als verdoofd keek ik haar na. Mijn been hield zich stil, mijn hand ook – en als mijn hart niet volledig autonoom zou zijn, zou ik het opdracht hebben gegeven om nog heel even z'n kop te houden. Maar harten zijn nu eenmaal wel autonoom en het mijne begon ineens te stampen als de motor van een stoomschip.

‘Je bent verliefd,’ hoorde ik mijn zusje op de achtergrond giechelen.

‘Hou je kop,’ zei ik, terwijl ik mijn ademhaling in zijn basisstand probeerde te dwingen.

‘Hou zelf je kop,’ zei mijn zusje.

‘Jij weet niet eens wat het is, verliefd zijn.’

‘Welles.’

‘Niet.’

‘Wel.’

‘Niet.’

Mijn zusje zei even niks. Toen zei ze: ‘Ik ben verliefd op Jolijn.’

‘Ja, hoor. Jolijn is je vriendín, daar ben je niet verliefd op.’

‘Wel.’

‘Niet.’

Ik moest denken aan Babs, en aan dat ik er nooit een seconde bij had stilgestaan dat ze wel eens niet op jongens zou kunnen vallen, totdat ze me bekende lesbisch te zijn.

Zwijgend keek ik mijn zusje aan. Ik kon niks zeggen, ze was pas tien, wat wist zij er nou van? ‘Ik vind jongens stom,’ mompelde ze.

Ik pakte haar hand.

‘Waarom?’

‘Daarom.’

Mijn zusje slaakte de diepste zucht die een meisje van tien volgens mij kan slaken, dieper kan bijna niet. Daaruit maakte ik op dat ze jongens inderdaad stom vond, misschien om de verkeerde reden, maar toch.

‘Vind je mij ook stom?’ vroeg ik.

Mijn zusje beet op haar lip. Ze schudde – heel langzaam, alsof ze er nog over aan het nadenken was – haar hoofd. ‘En papa ook niet,’ zei ze.

Ze klemde haar knuffelaap tegen zich aan en zuchtte nog een keer heel diep.

Het portier ging open. Mijn moeders hoofd stak om het hoekje.

‘De chauffeur is ongedeerd en de brandweer is onderweg om de paarden te redden.’

‘Tof,’ zei ik. ‘Dan kunnen wij dus weer doorrijden.’

‘Nee,’ zei mijn moeder. ‘Wij zijn getuigen, de politie wil zo ons verhaal opschrijven.’

‘Voor in een boek?’ vroeg mijn zusje. Haar ogen lichtten op.

Mijn moeder moest zichtbaar moeite doen om haar lachen in te houden. ‘Nee, voor het politierapport.’

Ik hield me in en maakte geen grap over rapporten. Mijn zusje haat rapporten, althans, dat zegt ze altijd. Leren vindt ze ‘een van de stomste dingen van de wereld’ en dat blijkt ook uit haar schoolresultaten. Ze kan het wel, als ze maar wil, beweert haar juf, maar mijn zusje schijnt niet te willen. Geen land mee te bezeilen, terwijl ze verder toch een intelligent kind is en weinig

problemen veroorzaakt. Geef haar een boek en een knuffelbeest en ze is gelukkig. Maar zo zit de wereld niet in elkaar, zonder diploma's verdien je geen geld, zeggen ze. Daar hebben 'ze' misschien gelijk in, maar mijn vader heeft wel diploma's en heeft daar ook geen zak aan. Hij staat op een podium de grapjas uit te hangen en haalt daarna de grote verdwijntruc uit. Gymnasium, een universitaire studie en een goeie babbel wegen niet op tegen een manische aandoening. Als ik in godsnaam alleen maar ADHD heb...

Intussen reden de auto's nog steeds stapvoets voorbij. Ik zag geen roodharige meisjes meer op achterbanken. Wel zo nu en dan een hond.

Ineens kon ik aan niks anders meer denken dan aan dat meisje en haar hond.

Als mijn vader het niet in zijn stomme kop had gehaald om te verdwijnen, had ik dat hele meisje nooit gezien en had ik ook nooit over haar na hoeven denken – niet over haar én niet over haar hond. Ik wilde überhaupt nergens meer over na hoeven denken, ik wilde rust aan mijn kop, onder de dekens, desnoods knalharde muziek om mijn gedachtes te overstemmen.

Ik wilde verdomme naar huis!

Ik probeerde de trap af te komen, me te laten vallen in die bak met plastic ballen, weg van die drukte in mijn kop, het liefst voor altijd, maar in plaats daarvan stokte mijn adem en leek het of er in mijn hoofd een colafles uiteenspatte. Mijn hersens werden in een bruisende schuimlaag ondergedompeld, mijn hart ging in de vijfde versnelling, het zweet brak me uit, ik kreeg nauwelijks adem en een plotselinge duizeligheid viel boven op me als een komeet die alle plekken op de wereld had kunnen uitkiezen om op neer te storten, maar mij kennelijk het interessantste doelwit vond. Daar, op de vluchtstrook van een Duitse autobaan, geparkeerd voor een gekantelde paardentrailer, een paar kilometer voor Berlijn, kreeg ik *out of the blue* een paniekaanval.

Op dat moment wist ik nog niet dat het zo heette, maar ik dacht dat ik de tweede dode was in drie dagen tijd.

Paniekaanvallen zijn voor meisjes, althans, dat had ik altijd gedacht. Dat jongens ze ook kunnen krijgen, was nieuw voor mij. Mijn vader kon dan manisch zijn, daar horen niet per definitie paniek aanvallen bij. Als je manisch bent, ben je op het ene moment niet te genieten, om het volgende moment de hele wereld aan te kunnen. Het tweede moment is voor je omgeving leuker, hoewel het ook doodvermoeiend kan zijn. In zijn goeie buien is mijn vader de leukste vader van de hele wereld. Hij neemt je mee op sleeptouw, ziet overal kansen en mogelijkheden, vindt het leven één groot avontuur, en hij bruist dan van energie. Dat is kant één.

Kant twee is die van z'n bed niet uit kunnen komen, somber en afwezig door het huis ijsberen en alleen op toneel zijn manische kant tevoorschijn toveren, om thuis die buitenkant weer binnenstebuiten te keren richting de depressieve variant.

Paniekaanvallen heb ik bij mijn vader nooit gezien, evenmin bij mijn moeder, de buurvrouw, vrienden, of iemand in de bus of de trein. Tot op het moment van de vluchtstrook, kende ik het alleen van films, en dan nog dacht ik: ja hoor, stel je effe lekker aan of zo.

Waar het bij mij ineens vandaan kwam, en waarom op dat moment, geen idee. Waarom had ik er niet een gekregen bij de Dom in Aken, of in dat restaurant waar ik met een mes had lopen zwaaien, of toen mijn moeder de auto naar rechts stuurde nadat de paardentrailer op de vangrail was geknald? Waarom pas nadat ik het meisje en haar hond voor de tweede keer op rij had gezien?

‘Iev!’ hoorde ik mijn moeder roepen.

‘Iev!’ klonk ook mijn zusje, waarna ze begon te huilen. Ik weet nog dat ik dacht: hou toch eens op met dat gejang. Daarna ging alles een beetje langs me heen, totdat er iets koels op mijn voorhoofd werd gelegd. Ik deed mijn ogen open en zag dat ik op een soort veldbed lag.

Ik schoot overeind, wat deed ik in godsnaam op een veldbed?

‘*Hat er schon öfter ein Panikanfall gehabt?*’ hoorde ik een vrouwenstem vragen.

Ik hoorde mijn moeder in het Duits antwoorden. Dat ze dat nog niet eerder met me had meegemaakt, dat ze er erg van geschrokken was en of er iets aan gedaan kon worden.

Psychologische hulp zoeken, hoorde ik de Duitse vrouwenstem zeggen.

Psychologische hulp, *my ass*, er werd al genoeg gepsychologiseerd in mijn leven. Dit was gewoon een keer gebeurd, niks aan de hand, nu naar Berlijn, papa vinden, terug naar huis, klaar is Kees. Kennelijk was Kees nog niet klaar. Ik had me nog niet opgericht of ik keek in de ogen van de Duitssprekende vrouw. Of eigenlijk was het meer een meisje, met kort, oranjerood haar en een ambulance-uniform aan.

Rood haar, wat had ik ineens met rood haar?

Ze keek me aan met een glimlach die je als vijftienjarige met te veel testosteron in je donder onmiddellijk opnieuw een zweetaanval en hartkloppingen kan bezorgen.

Rood haar, meisje met de hond, Berlijn, paarden, vangrail, manisch, nee, please, dat niet...

Diep in- en uitademen.

Rustig...

de...

trap...

af...

Ik kwam half overeind en woelde even met mijn hand door mijn haar.

‘Ballenbak,’ mompelde ik voor me uit.

Mijn moeder en het roodharige meisje keken me vragend aan.

‘*Bälle-pool,*’ zei ik. ‘*Kein Psychologe.*’

Ze bleven me vragend aankijken. Het meisje had daarbij haar wenkbrauwen hoog opgetrokken.

Geëpileerd, zag ik. Dat soort dingen horen je als jongen natuurlijk niet op te vallen, maar dat deed het wel. Misschien omdat mijn vader doorlopende wenkbrauwen heeft en de haartjes op zijn neusbrug altijd een beetje weghaalt. ‘Je lijkt wel een wijf,’ zei ik een keer tegen hem, toen hij dat aan het doen was. ‘Beter een wijf dan een neanderthaler,’ zei mijn vader toen.

Ineens gebeurde er van alles tegelijk: de papegaai van mijn moeder begon te tetteren, mijn zusje begon te jengelen dat ze honger had, een politieauto zette zijn sirene aan en het meisje met het rode haar sprong op om haar rinkelende telefoon op te nemen. Ze keek me heel even aan, spurtte toen weg en liet ons weer alleen bij een blauwe Volvo die ook dit jaar weer glansrijk door de APK was gekomen. Daar moest mee gesjoemeld zijn. Misschien had mijn moeder de garagehouder wel omgekocht, of was ze met hem naar bed geweest.

Haha, laat me niet lachen, natuurlijk niet, zoiets doet een moeder niet.

Toch...?

Ik moest bijna meteen de ballenbak weer in om die gedachte uit mijn hoofd te krijgen. Dat mijn vader vreemdging wist ik intussen wel, maar het was nooit, echt nooit, in mijn hoofd opgekomen dat moeders ook zo iets kunnen doen.

Gadverdamme.

‘Gaaf het weer, Iev?’

Ik voelde mijn moeders hand door mijn haar. Even liet ik mijn hoofd tegen haar hand leunen en haalde diep adem.

‘Ja hoor. Best.’

De papegaai in mijn moeders mobiel was mijn vader geweest, hoorden mijn zusje en ik even later. ‘Popje, komen jullie me halen? Dat zou mieters zijn. Ik laat nog wel weten waar.’

Dat schreef hij.

Zei ze.

Mijn moeders stem klonk ver weg, alsof ze zelf nog niet kon geloven dat hij nu toch echt opgehaald wilde worden. De avond ervoor had hij dat ook al ge-sms’t, dus ik vroeg me af waarom hij nu dan niet gewoon een plaats en een tijd kon doorgeven.

‘Heeft-ie nou nog steeds niet gezegd waar hij is?’

‘Ergens in Berlijn,’ antwoordde mijn moeder ontwijkend.

‘Wat is dat nou voor gelul? Je weet toch wel waar je bent?’

‘Hij kennelijk niet...’

‘Is zijn hoofd weer in de war?’ vroeg mijn zusje.

‘Vast,’ zei ik. ‘Net zoals jouw haar nu.’ Ik maakte met mijn handen een snoekduik naar haar hoofd en woude haar donkerblonde haar flink door de war.

Mijn zusje begon te giechelen en voor we het wisten waren we op die vluchtstrook, voor een over de vangrail gekantelde circuistruck, met elkaar aan het stoeien. Niet veel later kwam de politie eindelijk ons verhaal opschrijven. Ondertussen waren de paarden uit hun benarde positie bevrijd en stonden ze rustig aan de andere kant van de vangrail, alsof ze niet net in een omgekiepte trailer gevangen hadden gezeten.

‘Ze zijn rustig gebleven omdat het circuspaarden zijn,’ legde mijn moeder uit. ‘Die zijn wel wat gewend.’

Om in moeilijke situaties rustig te blijven moet je dus eerst bij het circus, dacht ik. Misschien moest ik dat maar doen, bij het circus gaan. Als wat, moest ik nog bedenken. Maar dat kwam later wel; eerst naar Berlijn, mijn vader halen.

Wat me nog het meest dwarszit aan de verdwijningen van mijn vader, is dat hij er altijd zo nonchalant over doet. Alsof het de gewoonste zaak van de wereld is om het thuisfront in doodsangst te laten zitten, huilend thuis te komen, en daarna net te doen alsof er niks is gebeurd. Mijn vader weet gerust wel dat hij manisch is, hij is niet achterlijk: hij wil het alleen niet weten. Zodra hij in de depressieve kant van zijn manie vervalt, wil hij dood; aan de andere kant van de lijn wil hij excessief leven. Bij mijn vader is er geen tussenweg. Medicijnen zouden hem die tussenweg kunnen geven, maar die wil hij niet.

‘Medicijnen maken je duf,’ zegt hij.

‘Geen medicijnen maken je krankjorum,’ zeg ik.

‘Liever krankjorum dan duf.’

‘Niet voor ons.’

‘Ook voor jullie. Wat heb je nou aan een duffe vader?’

Ik had liever een duffe vader dan een gestoorde, naar wie ik een week voor de herfstvakantie op zoek moest. Ik wist niet of ik zou kunnen zeggen dat ik hem haatte, maar het kwam dicht in de buurt. Ik haatte het ook dat ik Anna dagenlang niet zag en ik haatte het dat het beeld van het meisje met het rode haar steeds voor Anna’s beeltenis schoof. Als we deze hele trip niet hadden ondernomen, had ik me alleen maar druk hoeven maken over een paar lullige proefwerken, had mijn zusje niet honderdduizend keer hoeven huilen, mijn moeder geen benzine verspild en ik geen paniekaanval gehad. Maar zo was het dus allemaal wel gegaan, niemand die daar iets aan kon veranderen, ook ik niet.

Eenmaal terug op de snelweg begonnen mijn vingers weer te trommelen, begon mijn been weer te wippen en mijn hoofd vanbinnen weer vol te lopen met gedachtes die ik niet wilde maar die ik niet kon stoppen, hoeveel trappen ik ook af liep.

Circuspaarden, piste, skipiste, blauwe piste, zwart, rood, rood haar, bond van chocola, puur of melk, puur is gezonder, godnogaantoe wat een achterlijke associaties, stop daar nou eens mee!

Tot overmaat van ramp gingen er vlak voor Berlijn net voor onze neus spoorbomen dicht. Alsof het ons niet gegund was die stad zonder slag of stoot te veroveren. Er ging een eeuw voorbij voordat er eindelijk een goederentrein langsschoof, als een schildpad met een zere poot. Aan die schildpad zaten een hele zooi andere schildpadden gekoppeld, die allemaal in hetzelfde moordend langzame tempo voorbijschoven.

‘Kan die trein nóg langer?’ riep ik na de, voor mijn gevoel, 436e wagon.

‘Ik denk het wel,’ reageerde mijn moeder droogjes. ‘Alles kan altijd langer.’ Ze trommelde ongeduldig met haar vingers op het stuur. ‘Maar van mij mogen die spoorbomen nu ook wel eens een keer open.’

De laatste wagon kwam voorbij kruipen. Ook toen gingen de spoorbomen niet meteen omhoog. Gek genoeg had ik plotseling het verlangen dat dit ook nooit zou gebeuren, dat we niet verder konden, dat dit ’t was.

Mission not accomplished.

Ik keek of er misschien van de andere kant niet nog een trein kwam, een andere rits schildpadden waar geen einde aan kwam, maar precies op dat moment doofde het rode knipperlicht, ging de spoorboom open en konden we verder.

‘Zijn we er nou eens?’ zeurde mijn zusje.

‘Ja schatje, we zijn er zo,’ zei mijn moeder. ‘En dan gaan we papa ophalen. Alles komt goed.’ Het klonk alsof ze zichzelf moed aan het inpraten was.

Ik voelde een scherpe steek in mijn buik.

Het kwam helemaal niet goed.

Diep vanbinnen wist ik dat. Ik wilde het alleen niet weten.

Berlijn zou fantastisch moeten zijn, dat hoorde ik mensen tenminste altijd zeggen, maar ik vond het er meteen unheimisch.

‘Unheimisch’ was een woord dat mijn vader veel gebruikte. Hij reisde het hele land door en voelde zich op veel plekken niet thuis. ‘Waarom doe je het dan?’ heb ik hem wel eens gevraagd. ‘Omdat het dan nog lekkerder thuiskomen is,’ was zijn antwoord.

Waarom hij dan niet altijd thuiskwam, was mij niet helemaal duidelijk; of misschien wel helemaal níét duidelijk.

Via een ringweg kwamen we Berlijn binnen, over een lange, brede weg waar geen eind aan kwam. Ik vond die weg meteen te groot, te breed, te veel. Het was er ook druk. Om de haverklap moest mijn moeder afremmen, omdat er vlak voor ons remlichten opdoken. Ik was blij dat onze remlichten het goed deden. Dat hadden we die ochtend nog gecheckt, nadat het had gestort van de regen. ‘Even controleren of alles het nog doet,’ had mijn moeder gezegd. Alles deed het nog.

‘*Scheisse!*’ vloekte mijn moeder ineens. Ze trapte op de rem. Ik schoot naar voren. Onze Volvo heeft geen up-to-date gordels die alleen vastschieten als je plotseling afremt of ergens tegenaan botst – in onze gordels zit je ook zonder botsing vastgeklemd, dus zet ik ze altijd een stukje losser.

‘Wat is er nou weer?’ riep mijn zusje vanaf de achterbank. ‘Nu is m’n boek op de grond gevallen!’ ‘Zeg dat maar tegen de mensen die nooit hun rijbewijs hadden mogen halen,’ reageerde mijn moeder bits.

Ik bolde mijn wangen en liet toen onhoorbaar wat lucht tussen mijn lippen ontsnappen. Ik wilde zeggen dat het haar eigen schuld was dat we hier nu reden, dat papa heus niet in zeven sloten tegelijk liep, en dat als dat wel zo zou zijn, hij daar vast wel door iemand uit gevist zou worden. Hij was toch verdomme niet in z’n eentje de wildernis in, of op krokodillenjacht, of in een eenpersoonskano de oceaan over? Hij ging altijd ergens heen waar mensen waren. Alleen zijn was niet zijn hobby.

Ik zei het allemaal niet. Sterker nog, ik deed mijn mond in eerste instantie wel open, maar er kwam geen woord uit. We stonden intussen stil voor een stoplicht. Als bevroren keek ik naar de auto voor ons, een witte Ford Focus. Dit kon niet waar zijn. Niet dat er niet duizenden witte Fords Focus over de aardbol rijden, maar ze hebben heus niet allemaal meisjes met rood haar en chocoladekleurige honden als passagiers.

Alsof ze ogen in haar achterhoofd had, draaide het meisje zich om. Vanaf de korte afstand tussen de achterraut van de Ford en de voorruit van onze Amazon zat hooguit twee meter. Ik zag dat ze haar voorhoofd fronste, daarna brak er een lach door op haar gezicht. Ze stak haar hand op en zwaaide. Niet aarzelend dit keer, maar enthousiast.

‘Ken je haar?’ vroeg mijn moeder. Haar stem klonk scherp. Achterdochtig, bijna.

‘Wie?’ vroeg mijn zusje. Haar hoofd verscheen als een duikelpoppetje tussen de twee voorstoelen in. ‘Het meisje met de hond!’ riep ze meteen. ‘Waar Iev verliefd op is!’

‘Hou je bek!’ beet ik haar toe.

‘Zie je dat het waar is,’ zei mijn zusje op het treiterige toontje waar meisjes al op afgestudeerd zijn nog voordat ze de baarmoeder uitgedreven worden.

Mijn moeders gezicht verstrakte. ‘Verliefd...’ mompelde ze, met haar handen om het stuur geklemd. Haar stem klonk bitter, alsof ze er ooit van had geproefd en het zwaar was tegengevallen, of juist het tegenovergestelde: dat het juist niet was tegengevallen, maar dat ze het kwijt was en ze dat nooit meer wilde meemaken.

Het meisje met het rode haar draaide zich terug, deed iets wat ik niet kon zien, en klemde toen een papiertje tegen de achterraut. Er stonden letters op die te klein waren voor mij om te kunnen lezen. Ze ging met haar hand naar haar hoofd en wees toen naar mij. Onzeker haalde ik mijn schouders op – ik begreep het niet. Moest ik uitstappen, haar aanspreken, vragen wat er op dat briefje stond, telefoonnummers uitwisselen, Facebook-vrienden worden? Voordat ik goed en wel besloten had of een van deze mogelijkheden überhaupt een optie waren, sprong het verkeerslicht via oranje weer op groen. De Ford Focus gaf richting aan naar rechts en draaide een zijstraat in. Het was nu het meisje dat haar schouders onzeker en met een blik van spijt ophaalde. Dat was ook precies het laatste wat ik van haar zag, een gezicht waar spijt op stond geschreven...

Pas op dat moment drong het écht tot me door dat ik helemaal niks had gedaan. Ik had niet teruggezwaaid, niet teruggeglimlacht, geen enkele actie ondernomen. Ik was blijven zitten als een verschrikt konijn in de plotseling opdoemende koplampen van een auto. Het woord ‘hangjas’ sijpelde ineens mijn hoofd binnen. Ik heb nooit straaljagerpiloot willen worden, of ‘brandweer’ of autocoureur. Waar andere jongetjes dromen van een carrière als stuntman of voetballer, heb ik nooit gedroomd van een bepaald beroep. Het enige wat ik altijd heb gewild is met rust gelaten worden, maar dat is geen beroep, net zomin als hangjas, een benaming die mijn vader me wel eens gaf en waarvan ik nooit goed begreep waarom.

Tot nu.

‘Aangenaam, Ivan van der Ent. Hangjas.’ Als dit boek ooit afkwam, was die dubbele ‘van’ eigenlijk niet praktisch. Ik kon beter mijn afgekorte naam gebruiken: ‘Aangenaam, Iev van der Ent. Schrijver.’

Heel even voelde ik een tinteling van trots opwellen. Schrijver. Misschien kon je wel hangjas en schrijver tegelijk zijn. Twee vliegen in één klap.

‘Dat was al de derde keer, drie keer is scheepsrecht!’ riep mijn zusje. Alsof het haar zelf speet, zei ze er in één adem achteraan: ‘En nu is ze weer weg...’

Ik wilde zeggen dat dat me uitstekend uitkwam, dat ik heus niet zat te wachten op een Engels meisje dat ik toevallig een paar keer was tegengekomen, stom toeval, meer was ’t niet, we konden het maar beter weer snel vergeten. Mijn moeders papegaai tetterde voordat ik de kans kreeg om wat dan ook te zeggen.

‘Papa!’ riep mijn zusje.

‘Daar zul je ’m hebben,’ zei mijn moeder tegelijkertijd. Met een nerveus gezicht zette ze de auto aan de kant en griste haar mobiel uit haar tas. ‘Ja, ’t is papa,’ bevestigde ze, terwijl ze het berichtje las. ‘Hij wil dat ik hem vanavond ophaal. Alleen. Zonder jullie. Daarna gaat hij met ons mee naar huis.’ Ze klapte het beschermhoesje van haar telefoon resoluut weer dicht.

Het trotse gevoel dat me zo-even was overvallen werd moeiteloos weggedrukt door een zuur prikkende achterdocht.

‘Mag ik ’m lezen?’ vroeg ik.

‘Wat?’

‘Die sms.’

Mijn moeder keek me gekwetst aan. ‘Geloof je me niet?’

‘Jawel, maar toch.’

‘Straks, in het hotel,’ ontweek mijn moeder, terwijl ze de weg weer op draaide.

Zelf draaide ik me half om naar mijn zusje, die met een fronsende blik mijn moeders achterhoofd zat te bestuderen. Kennelijk werd ze daar niet veel wijzer van. Even trok ze haar schouders en wenkbrauwen op en ze dook weer in haar boek. Ik was blij dat ze niet snel wagenziek was, zonder boek zou ze zich waarschijnlijk kapot vervelen op die achterbank.

Van opzij keek ik even naar mijn moeder. Ze was onmiskenbaar gefrustreerd, verdrietig en boos dat mijn vader weg was, maar er was nog iets anders aan de hand, iets wat ze ons niet wilde vertellen. Of misschien niet kón vertellen.

‘Maar als jij papa hebt opgehaald, kunnen we daarna dan weer gewoon naar huis?’ klonk mijn zusje ineens hoopvol.

Mijn moeder reageerde met een kort ophalen van haar schouders.

Haar apathische houding maakte me gek. Waarom deed ze zo afwachtend? Ze was dan wel in de auto gesprongen om hem te zoeken, maar verder leek ze er totaal niet met haar gedachten bij. Ik begon me steeds meer af te vragen waarom ze ons had meegenomen. Zo te merken kon ze het allemaal prima alleen af, waren wij alleen mee als mascotte, als vulling.

‘Je kunt je schouders wel ophalen, maar als jij papa hebt opgesnord, wil ik dus wel graag linea recta terug, als je het niet erg vindt.’ Ik had eigenlijk geen idee waarom ik dat zei, want vanaf het moment dat de Ford Focus voor ons rechts af was geslagen, wist ik dat ik het meisje met het rode haar voor de vierde keer wilde zien, en ik dan niet als een volslagen idioot met open mond haar kant op wilde kijken. De vierde keer wilde ik iets zeggen, meer dan alleen ‘uhm’ en ‘holidays’. Ik wilde met haar praten, haar leren kennen. Ik wilde ook dat ze mij leerde kennen, ik wilde dat zij wist wie ik was – niet zomaar een vijftienjarige jongen met azuurblauw geverfd haar, drie haartjes op zijn bovenlip en een kop vol gedachtes. Ineens wilde ik dat zij wist dat we mijn vader kwijt waren, dat we naar Berlijn gekomen waren om hem te halen. Ineens wilde ik niets liever dan in Berlijn blijven, in deze unheimische stad, de stad waar mijn ouders elkaar hadden leren kennen, waar mijn vader dit keer alleen naartoe was gegaan en waar hij opgehaald wilde worden.

Door ons.

Het kon niet anders, ik moest dit meisje nog een keer zien, haar alles vertellen.

Ik wilde een herkansing.

Mijn zus knabbelde aan het chipje alsof dat het laatste uit de zak was. De zak zat nog vol, sterker, de zak was net open. Mijn zus eet altijd zo haar chips, knabbelend, als een eekhoorn. Zelf ben ik meer van een hand vol en dat in één keer in mijn mond proppen, kauwen tot het een papje is, nog een hand vol kauwen tot een papje, en dan pas doorslikken.

Ieder z'n meug. 'Meug', het woord dat ik Alex vanmiddag nog had gestuurd, een woord dat hij niet kende omdat bijna niemand het meer gebruikt.

Ik stak mijn hand in de chipszak.

'Wel wat overlaten voor mij,' zei mijn zus.

'Moet je maar sneller eten,' zei ik.

'Dat kan ik niet.'

'Dat wil je niet.'

'Ik kan... het... niet!' Als mijn zus boos wordt, gaat ze extra duidelijk articuleren.

Ik ging met mijn gezicht vlak voor haar hangen. 'Je wilt... het... niet.'

'Hou op!'

'Hou zelf op.'

We zaten met z'n tweeën in de hotelkamer. Mam was er niet, die was naar haar afspraak met mister stand-up *himself*. Hij wilde eerst mam alleen zien, dan ons pas. Althans, dat zei ze.

Ze zou wel een paar uur wegblijven, had ze gezegd. En dat het belangrijk was dat zij hem nu eerst alleen zag, omdat ze niet wist hoe hij eraan toe was. 'Je kent papa,' zei ze. 'Hij heeft soms tijd nodig voor dit soort dingen.' Of ze met 'dit soort dingen' Zus en mij bedoelde, wilde ik weten. Ik kreeg een zucht als antwoord. 'Natuurlijk niet,' zei ze.

Zus en ik moesten beloven in het hotel te blijven. Waarom, had ik gevraagd. Daarom, zei mijn moeder. Daarom is geen reden, riep mijn zusje. En dat ze het niet leuk vond om alleen met mij op een hotelkamer te zitten. Dat ik stom was. Ik hield me in en zei niet dat ze zelf stom was. Dat vind ik ook eigenlijk helemaal niet, ik vind mijn zusje best lief. Het schijnt erbij te horen dat zusjes hun grotere broer stom vinden, dat is normaal.

'Normaal': een woord dat verder niet van toepassing is op ons gezin. Nu is natuurlijk niemand 'normaal' maar sommige mensen zijn het meer dan andere. Die zin heb ik niet van mezelf, die is van een of andere schrijver.

'Kunnen we niet stiekem naar buiten?' vroeg mijn zusje, terwijl ze haar tweede chipje uit de zak plukte.

Ik keek op mijn horloge, het was pas halfacht, geen tijd om al naar bed te gaan, ook niet voor haar. Ik twijfelde. Ik had mijn moeder beloofd op de hotelkamer te blijven en wat je belooft, moet je doen. Maar mijn moeder belooft ook wel eens iets wat ze niet nakomt. Bijvoorbeeld toen ze had beloofd ons een keer mee te nemen naar Amerika, wat niet gebeurde omdat er bij nader inzien toch geen geld voor was. Of dat we, toen we nog klein waren, een ijsje zouden krijgen in het zwembad, wat we ons pas thuis weer herinnerden, omdat er ineens zo'n onweersbui was losgebarsten dat we zo snel mogelijk het zwembad uit hadden moeten. Toen we zeiknat geregend thuis waren gekomen, kwam Zus tot de ontdekking dat ze haar ijsje had gemist. 'Morgen,' zei mijn moeder.

Maar de volgende dag regende het nog steeds en vond mijn moeder het geen weer voor ijs. Ik vond dat niet erg, Zus eigenlijk ook niet, maar die vond dat mama zich aan haar woord moest houden. Uiteindelijk kregen we dat ijsje en daarmee was de kous af.

Waarom vertel ik dit eigenlijk? O ja, omdat mijn zusje op die hotelkamer in Berlijn ineens een ijsje wilde.

IJs bleek niet op de kaart van de roomservice te staan – daar stonden alleen dingen op als koffie, thee, frisdrank, appeltaart en *Strammer Max* – wat ‘uitsmijter’ betekent en waarvan ik me ineens afvroeg waarom dat in het Duits zo heet. Ik haalde mijn moeders iPad tevoorschijn en zocht het op. Ik schoot in de lach; een uitsmijtertje zou nooit meer hetzelfde smaken. Hoeveel woorden er niet zijn die je nauwelijks meer kunt gebruiken omdat ze een seksuele bijbetekenis hebben; ook de Strammer Max bleek daar moeiteloos tussen te passen. De uitdrukking was ontstaan in de jaren twintig, toen in Duitsland de naam Max nogal eens werd gebruikt als bijnaam voor piemel. In Berlijn werd deze bijnaam aan een zogenaamd potentieverhogend gerecht geplakt: gebakken eieren met ham of spek. Max werd ‘strammer Max’. Een stijve pik dus.

Natuurlijk wilde mijn zusje weten waarom ik moest lachen.

‘O, niks, iets van school.’

‘Wat dan?’

‘Te lang verhaal.’

Ze had kennelijk geen zin in lange verhalen, want ze vroeg niet verder.

Ik liet de iPad op het dekbed vallen en draaide me om. Tijdens mijn draai viel mijn oog op mijn moeders nachtkastje. Shit. Ze was haar mobiele telefoon vergeten. We konden haar dus niet bereiken, en wat misschien erger was, zij ons ook niet, behalve als we op de hotelkamer bleven.

Stuck in Berlin. Goeie filmtitel.

Op dat moment drong het tot me door dat mijn moeder de kamersleutel had meegenomen, zodat Zus en ik überhaupt niet weg konden.

Stuck in Berlin. Part 2.

‘Mama is haar telefoon vergeten,’ zei ik tegen mijn zusje. Ik viste hem van het nachtkastje en opende het beschermklepje. Ik voelde de onbedwingbare neiging opkomen om haar sms’jes te lezen, maar ik wist niet of ik dat kon maken. Zij moest het ook niet in haar hoofd halen om in mijn telefoon rond te neuzen, ik zou haar killen.

Mijn zusje vond kennelijk wel dat we dat konden maken. ‘Zullen we stiekem het sms’je van papa lezen,’ riep ze geestdriftig, ‘zodat we weten waar ze is?’

Ik aarzelde, je hoort niet in de telefoon van een ander te kijken. Maar je hoort ook niet zomaar te verdwijnen of je kinderen achter te laten op een hotelkamer.

‘Dat heeft geen zin, we kunnen tóch niet weg,’ probeerde ik me ervan af te maken. ‘We hebben geen sleutel, die heeft mama.’

‘Dan vragen we een reservesleutel bij de receptie.’

‘Misschien hebben ze die niet.’

‘Natuurlijk wel, de kamermeisjes moeten er toch ook in.’

Daar had ze een punt.

Ik opende de sms’jes van mijn moeder, althans, dat wilde ik doen, maar de telefoon bleek vergrendeld.

Alsof ze iets te verbergen had.

‘We kunnen er niet in,’ zei ik. ‘En ik heb haar code niet.’

‘1015, onze leeftijden,’ bedacht Zus ter plekke.

Mis.

Ik probeerde 4448, de leeftijden van onze ouders.

Ook mis.

Een derde poging zat er niet in, als dat fout ging, zou de telefoon vergrendelen.

Mijn zusje dacht even na, trok toen haar laarzen aan, pakte haar jas en liep naar de deur. ‘Ik wil evengoed ijs,’ zei ze.

Natuurlijk was er een reservesleutel, zei de receptioniste. Ze droeg een wit overhemd en een stropdas. Ze had ook sproeten, zag ik. Anna heeft ook sproeten. Ik had al een hele dag niet aan haar gedacht. Vreemd, anders dacht ik vaak aan haar. Door Anna moest ik aan het meisje met het rode haar denken, en daardoor aan de verongelukte paardentrailer, de Domspringer, de tentoonstelling van gevonden voorwerpen, mijn paniekaanval, mijn steroptreden in het Italiaanse restaurant, het stuk beton op het gangkastje thuis. Mijn gedachtes gingen hink-stap-sprong door mijn hoofd. Even bleef ik bij de balie staan, sloot mijn ogen en haalde diep adem.

Rustig...

de...

trap...

af...

De ballenbak leek een zee van groteske, ronddeinende waterdruppels, ik werd er bijna duizelig van.

‘Geht’s?’ hoorde ik de receptioniste zeggen.

Ik opende mijn ogen, zoog een dosis lucht naar binnen en wist er drie woorden perfect Duits uit te krijgen. *‘Ja, es geht.’*

Zo snel als mijn hoofd in chaos verkeert, zo snel is het soms ook weer rustig. In dit geval was dat merkwaardig, want het was druk op straat, en drukke straten hebben over het algemeen niet bepaald een rustgevende uitwerking op mij. Dit keer wel.

Het was al bijna donker en het miezerde. De straatlantaarns brandden, de lichten van koplampen dansten over de natte straat, fietsers trokken hun capuchon over hun hoofd. Ik vond het bijna jammer dat we al gegeten hadden en dat ik ook helemaal geen honger meer had, anders was ik gewoon ergens naar binnen gegaan om wat te eten te scoren, met een ijsje toe. We liepen langs een verlichte etalage waar een katoenen tas hing. WAT SE FAK, stond er in zwarte letters op. Ik schoot in de lach.

‘Wat?’ vroeg Zus.

Ik wees.

Zus haalde haar schouders op. ‘Ik snap ’m niet.’

‘Hoefst ook niet.’

Met dat antwoord nam ze genoegen.

Op dat moment trilde mijn telefoon. Een whatsapp, van Babs.

Hebben jullie je vader nou al gevonden?

Nee.

Wil je 'm wel vinden?

Tuurlijk wel.

Hoe lang blijven jullie zoeken?

Geen idee.

Waar zijn jullie nu?

Berlijn.

Cool! Hoe is het daar?

Unheimisch.

Haha, waarom dat nou weer? O ja, sorry, je vader is weg... Hoe voel je je?

Typisch een vraag voor een meisje.

Heb een paniekaanval gehad, twee keer gekotst, honderd keer in de ballenbak gezeten, een dooie gezien, maar verder gaat alles goed.

Toch niet...

Nee, niet mijn vader.

O... gelukkig.

Ja. Maar nu ijs zoeken voor Zus.

Zijn jullie dat ook kwijt, haha, sorry, grapje.

We zijn van alles kwijt. Misschien ook wel ons verstand ;).

Gauw zoeken dan. Hé, ff serieus, ik hoop echt dat jullie hem gauw vinden.

Hij schijnt al gevonden te zijn, volgens mijn moeder dan. Ze schijnt hem nu te halen.

2x schijnt...?

Ik geloof 't pas als ik 'm zie.

Wat een raar verhaal...

Dat kun je wel stellen.

Hé, ga nu dat ijs zoeken. Kusje aan je zusje.

Doe ik.

x

Ik keek de straat in. Op een nummerbord zag ik het getal 1989, het jaar dat mijn ouders elkaar hadden ontmoet. Ineens wist ik wat mijn moeders code moest zijn. Met snelle vingers toetste ik het in.

Code geaccepteerd.

Mijn hartslag versnelde zich. 'Hebbes,' zei ik.

Mijn zusje ging dicht tegen me aan op haar tenen staan. Ik hield de telefoon expres een beetje hoger zodat ik de tekst als eerste las:

Een reuzenrad zo hoog als de Eiffeltoren. Maar natuurlijk overdrijf ik. Misschien voel ik me zelf zo hoog als de Eiffeltoren, of ben ik zelf een reuzenrad, dat draait en draait en draait ;). Mijn liefde draait om jou. Natuurlijk ook om de kinderen. Aber du, mein Schatz...

Er stond een sms van mijn moeder achter, maar die ging na één zinnetje al over heel iets anders, iets over haar werk op de universiteit, iets over vroeg naar bed gaan omdat ze weer vroeg op moest, en als laatste een rood hartje.

Mijn eigen hart zat in mijn keel. Niets over een kermis, niets over afspreken, over hem kwijt zijn, over hem ophalen...

‘Wat staat er?’ vroeg mijn zusje.

Ik moest hier iets op verzinnen, ik kon dit niet aan haar vertellen, ik moest het zien uit te stellen.

‘Er staat dat papa op een kermis was geweest, bij een heel groot reuzenrad. En een adres waar hij mama wil ontmoeten, maar ik weet niet waar dat is.’

De halve waarheid is ook waarheid.

‘Dat kun je toch opzoeken, op de kaart?’

‘Mama heeft geen kaart op haar telefoon zitten,’ loog ik. ‘En ik ook niet.’

Mijn zusjes lip begon te trillen. ‘Nu zijn ze allebei weg...’

Ik sloeg mijn arm om haar heen. ‘Natuurlijk niet. Er is vast een logische verklaring voor te bedenken, ik weet zeker dat ze straks gewoon terug is.’ Ik gaf haar een kneepje in haar hand. ‘En dan heeft ze papa vast bij zich.’

Ineens verzon ik iets. ‘Misschien zijn ze wel samen op de kermis. Bij het spookhuis...’ Ik gaf haar een knipoog. Mijn zusje is gek op spookhuizen, ook al weet ze donders goed dat we daar met z’n allen massaal in de maling worden genomen.

Haar gezicht lichtte op. ‘Een spookhuis!’

We sloegen een hoek om. En nog een.

‘Weet jij nog wel hoe we terug moeten?’ vroeg mijn zus na een poosje.

‘Natuurlijk,’ zei ik. In werkelijkheid had ik geen idee, ik had helemaal niet opgelet, ik had alleen maar gelet op het woord ‘*Eis*’ of op een reuzenrad waar mijn vader in zou kunnen rondraaien, en draaien en draaien. Een paar aangeschoten jongens haalden ons luid roepend in en floten naar twee zwaar opgemaakte meisjes in minirok, die doorliepen alsof de jongens lucht voor hen waren, maar die het even later toch niet konden laten om nog even extra met hun heupen te zwaaien. Ik schatte ze jonger dan ik en vroeg me af waarom zij op dit tijdstip zo uitgedost over straat gingen.

We liepen een lange straat uit, en ineens, aan de overkant van een brede weg, in een park, zagen we een enorm, met honderden lichtjes uitgedost reuzenrad boven de bomen uitsteken.

‘Daar!’ riep mijn zusje.

Even later stonden we midden in de kermisdrukke, rondom ons een gigantische zweefmolen die in vliegende vaart rondjes om zijn as draaide, achtbaankarretjes die over de kop schoten, en een knal van een *Booster* die zijn uiterste best deed om de ingewanden van zo veel mogelijk inzittenden naar buiten te werken. Kortom, van die apparaten waar je mij met geen duizend paarden in krijgt, ook al stort je een miljoen op mijn bankrekening. Nou ja, voor een miljoen zou ik misschien nog wel een paar minuten doodsangst willen uitstaan, voor minder beslist niet. Dat is vast niet stoer voor een jongen, maar er zijn grenzen.

Ik had nog nooit zo’n grote kermis gezien, overal waar je keek staken er dingen in de lucht waar mensen in zaten te gillen en te krijsen. Het verbaasde me dat de kots je niet om de oren vloog. Ik weet dat het misschien slap is als je je als puber niet in op en neer of in de rondte zwaaiende apparaten wilt laten parachutereren, maar ik werd al misselijk als ik ernaar keek. Misschien is het wel

zo dat een ADHD'er zelf wil bewegen en zich niet wil laten bewegen. Geen idee, ik lul ook maar wat, ik moet toch iets verzinnen om mezelf te rechtvaardigen.

Van ADHD bestaan er natuurlijk ook verschillende varianten. Niet iedere ADHD'er is hetzelfde, net zoals mensen met het syndroom van Down niet allemaal hetzelfde zijn, of pyromanen, kleptomanen of nymfomanen (als je deze woorden niet kent, zoek ze maar lekker op; al die mensen die jarenlang zitten te zwoegen op het in elkaar knutselen van woordenboeken, doen dat ook voor jou).

Alle afwijkingen heb je in lichte en zware gevallen, en van alles ertussenin. Ik zit ertussenin. Zo ben ik wel druk met vingergetrommel en beengewiebel, maar ben ik niet zo'n ADHD'er die voortdurend op tafels en stoelen springt of die vroeger de kleuterjuf tot waanzin dreef, omdat hij geen minuut rustig op een stoel kon blijven zitten. Mijn ADHD zit vooral in mijn hoofd, zodat je het ook ADD zou kunnen noemen, dus zonder de 'h' van hyper, maar daar ben ik dan misschien net weer iets te hyper voor. Zo zie je maar, mensen zijn niet zo makkelijk in hokjes te stoppen.

We doen dat wel.

Ik net zo goed.

Als eerste liepen we naar het reuzenrad.

'Daar durf ik niet in, hoor,' zei mijn zusje.

'Dat hoeft ook niet.'

Hoewel ik het liefste wilde dat mijn ouders straks inderdaad uit een gondel zouden stappen en alles oké was, had ik het donkerbruine vermoeden dat dit niet zou gebeuren.

Ik pakte mijn moeders mobiel en zocht het nummer van mijn vader op. Zelf had ik zijn nummer niet meer, dat had ik een keer uit frustratie gewist.

'Dit nummer is niet in gebruik.' Ik probeerde het nog eens. Weer dezelfde vrouwenstem.

Ik snapte er niks meer van. Hoe kon mijn moeder dan sms'jes van hem hebben gekregen? Of was zijn batterij ineens leeg?

We bleven even bij het reuzenrad dralen, allebei stiekem hopen dat we ze daar zouden treffen, maar helaas: geen vader, geen moeder. Nou ja, wel vaders en moeders, maar niet die van ons.

'Ik heb het koud,' zei mijn zusje.

Het was intussen gestopt met miezeren, maar er stond een stevige wind die koud om onze oren blies.

Ineens wees mijn zusje opgewonden een kant uit: 'Een spookhuis!' Ze leek op slag vergeten te zijn waarom we hier überhaupt waren. Smekend keek ze me aan.

Ik had er geen flikker zin in, maar ik wist ook dat ik er niet onderuit kon.

Een spookhuis.

Dat kon er ook nog wel bij.

Ze zeggen wel eens dat toeval niet bestaat. Tot voor kort zou ik dat hebben tegengesproken: toeval bestaat wel, alles is toeval; *shit happens* en alle goeie dingen ook en daar zit verder geen betekenis aan. Je hoefde voor mij dus nooit aan te komen met woorden als ‘voorbesteding’ of ‘lot’, of dat er meer is tussen hemel en aarde. Rot op, tussen hemel en aarde zit lucht, meer niet, en alles wat je niet ziet is er niet. Wat natuurlijk tamelijk kortzichtig is, want die lucht zie je ook niet. Je kunt moeilijk zeggen dat wind niet bestaat als tijdens een storm de tentharingen uit de grond worden gerukt en je je tent naderhand uit de zee kunt vissen. Of uit een boom. Wind kun je niet zien, maar wel voelen, net als zwaartekracht en de aantrekkingskracht tussen magneten. Met toeval is dat misschien wel net zo. Je kunt wel niet in ‘iets hogers’ geloven, maar soms kom je er bijna niet onderuit. Althans, dat was de conclusie die ik trok ná het spookhuis.

Het spookhuis zelf stelde niet veel voor, daar was niets ‘hogers’ aan. In een spookhuis bedenk ik altijd hoe alles van tevoren door de exploitant is neergezet en opgehangen en hoe de zogenaamde schrik-effecten in elkaar zijn geknutseld. Ook in dit spookhuis waren er een paar momenten dat ik me een bult schrok omdat er ineens iets glibberigs langs mijn wang streek of er vlak voor mijn neus een bloederig nephoofd opdook. Bij de ingang van het spookhuis stonden ook acteurs die voor monster speelden. ‘Wat wil jij later worden, Pietje?’ ‘Monster bij het spookhuis, juf.’ Dan ontwerp ik toch liever achtbanen waar ik vervolgens zelf nooit in wil. Of is dat verplicht, om ze te testen? Dat doen mijn testassistenten dan maar, als dat beroep bestaat. Misschien kun je daarvoor afstuderen: voedseltester, wegenbouwtester, attractieparktester, elektronischeapparatuurtester – als je onder stroom komt te staan, deugt het apparaat niet.

Mijn zusje vond het spookhuis geweldig. Zij is er nuchter genoeg voor om te weten dat als het licht gewoon aan zou zijn een spookhuis een armoedige bedoening is, met al die nepgeraamtes en nepspinnenwebben. Mensen laten zich graag in de maling nemen, mijn zus al helemaal, anders zou ze niet zo gek zijn van *Harry Potter*. Alles waar het woord ‘magie’ aan hangt, vindt ze geweldig. Dat komt waarschijnlijk omdat ze het gewone, dagelijkse leven niet bijster interessant vindt. ‘Saai,’ zegt ze. Of: ‘Niks aan.’ Zij moet wel een beroep krijgen waarin ze haar eigen wereld kan creëren, anders wordt ze gek, en aan één gek in de familie hebben we meer dan genoeg. Niet dat je mijn vader officieel gek zou moeten verklaren, maar hij is het natuurlijk wel een beetje. Ik ken geen enkele andere vader die ervandoor gaat zonder iets te zeggen, zich dan wel wil laten ophalen in Berlijn, maar niet meteen z’n kinderen wil zien. Misschien was dat in zijn toestand wel normaal, maar hoe meer ik erover nadacht, hoe belachelijker ik het vond – en hoe ongeloofwaardiger.

In het spookhuis kreeg ik de behoefte om een hoofd van een geraamte te trekken, of heel hard terug te schreeuwen tegen een zogenaamd spooky personage dat ineens opdook, of nog liever: ze een mep te verkopen.

Wat moest ik hier, waarom had ik mijn zusje niet overgehaald in het hotel te blijven, waarom was mijn vader niet gewoon naar ons toe gekomen, waarom wilde mijn moeder niet dat we megingen om hem te halen? Ik voelde me net een kind van vier dat overal het waarom van wil weten – het

‘waarom’ denderde door mijn hoofd als die klotekarretjes in dat klotespookhuis. Dengdengdengdeng, het hield niet op. Op dat moment dook er een zogenaamd enge heks voor onze neus op, krijsend op een bezemsteel. Ik had mezelf niet meer in de hand. Ik haalde uit en gaf haar zo’n mep voor haar bek dat ze met een klap tegen de wand vloog.

‘Wat doe je!’ riep mijn zus.

‘Die takkenheks een lesje leren!’

‘Het is niet echt, het is een spookhuis!’

Alsof ik dat niet wist.

Het karretje minderde vaart. We gingen een bocht om, een deurtje door. Het licht van de lantaarns en de duizenden lampjes van die hele godvergeten kermis schenen recht in mijn gezicht. Even kneep ik mijn ogen tot spleetjes.

‘Het was leuk!’ begon mijn zusje. Toen betrok haar gezicht. ‘Behalve dat met die heks, dat had je niet moeten doen, nou moeten ze haar maken, dat is heel veel werk, hoor.’

‘Kan me geen moer schelen.’

‘Jij zou toch ook niet willen dat iemand jouw skateboard stukmaakt en dat je dat moet maken?’

‘Mijn skateboard staat ongebruikt onder mijn bed en hangt niet krijsend in een spookhuis om mensen zogenaamd aan het schrikken te maken.’

‘Daar is een skateboard ook niet voor bedoeld; die heks wel.’

Daar had ze een punt.

We stapten uit. Kennelijk hingen er geen camera’s in het spookhuis, want er was niemand die me waar dan ook op aansprak en ik werd niet in de boeien geslagen. Misschien dat die heks na mijn roei gewoon weer op haar plek was teruggevallen – misschien was ze wel bestand tegen mensen die hun handen niet thuis kunnen houden.

We liepen het houten trappetje af. De geur van noga kwam mijn neus binnenwaaien. En van braadworst. En bier.

‘Hi!’ klonk ineens een verbaasde meisjesstem. Ik keek op. Mijn hart maakte een sprong naar mijn keel en bleef daar steken.

Op dat moment wist ik dat toeval niet bestond. Op hetzelfde moment wist ik ook dat je op een trappetje geen trede moet missen. Ik viel voorover op straat. Recht voor haar voeten.

Here's the deal, don't touch me, is de titel van een boek van een Amerikaanse stand-upcomedian. Mijn moeder heeft het op haar nachtkastje liggen omdat ze het fijn vindt te lezen over een stand-upper die 'ook iets heeft'. Deze stand-upper heeft ADHD én OCD, wat zoveel betekent als dwangneurose. In het geval van die komediant is dat een obsessie met bacteriën, waardoor hij geen handen schudt, openbare toiletten mijdt en zijn haar heeft afgeschoren omdat dat lekker makkelijk schoonhoudt. Bij mij op school zit een meisje dat ook OCD heeft, niet met bacteriën, maar met kasten open- en dichtdoen. Zij moet een kast altijd drie keer openen en sluiten voordat ze er iets uit pakt, en daarna weer drie keer openen en sluiten voordat ze hem weer dichtdoet. Ik heb haar wel eens gevraagd waarom dat is. 'Omdat er anders iets vreselijks gebeurt,' zei ze. Of dat dan wel eens was gebeurd, vroeg ik. Ze antwoordde dat ze het risico niet wilde nemen.

Ook al zit mijn hoofd altijd vol gedachtes, ik ben blij dat daar geen dwanggedachtes bij zitten. Hoewel drie keer een kastdeur open en dicht moeten doen omdat er anders iets vreselijks zou kunnen gebeuren, het natuurlijk niet haalt bij elke keer als je een deurkruk hebt vastgehouden, je dan je handen en onderarmen tot aan je ellebogen wilt wassen. Dat is logisch als je chirurg bent; niet als je alleen maar naar de wc bent geweest. Urine komt overigens steriel uit je lichaam, dus daar is niks mee aan de hand. Met poep schijnt dat anders te zijn, en met het toetsenbord van de laptop waarop ik dit boek heb geschreven helemaal. Zo'n toetsenbord schijnt qua bacteriepopulatie honderd keer smeriger te zijn dan een met poep besmeurde wc-bril, dus ik begrijp eigenlijk niet waarom ik nog niet bezweken ben aan een bacteriële infectie.

Al deze dingen schoten door mijn hoofd toen ik op mijn muil op straat lag, midden tussen de uitgespuugde kauwgum, de sigarettenpeuken en de hondenpis die al een poosje daarvoor uit een hond moest zijn gekomen, want het rook al behoorlijk naar ammoniak. Verse pis ruikt anders, ook die van een hond. Ik kan dat weten, want wij hebben een hond gehad. Die is nu dood, wat mijn zusje heel erg vindt en ik iets minder, want een hond hebben is leuk – hem uitlaten minder.

'*Are you okay?*' hoorde ik een bezorgde meisjesstem zeggen.

Drie keer is scheepsrecht, vier keer is te bizar voor woorden.

Ik keek omhoog, recht in haar kruis. Ze droeg een korte rok van spijkerstof, met een zwarte maillot eronder, en Uggs. Snel stond ik op, veegde mijn handen af aan mijn broek en stamelde wat.

'Mijn broer is verliefd op jou,' klonk de stem van mijn zusje.

'Hou daar eens over op,' zei ik.

'Ze verstaat me toch niet,' zei mijn zus.

'*So weird to meet you again, it must be fate*,' zei het Engelse meisje. Ze stak haar hand naar me uit. '*I'm Jo.*'

'Ivan,' zei ik terug. Daarna legde ik mijn hand op mijn zusjes schouder. '*And this is Sis.*'

'Zo heet ik niet,' zei Zus.

'Wel in het Engels.'

'In het Engels zou jij Aiven heten,' zei ze eigenwijs. 'Van Ivanhoe, dat heeft papa zelf gezegd.'

Zonder enige waarschuwing vooraf begon ze dat liedje te zingen: '*Ivanhoe, Ivanhoe, onvervaard gaan wij te paard met Ivanhoe.*' Had ze ooit van papa geleerd, dat liedje. Of ik daarom Ivan heette, heb ik mijn

vader wel eens gevraagd. ‘Nee,’ antwoordde mijn vader. ‘Jij bent vernoemd naar Ivan de Verschrikkelijke.’

Haha.

Voordat mijn zusje het in haar hoofd kon halen het hele couplet uit te zingen, deed ik mijn hand voor haar mond. Er zijn grenzen.

Ineens wilde ik dat mijn zusje in de hotelkamer was, samen met mijn moeder, dat ze hier niet stond te zingen over een ridder uit een televisieserie uit de vorige eeuw, dat ik daar alleen stond, samen met Jo. Die gedachte sloeg nergens op, want je kon ons niet bepaald alleen noemen. Het krioelde van de mensen, en Duits is een luidruchtige taal, zeker als er drank in zit. Zo te horen zat er al wat drank in. Zelf mag ik niet drinken van mijn ouders, wat niet wil zeggen dat ik het nog nooit heb gedaan. Van elke alcoholische drank weet ik hoe hij smaakt. De laatste keer – en dan bedoel ik ook letterlijk de laatste keer – was op een feestje bij Kick, in het kraakpand waar zijn broer woont, en waar we met z’n allen ongeveer de hele huisbar hebben leeg gezopen. Toen ik naar huis wilde, ben ik niet verder gekomen dan de trap en ben ik daar zo zat als een toeter in slaap gevallen. Om twee uur ’s nachts werd ik door mijn moeder wakker gebeld – waar ik in vredesnaam bleef. Ik kreeg een week huisarrest. Na school moest ik meteen thuiskomen, ik mocht geen televisie kijken, geen videospelletjes doen, niet bellen, sms’en of whatsappen, niks. Het enige wat ik mocht doen was lezen. Correctie, het enige wat ik móést doen was lezen: internetsites over hersenbeschadigingen door alcoholmisbruik, hoofdstukken uit boeken over het puberbrein en de negatieve uitwerking van alcohol daarop, artikelen over verslaving in het algemeen. Je zou denken dat dit een averechtse uitwerking zou hebben op een puber met ADHD, maar dat had het niet. Ik ben me kapot geschrokken. Een week lang ondergedompeld in horrorverhalen, ik begreep niet dat er überhaupt één volwassene bestond die dronk of rookte, en dat terwijl mijn vader rookt.

‘Jij hebt boter op je hoofd,’ zei ik. ‘Je rookt zelf.’

‘Daar had ik dan ook nooit aan moeten beginnen,’ zei hij.

‘Stop er dan mee,’ zei ik.

‘Kan ik niet.’

‘Wil je niet.’

‘Dat zijn jouw zaken niet.’

‘Als ik jou huisarrest zou kunnen geven, zou ik dat doen.’

‘Gelukkig ben ik de ouder en jij het kind.’

‘Jouw mindere, dus.’

‘Nee, niet mijn mindere, we zijn evenveel waard, maar ik ben wel degene met meer levenservaring.’

‘Zodat je alles kunt flikken wat je maar wilt. Zoals wegblijven als het jou uitkomt.’

‘Dat is iets heel anders.’

‘Leg uit.’

Op dat punt was mijn moeder al naar een andere kamer vertrokken. Waarop mijn vader en ik nog even doorgingen, tot: A. Ik er genoeg van kreeg, B. Hij er genoeg van kreeg, C. We er allebei tegelijkertijd genoeg van kregen, D. Een van ons tweeën kwaad werd. Meestal kwamen we niet verder dan A. Ik kan me niet veel langer dan een halfuur ergens op concentreren, het is een wonder dat ik met dit boek intussen op zo’n zevenentwintigduizend woorden zit, nog een stuk of tienduizend te gaan. Als ik toch bezig ben, wil ik ook meteen de wedstrijd winnen.

O ja, wedstrijd, dat extraatje hadden Otto en Ahmed nog verzonnen bij hun ludieke jaaropdracht. Alsof een boek schrijven nog niet genoeg marteling was, zou het een wedstrijd worden. Niet in de trant van ‘het beste boek’: smaken verschillen nu eenmaal en een avonturenroman kun je moeilijk vergelijken met een verhandeling over schaken of met een stripboek. Maar wie het voor elkaar kreeg om zichzelf te overtreffen in welke vorm dan ook, was de winnaar. Dat als je bijvoorbeeld he-le-maal niet kunt tekenen, je tekeningen bij je verhaal maakte, of dat als je denkt nog niet tot vierhonderd woorden te kunnen komen, je die verplichte tienduizend gewoon verdubbelt. Dat was natuurlijk een bezopen idee, maar toen ik eenmaal aan het schrijven sloeg, merkte ik dat ik soms drie kwartier achter elkaar achter m’n laptop zat en ik me dus al een kwartier langer had zitten concentreren dan me tot dan toe ooit was gelukt.

Toen ik dat eenmaal in de gaten kreeg, gaf ik mezelf de opdracht om er een echt boek van te maken en te proberen er behoorlijk veel meer dan tienduizend woorden uit te knallen. Hoewel het idee dat het ooit uitgegeven zou worden me totaal belachelijk leek, zag ik het wel al voor me hoe het zou zijn als dat wel zou gebeuren:

‘Heb jij dat stomme boek al gelezen?’

‘Welk boek?’

‘*Dat stomme boek.*’

Of in de boekwinkel: ‘Heeft u dat stomme boek in huis?’

‘Welk boek?’

‘*Dat stomme boek.*’

Een Amerikaanse stand-upcomedian heeft wel eens gezegd dat een show al geslaagd is als er één iemand lacht, maar dat die ene natuurlijk niet de comedian zelf moet zijn. Toch vond ik dat ik best in mijn eentje lol mocht hebben om mijn eigen boektitel. Die was dan wel uit pure pissigheid ontstaan, maar intussen vond ik hem best grappig. Tussen het schrijven door zocht ik de buitenlandse vertalingen ervan op:

That stupid book.

Le livre embêtant.

Das blöde Buch.

Ese estúpido libro.

Αυτή η ηλίθια βιβλίο

Dat laatste is Grieks. Leve Google Vertalen. Hoewel ik niet weet of Google dit wel goed had:

那个愚蠢的书, want dat is Chinees voor mij.

Wat ook Chinees voor mij was, was wat Jo tegen me zei nadat we ons aan elkaar hadden voorgesteld en nadat ik Zus met een simpel gebaar had laten merken dat ze echt niet moest doorgaan met dat domme Ivanhoe-liedje.

‘*Are you...*’ vroeg Jo. Op die drie puntjes zei ze iets, maar dat leek eerder Chinees dan Engels. Het klonk als *injèd*. Ze moest het drie keer herhalen voordat ik begreep dat ze *injured* zei, maar dan met een sterk Engels accent. Ik schudde mijn hoofd. Nee, ik was niet gewond.

Toen wees ze naar mijn mond.

Automatisch bracht ik het puntje van mijn tong naar mijn mondhoek. Ik proefde bloed.

‘Je hebt bloed,’ zei mijn zusje.

Jo haalde een papieren zakdoekje tevoorschijn en depte daarmee langs mijn mond alsof ze dat dagelijks deed. ‘*I have a little sister,*’ zei ze, alsof dat de boel verklaarde.

‘Me too,’ zei ik, alsof dat niet al duidelijk was.

Mijn zusje keek intussen met een zoekende blik om zich heen. ‘Haar hond is weg,’ zei ze.

‘Wat?’

‘Haar hond is weg.’

Ik keek naar Jo’s hand, waar net nog het uiteinde van een hondenriem in had gezeten, met daaraan een chocoladekleurige krulhond die niet uitvalt en waar je ook niet allergisch op kunt reageren. Je moet hem wel uitlaten, daar kom je zelfs met een antiallergeen hond niet onderuit.

‘The dog...’ wees ik.

Jo keek naar haar lege hand en bracht die toen in een verschrikte beweging naar haar mond. *‘Shit!’*

Met een paniekerige blik keek ze om zich heen. *‘Shit-shit-shit! I have to find him!’*

Zonder verder iets te zeggen, rende ze van ons weg.

‘Wait!’ riep ik.

Ik pakte mijn zusje bij haar capuchon en trok haar mee.

Op dat moment realiseerde ik me dat ik niet alleen op zoek was naar een verdwenen vader en een even zo plotseling verdwenen moeder, maar ook naar de verdwenen hond van een wildvreemd Engels meisje met rood haar, voor wie ik net letterlijk was gevallen.

Dat kon er ook nog wel bij.

We lieten de herrie van de kermis al snel achter ons. *'For sure Max didn't stay here,'* zei Jo.

De hond heette dus Max.

Kick, Babs, Iev, Zus, Jo, Max: ook zij pasten prima in het rijtje afkortingen. Jo kwam vast van Johanna, en Max moest een afkorting zijn van Maximiliaan, maar zo noem je je hond natuurlijk niet.

'Max!' riep Jo. 'Max!'

Hoe verder we van de kermis af kwamen, hoe donkerder het park werd. Er stond slechts hier en daar een straatlantaarn. Ik had het niet op donkere parken, zeker niet op donkere parken waar ik nog nooit van mijn leven was geweest en waar ik de weg niet kende.

Jo rende als een dolle het geasfalteerde kronkelpad over. 'Max! Ma-hax!'

Een paar onguur uitziende types kwamen onze kant op. Haartjes in mijn nek schoten overeind. Moordenaars, misschien waren het wel moordenaars... De gedachte zette zich met weerhaken vast in mijn hoofd.

Een van de jongens kwam dichterbij. *'What are you looking for?'* zei hij met een sterk Duits accent. De jongen had de capuchon van zijn sweatshirt over zijn hoofd getrokken, zodat ik zijn gezicht niet goed kon zien. Ik haat dat. Alsof ze iets te verbergen hebben. 'Een en al onzekerheid,' zegt mijn moeder wel eens. 'Als je jezelf durft te laten zien, heb je zo'n capuchon niet nodig.' Onzekerheid of niet, in een pikdonker park was dat niet echt een troostende gedachte. Ook vanuit onzekerheid kun je gekke dingen doen.

In plaats van niet te reageren en door te lopen, bleef Jo staan.

'We're looking for my dog. Did you by any chance see him?' Ze zei het op een toon alsof ze dagelijks een praatje met ze maakte.

De jongen lachte smalend. *'Dogs everywhere.'* Weer dat sterk Duitse accent.

Ik dacht aan de katoenen tas in de etalage: WAT SE FAK. Een kort moment voelde ik me bang en lacherig tegelijk. Het lacherige gevoel verdween op slag toen ook de andere jongens dichtbij kwamen. Ik rook drank. En wiet.

Met hun handen in de zakken omsloten ze ons zoals witte bloedcellen een bacteriële indringer.

Mijn zusje klemde zich tegen me aan. 'Ik ben bang...'

'Dat hoeft niet,' zei ik. 'Ze doen niks.' Ik was daar helemaal niet zeker van, sterker nog, ik moest mezelf echt bij de kladden grijpen om niet over mijn hele lijf te gaan shaken. Ik probeerde me groot te houden. Ik was haar grote broer, ik moest vooral niet laten blijken dat ik het zelf bijna in mijn broek deed van angst.

Een van de jongens nam een bedachtzaam trekje van zijn sigaret, hield de rook tergend lang in zijn mond, en blies toen langzaam – bijna treiterig – uit. Een andere liet zijn blik uitgebreid langs Jo's lichaam glijden, van haar gezicht naar haar voeten en weer terug. Hij trok zijn wenkbrauwen op. Of hij daarmee zijn goedkeuring liet blijken of juist het tegenovergestelde, bleef in het midden. Daarna verschoof de jongen zijn aandacht heel even naar Zus, en als laatste naar mij. Ik durfde me nauwelijks te bewegen, zelfs mijn ademhaling leek op slot te gaan.

Toen, met een oneindig trage beweging, haalde de jongen zijn hand uit zijn zak.

Mijn hart ging als een mitrailleur tekeer. Een mes, shitnogaantoe, hij pakt een mes...!
Ik voelde de hand van mijn zusje in de mijne verstijven. Zelf bleef ik doodstil staan.
Jo leek zich van geen kwaad bewust en keek de jongen onverschrokken aan. *'I asked you a question: did you see him?'*
'Who?'
'My dog!'
De jongens begonnen te lachen en zeiden iets tegen elkaar wat ik niet verstond.
De jongen die net zijn hand uit zijn zak had gehaald, bracht die naar zijn oor. Een mes aan je oor zetten leek me niet erg logisch en al helemaal niet als je daarna 'Ja... bitte...' zegt. Opnieuw voelde ik een zenuwachtige lach in mijn borst opwellen.
Niet lachen nu, niet lachen!
Ik probeerde me koest te houden en ademde zo stil mogelijk in en uit. Wat natuurlijk een idioot idee is, want waarom zou je niet mogen ademen? Als ik daarmee zou stoppen, ging ik sowieso dood.
Mijn gedachtes schoten nu alle kanten op. Ze eindigden bij mijn vader, die altijd zei dat hij liever jong dood wilde gaan na een bruisend leven, dan oud worden als iemand die nooit iets heeft aangedurfd. 'Dus dan denk je niet aan ons?' had ik hem gevraagd. 'Ik denk altijd aan jullie,' zei mijn vader. 'Maar ik ben er zelf ook nog.'
Daar zat wat in. Je kunt niet ineens je eigen leven opzijzetten als je kinderen krijgt.
Je bent er zelf ook nog.
De jongen met de telefoon aan zijn oor draaide een kwartslag en wenkte de andere twee. Zonder nog acht op ons te slaan, verdwenen ze in de nacht. Twee seconden later stonden Zus, Jo en ik weer met z'n drieën in dat unheimische park alsof er niks was gebeurd.
Pas op dat moment realiseerde ik me dat ze ons waarschijnlijk in het Engels hadden aangesproken omdat we er als buitenlanders uitzagen. Meteen vroeg ik me af wat er zo buitenlands aan ons was, zo anders zagen we er nou ook weer niet uit, of het moest mijn haar zijn geweest.
Ik voelde dat mijn zusje zich nog steviger tegen me aan drukte. 'Ik vond die jongens eng...' Haar lip begon te trillen.
Jo boog zich naar haar toe en sloeg haar armen om haar heen. *'Sweetheart, what's wrong?'*
'I'm scared...' snotterde mijn zusje. Haar antwoord verraste me, niet het antwoord op zich, maar ik had haar nog nooit Engels horen praten.
'O, sweetie, you shouldn't be, there's nothing wrong, those boys are just drug dealers.' Jo zei het alsof het doodnormaal was om in een verlaten stuk park door drie onguere gasten omsingeld te worden. Ik had een mobiel, een briefje van twintig en wat losse euro's bij me – sommige mensen moorden voor minder.
Ineens leek het alsof mijn lijf vlam vatte en begon ik zonder er een moment over na te denken, Jo uit te kafferen. *'So where's your dog!'* schreeuwde ik uit. *'Where's your fucking dog! I want to go home!'* Wat ik op dat moment met thuis bedoelde, wist ik niet eens. Als ik dit park maar uit was, als mijn ouders maar kwamen opdagen, als deze godvergeten bullshit maar eens afgelopen zou zijn.
Mijn stem schoot tussen de bomen door, het grasveld over, richting het bruggetje dat in het vage schijnsel van de straatlantaarn zichtbaar was. Er bewoog daar iets, een hond, of zag ik het verkeerd?
'Max!' schreeuwde ik.
'Niet schreeuwen, je maakt me bang!' piepte mijn zusje. Ze klemde zich aan me vast.
Jo was al op weg naar het bruggetje. 'Max!' riep ze.

Het was hem niet. Het was een andere hond, aan een lange uitrollijn, met aan de andere kant van de lijn een man die met snelle stappen langs ons heen wilde lopen, alsof wij de drugsdealers waren waaraan wij zelf zo-even waren ontsnapt.

‘*Entschuldigung*,’ sprak Jo de man haastig toe. ‘*Haben Sie zufällig einen schokolatfarbigen Hund gesehen?*’ Ze sprak vlekkeloos Duits.

De man nam Jo even kort in zich op en leek zich toen te ontspannen. ‘*Ja, habe ich*,’ zei hij. Hij wees. ‘*Er war verschwunden bevor ich seine Leine greifen konnte*.’

De man sprak de woorden zorgvuldig en duidelijk articulerend uit – zoals mijn zusje als ze boos is. Zelfs iemand die geen Duits kende, zou hem volgens mij nog begrijpen.

De stilte die viel, werd doorbroken door geblaf dat Jo kennelijk meteen herkende.

‘Max!’ riep ze opgetogen. Zonder op of om te kijken, rende ze ervandoor.

Ook de man met de hond leek in het niets te zijn verdwenen. Het park lag er koud, donker en verlaten bij.

Ik pakte mijn zusjes hand en zette het op een rennen.

‘Wait!’ riep ik.

De tweede keer dat ik Jo toeriep op me te wachten.

De tweede keer dat ze dat niet deed.

Het hondengeblaf klonk nu van heel dichtbij.

'There you are!' hoorde ik Jo roepen.

Zus en ik renden achter haar aan, langs vervelozige woonwagens, roestige campers, een oldtimerbus. Van achter sommige ruitjes, al dan niet gefilterd door gordijntjes, kwam licht naar buiten; andere vehikels stonden er sinister en verlaten bij.

'Unheimisch', was het woord dat bij me opkwam.

'Heimisch', zou mijn vader misschien juist zeggen.

Alsof Max niet zomaar midden op een kermis de benen had genomen, kwam hij kwispelend op ons af.

Jo strekte haar armen uit. *'Good boy!'* Ze bestrafte hem niet, integendeel, ze knuffelde hem alsof hij net een kind uit het water had gered of hoogstpersoonlijk een inbreker bij zijn kladden had gegrepen. Kortom, als de knapste hond van het gehele universum. Opvoedkundig had ze natuurlijk gelijk. Een hond die is weggelopen maar uiteindelijk toch naar je toe komt, moet je juist prijzen in plaats van straffen – anders laten ze het de volgende keer wel uit hun hoofd om nog een stap in jouw richting te zetten. Toch had ik hem het liefst een schop onder zijn kont gegeven. Shithond. Misschien was mijn moeder allang terug op de hotelkamer en zat ze in doodsangst. Een verdwenen man is al erg, maar verdwenen kinderen is wel het laatste waar je als moeder op zit te wachten – helemaal als je ook nog eens je telefoon kwijt bent. In gedachte zag ik haar er paniekerig naar zoeken.

Snel checkte ik mijn telefoon of ik een oproep had gemist. Het scherpje gaf niks aan: geen gemiste oproep, geen sms, geen whatsapp.

In de woonwagen waar Max voor had staan blaffen, deden collega-honden hun best om het verkeer van de snelweg even verderop te overstemmen. Dit waren minstens twee honden, als het er niet vier waren.

Het geblaf nam grimmige trekken aan. Onwillekeurig deed ik een stapje naar achteren. Je wist maar nooit waar een plank loszat, waardoor ze straks met z'n vieren tegelijk op me zouden afstormen. Dobermanns misschien wel, met van die opgetrokken lippen.

'Schnauze!'

Als één persoon draaiden Jo, Zus en ik ons om. Een overduidelijk dronken man kwam aanfietsen. Max begon opnieuw te blaffen.

Zus greep mijn hand.

Jo maande Max tot stilte.

Schnauze, zo heette onze hond. Mijn vader had hem zo genoemd omdat hij als pup een tamelijk grote bek had, niet in overdrachtelijke zin, maar letterlijk. Als volwassen hond trok dat wat bij, maar Schnauze bleef Schnauze.

Een Nederlandse hond met een Duitse naam. Ik heb mijn vader wel eens gevraagd wat hij toch in godsnaam met Duitsland had.

'Het is het land van Goethe,' was zijn antwoord.

'Ook dat van Hitler,' zei ik.

‘Je kunt niet alles hebben.’ Mijn vader is een kei in recht lullen wat krom is, vooral als het om hemzelf gaat.

Voor de zoveelste keer vroeg ik me af waarom ik hem eigenlijk wilde vinden, maar ook nu wist ik het antwoord al voordat ik mezelf die vraag goed en wel had gesteld: het kon niet anders.

Een verdwenen vader wil je gewoon vinden, punt uit. Een verdwenen moeder overigens ook, zelfs als die moeder je niet alles vertelt wat ze weet, en je dingen voorhoudt die niet waar zijn.

Waar was ze nu, waarom had ze ons dingen op de mouw gespeld?

De honden in de woonwagen bleven tekeergaan alsof ze een heel inbrekersteam de tent uit wilden blaffen. Ik vroeg me af of er wel wat te stelen viel. Veel meer dan een uitgewoond bed, een stoel, een tafel vol kruimels, een aangekoekte koffiemok en een groezelige deken voor de honden zou je er waarschijnlijk niet aantreffen. Of waren dat vooroordelen? Misschien hing er wel dure kunst aan de muur of bezat de man antiek, lag er een zak geld onder zijn matras of stond er een vermogen aan geluidsapparatuur.

‘Schnauze!’ riep de man opnieuw.

Max begon weer te blaffen.

De honden in de woonwagen zetten nog een tandje bij.

Zus drukte zich opnieuw tegen me aan.

De dronken man slingerde ons voorbij, remde af, viel zo ongeveer van zijn zadel, kletterde de fiets tegen de woonwagen, bleef even wankelend staan en stak toen een onvaste arm naar ons uit. ‘*Was macht ihr hier?*’

‘*Wir waren unsere Hund kwait,*’ antwoordde ik. Ik begon meteen zenuwachtig te lachen. Kwijt is natuurlijk niet *kwait*; als Babs dit zou horen zou ze me er de rest van mijn leven mee pesten. Ik zocht in mijn hoofd naar het Duitse woord ervoor, maar kon het niet vinden. Als mijn vader in de buurt zou zijn, kon ik het hem vragen, maar mijn vader was in geen velden of wegen te bekennen – laat staan in de buurt.

De dronken man scheen het allemaal niet te kunnen schelen, hij leek me überhaupt niet gehoord te hebben. Überhaupt, een Duits woord, zoals er zo veel Nederlandse woorden uit het buitenland komen: restaurant, hotel, ansichtkaart, trottoir, allemaal niks Nederlands aan.

De man mompelde wat, stommelde het trappetje van de woonwagen op en deed er voor mijn gevoel drie minuten over om zijn sleutel in het slot te krijgen. Toen dat eenmaal was gelukt, hielden zijn honden prompt hun bek.

De man liet zich door de donkere ruimte achter de deur opslokken. De deur viel met een klap in het slot.

Een vreemd soort stilte volgde. Je kon de wind langs de herfstbladeren horen ritselen en de autoweg een stukje verderop horen zoemen, maar de stilte daartussenin klonk gek genoeg luider. Ook in mijn eigen hoofd werd het een kort moment stil. Alsof mijn gedachtes tegelijkertijd met het geblaf van de honden in één klap waren gedoofd. Bewegingsloos bleef ik staan, mijn ogen dicht.

‘*Well, Max, promise me not to make another runner,*’ hoorde ik Jo zeggen.

‘Max is lief,’ klonk mijn zusje erachteraan. Ze knielde bij de hond neer en aaide hem over zijn kop.

‘Brave dog.’

‘Brave’ sprak ze op z’n Nederlands uit.

Alsof we niet net – voor mijn gevoel dan – twee keer aan de dood waren ontsnapt en niet in het

donker op een sinister nomadenlaantje stonden waar verder geen levende ziel te bekennen was, knuffelde mijn zusje een chocoladekleurige hond die was weggelopen maar die ook weer was teruggevonden, alsof er niks aan de hand was.

Als de rest nu ook nog even werd opgelost, dan konden we eindelijk naar huis.

Mijn zusje wilde terug naar het hotel. Ik niet, ik wilde bij Jo blijven. Of Jo ook bij mij wilde blijven, durfde ik niet aan haar te vragen. Terwijl we terugwandelden, vroeg ik hoe oud ze was. Zeventien.

Wat ze in Berlijn deed.

Wonen.

Met wie.

Met haar ouders.

Waarom, als je Engels bent.

Omdat haar opa hiervandaan kwam, haar moeder hier een baan kon krijgen, haar vader was meegegaan en ook een baan had gevonden en het haar zelf wel spannend had geleken om een tijdje in het buitenland te wonen.

Of ze nog op school zat.

Ja, laatste jaar.

En dan.

Studeren.

Wat.

Politicologie.

Zus en Max liepen braaf naast ons. Zus had gevraagd of ze hem mocht vasthouden. Jo vond het goed. Als je hem maar niet kwijtraakt, had ze er met een knipoog bij gezegd.

Dwars over de kermis liepen we naar waar we het park waren binnengekomen. Bij het reuzenrad bleef ik onwillekeurig staan. Stiekem hoopte ik tóch ineens mijn ouders uit een gondel te zien stappen, dat ze met verbaasde maar opgeluchte gezichten op ons af zouden rennen.

Niks aan de hand, alles normaal.

'Expecting someone?' vroeg Jo. Ze keek me nieuwsgierig aan.

Yes, my parents, had ik kunnen zeggen.

Ik zei het niet, ik schudde alleen mijn hoofd. *'Let's get out of here,'* zei ik.

Jo haakte haar arm in de mijne alsof we goeie vrienden waren. *'Did I tell you your English is fucking good?'*

Ik grijnsde. *'No, you didn't.'*

Jo schoot in de lach. *'Well, your English is fucking good.'*

'Thank you.'

'You're most welcome.'

Ik wierp een blik op mijn zusje, die met Max aan de lijn liep alsof ze de opdracht had gekregen hem met haar leven te beschermen.

'Gaat-ie goed?' vroeg ik haar.

Ze knikte. 'Ik vind Max lief. Maar hij is van Jo, dus ga ik niet aan haar vragen of ik hem mag hebben.'

'Je zou 't kunnen vragen, maar ik vrees dat ik het antwoord al weet.'

'Ik ook. Dus vraag ik het niet.' Mijn zusje keek naar me op. Ik zag dat ze iets wilde zeggen. Ze zei het niet. 'Ik wil slapen,' zei ze toen. 'Ik ben moe.'

Dwars over de kermis liepen we het park uit. Achterlijk, dat drie kinderen tussen de tien en de zeventien jaar over een kermis lopen en behalve een spookhuis nergens in willen. Jo woonde niet zo ver van het park vandaan en had alleen even over de kermis willen wandelen. *'I don't like those stupid fairground attractions,'* zei ze.

'Neither do I,' zei ik. Waarmee ik dus bedoelde dat ik ook niet van kermis hield. Ik zei er niet bij dat ik 'achtbaanontwerper' als mogelijk beroep voor mezelf in gedachte had. Het zou hoogstwaarschijnlijk bij een gedachte blijven.

Ineens moest ik lachen. Toen Erik een jaar of vier was, had hij een keer gezegd dat hij wasstraat wilde worden. Hij had dat op een onbewaakt moment aan me verteld. Had-ie nooit moeten doen. Ik heb hem jarenlang Wasstraat genoemd. Totdat hij daar ineens genoeg van kreeg en hij zei dat als ik dat nog één keer deed, hij mij ten overstaan van iedereen Kleine Pik zou noemen. Vanaf dat moment heette Wasstraat weer gewoon Erik.

'What are you laughing about?' vroeg Jo. Als haar mond bewoog, ging haar lippiercing op en neer. Ik had me wel eens afgevraagd of ik iemand zou kunnen zoenen met een lippiercing, ineens vroeg ik het me niet meer af. Met een schok drong het tot me door dat ik Jo niet iemand vond om mee te zoenen. Niet omdat ze Engels was, of twee jaar ouder, of slimmer. Ik was nieuwsgierig naar Jo, ik wilde meer van haar weten, maar dat was 't geloof ik wel. Er was maar één iemand met wie ik wilde zoenen, en dat was niet Jo.

'Are you listening?' hoorde ik Jo zeggen.

Ik draaide mijn hoofd naar haar toe. Ze keek me met een nieuwsgierige glimlach aan. Waar ik toch steeds aan dacht, vroeg ze.

Ik had kunnen zeggen: Dat ik niet op je val en dat dit een enorme opluchting voor me is.

Ik zei: 'Nothing.'

Ze keek alsof ze me niet geloofde.

We waren intussen de straat overgestoken en een hoek om gegaan, de hoek waar we vandaan gekomen waren. Dacht ik.

'Lopen we wel goed?' vroeg mijn zusje.

Ik keek om me heen, probeerde een oriëntatiepunt te vinden, maar ik vond het niet.

'Sure,' antwoordde Jo, toen ik haar vroeg of ze hier bekend was. *'What hotel are you staying at?'* Ik gaf de vraag door aan Zus, want zelf wist ik het me niet te herinneren.

'Hoe kan ik dat nou weten?' zei mijn zus. 'Daar let ik toch niet op? Daar moet jij op letten.'

Ik viste de kamersleutel uit mijn zak, maar daar stond alleen een nummer op: 10.

Wie niet weg is, is gezien.

Even later liepen we langs een café waar we op de heenweg ook langs waren gekomen. Ik wist dat nog omdat ik een blik naar binnen had geworpen en – heel stereotiep – een enorm dikke man aan de bar had zien zitten, met een enorme pot bier voor zijn neus. Ik wierp opnieuw een blik naar binnen. De dikke man zat er nog steeds, nog steeds met een pot bier voor zijn neus; niet dezelfde, vermoedde ik.

Er waren een paar tafeltjes bezet, tafeltjes met van die achterlijke druipkaarsen erop.

Mijn oog werd naar een hoektafel getrokken. Twee mensen tegenover elkaar, een brandende kaars tussen hen in, blikken op elkaar gericht, alsof er geen buitenwereld bestond.

Stokstijf bleef ik staan. Ik kneep mijn ogen tot spleetjes.

Daar zat mijn moeder. Met een man. Ik wilde dat het mijn vader was, ik wilde zo fucking graag dat het mijn vader was. Het was hem niet.

Honderdduizend gedachtes en gevoelens denderden door me heen. Ik wilde janken, als een klein kind in een hoekje kruipen, of juist naar binnen stormen en haar recht in haar gezicht zeggen dat ze had gelogen, dat het allemaal niet waar was dat papa weg was, wat ze hier moest met een andere kerel, waarom wij dan in godsnaam mee hadden gemoeten, waarom ze ons hiermee lastig moest vallen. Net toen mijn boosheid de overhand begon te nemen en ik daadwerkelijk naar binnen wilde stormen, hoorde ik mijn zusje opmerkelijk rustig zeggen: 'Die mevrouw lijkt op mama. Maar ze is het niet.'

Ik voelde mijn hart in mijn borstkas bonken. Ik drukte mijn neus tegen de ruit. De vrouw keek op, fronste haar wenkbrauwen en keek me verbaasd aan.

Ik draaide me om, zette mijn handen tegen mijn slapen en sloot mijn ogen. Mijn zusje had gelijk, het was mam niet.

'Someone you know?' vroeg Jo.

Ik schudde mijn hoofd. '*Looks like her, isn't her,*' zei ik.

Daar liet ik het bij. Jo vroeg niet verder.

Zo goed en zo kwaad als het ging, probeerde ik mijn ademhaling weer op orde te krijgen.

'*Are you all right?*' vroeg Jo.

Ik moest denken aan Amerikaanse televisieseries, waarin aan mensen die half doodbloedend in de goot liggen die vraag wordt gesteld.

'*Yes, I'm fine,*' zei ik grijnzend.

Mijn zusje trok aan mijn hand. 'Ik vind het niet erg als jullie me wegbrengen en dat ik dan alleen op de hotelkamer blijf.' Ze zuchtte. 'Als mama niet al terug is, tenminste...'

Voordat ik kon reageren, flitsten haar ogen van mij naar Jo en weer terug. 'Ik ben moe, ik wil slapen. Jij bent vijftien en zij zeventien en het is nog niet eens halftien. Jullie zijn te oud om dan al te gaan slapen en jullie hebben elkaar nu al vier keer gezien en dat is wel heel erg toevallig en ik vind Max heel lief en ik zou hem best willen hebben maar dat kan niet want hij is van Jo en ik vind Jo ook best lief maar ik ken toch niet genoeg Engels en jij wel en nu wil ik naar bed.' Ze eindigde haar zin net zo abrupt als ze hem begonnen was. Naast de mop over de rood-zwart-witte ridder op zijn zwart-witte paard was dit de langste zin die ik haar ooit had horen zeggen.

'Wil je dat nog eens herhalen?' vroeg ik.

Ik wist zeker dat ze feilloos in de gaten had dat ik een grapje maakte, maar ze schudde met een ernstig gezicht haar hoofd. 'Ik wil naar bed.'

De hotelkamer was leeg, geen moeder, geen vader. De teleurstelling droop van mijn zusjes gezicht, maar evengoed verzekerde ze me dat ze het écht niet erg vond als ik nog even met Jo naar buiten wilde. 'Ik wil even alleen zijn,' zei ze er met klem achteraan. Die opmerking gaf voor mij de doorslag. Ze was inderdaad graag alleen en dat was al drie dagen niet gebeurd.

Tien minuten later lag ze onder haar plofdekbed. Ik liet de mobiel van mijn moeder bij haar zodat ze me kon bellen als dat nodig was. Voor de zekerheid gaf ik mijn nummer aan de receptioniste en vroeg haar mij te bellen als er iets was.

'*She's very sweet, your sister,*' zei Jo op de stoep voor het hotel.

'*As sweet as yours, I suppose,*' zei ik.

Jo grijnsde. *‘You took the words right of my mouth.’*

Als Yo geen een volbloed Engelse was geweest, had ik gedacht dat ze steenkolenengels uitkraamde, maar klaarblijkelijk zei je dit in het Engels precies hetzelfde. Ik moest denken aan een Nederlander die ik op het journaal in het Engels had horen vertellen hoe hij tijdens zijn vakantie een tornado had overleefd: ‘Daar was a tornado, recht behind me, het ging so en so en so (draaiende beweging met zijn arm) en toen ging everything over the kop.’

Ik dacht aan mijn vrienden en hoe we als we ons verveelden in steenkolenengels met elkaar gingen lullen, en hoe we dan in een deuk lagen. Het werd tijd dat we mijn vader vonden, ik had er ernstige behoefte aan om weer eens in een deuk te liggen.

Jo en ik keken elkaar een kort moment zwijgend aan. In het licht van de lamp boven de entree zag ik voor het eerst dat ze groene ogen had.

‘So, where to?’ vroeg ik, meer uit onhandigheid dan dat ik er echt benieuwd naar was. Het maakte mij niet uit waar we naartoe gingen, voor mijn part bleven we hier op de stoep staan, als ik nog maar even niet wakker hoefde te liggen naast een slapend zusje, en met rondmalende gedachtes over twee verdwenen ouders.

Jo pakte mijn hand alsof we een stelletje waren. *‘You’ll see,’* zei ze.

Als je als Duitse schoolleerling een toets of proefwerk vrijwel foutloos doet, haal je een 1, als je er weinig van bakt een 6. Volgens Duitse begrippen zou ik dus extreem slecht zijn in talen en enorm goed in wiskunde; het is precies andersom.

Duitsland is een raar land. Ze eten braadworst en *Sauerkraut*, het duurt heel lang voordat ze een biertje met een goede schuimkraag hebben getapt, en ze dragen *Lederhosen*, maar tegenwoordig geloof ik alleen tijdens folkloristische feesten, of als je niet goed bij je hoofd of een klein kind bent – wat misschien wel hetzelfde is.

Waar je in Duitsland vandaan moet blijven, is van de bioscoop, behalve als je Matt Damon en Michelle Pfeiffer (ook al heeft zij een Duitse naam) in het Duits wilt horen lullen terwijl hun monden heel andere dingen lijken te zeggen. Waarom ik over Michelle Pfeiffer begin, weet ik eigenlijk niet, zij is al oud, iemand waar mijn opa, als die nog zou leven, mee naar bed zou willen, dus niet bepaald een actrice waar je als vijftienjarige posters van op de muur hangt – behalve als je op oma's valt.

Ik val niet op oma's. Ik val op meisjes van mijn eigen leeftijd, of iets ouder, twintig mag ook, maar dan weet ik zeker dat ze me keihard in mijn gezicht zouden uitlachen als ik ook maar iets met ze zou willen proberen.

Aan dat soort dingen dacht ik terwijl ik met Jo over straat liep. Jo bleek dan wel niet een meisje te zijn waar ik op viel, maar ze intrigeerde me wel. Misschien was ik tegelijkertijd ook een beetje bang voor haar. Ze intimideerde me, niet bewust, maar gewoon omdat ze was wie ze was, en om hoe ze deed. Zo gaf ze me bijvoorbeeld zomaar een zoen op mijn wang en zei toen: *'I'm sorry.'*

'Why?'

'For bumping into you.'

Nu waren we niet letterlijk tegen elkaar op gebotst, maar in figuurlijke zin kon je daar wel van spreken: het benzinestation, de kijkfile, de stoplichten, de kermis. Het was alsof we als marionetten werden bestuurd, alsof we helemaal niks over ons eigen leven te vertellen hadden – alsof het lot een geheel eigen plan met ons had.

'And for where I'm taking you now,' vervolgde Jo.

Ik moest even terughalen wat ze daarvoor ook alweer had gezegd. O ja, dat het haar speet dat we elkaar tegen het lijf waren gelopen. En nu speet het haar dus alvast waar ze me naartoe zou brengen. Intrigerend en intimiderend tegelijkertijd, hoewel ik ook een zekere spanning in mijn borstkas voelde. Tot nu toe was vanavond alles goed afgelopen, ik moest nog maar afwachten of dat voor de rest van de avond ook zou gelden.

We liepen de straat uit en kwamen al snel langs een lange muur met een in het duister gehuld park erachter. De bomen torenden hoog en donker boven ons uit. Jo hield stil, tilde Max op, zette hem op de muur, hees zichzelf er toen bovenop en keek me met uiterst tevreden blik aan. Ze tikte met haar hand naast haar.

Een muur, of all places, ik had bij nader inzien toch liever een warm café opgezocht. Thee, warme chocolademelk desnoods, maar niet buiten in de kou.

Jo keek me aan met een blik die geen *no for an answer* duldde. Ik ritste mijn jas zo hoog mogelijk dicht, klom naast haar en stopte mijn handen in mijn zakken.

'So what's the real reason you're in Berlin?' vroeg ze me op de man af.

'Looking for my stupid father, who's missing,' antwoordde ik meteen.

Ze keek me met afwachtende, opgetrokken wenkbrauwen aan. *'Go on.'*

Toen kon ik de woordenstroom niet meer stoppen en vertelde ik haar het hele verhaal, van het begin tot het eind. Over de verdwijningstrucs van mijn vader, over zijn aangeboren kwaal, over onze zoektocht, over mijn eigen ADHD. Ik kon me niet herinneren dat ik ooit iemand zoveel achter elkaar over mezelf had verteld.

Dus daarom heb je je haar blauw geverfd, concludeerde Jo.

Ik keek haar niet-begrijpend aan. Volgens mij had ik dat gedaan omdat het weer eens wat anders was. Jo sprak dat tegen. Volgens haar was het een poging om mezelf een eigen identiteit te geven, niet op te gaan in de meute, niet alleen een vreemdsoortige vader te hebben die alle aandacht opeiste, maar zelf ook een 'opvallende' verschijning te zijn.

Ik vroeg waarom ze geen psychologie ging studeren in plaats van politicologie. Ze antwoordde dat je in de politiek ook een psychologische inslag moet hebben. Toen duwde ze een briefje in mijn hand. Ik vouwde het open. I LIKE YOUR HAIR, stond erop. Ineens herkende ik het als het papiertje dat ze tegen de achterrauit van de Ford Focus had gehouden.

Ik schoot in de lach.

'You couldn't read it,' zei ze.

'Now I can,' zei ik.

Juist toen ik haar wilde vragen iets over haarzelf te vertellen, kwam ze overeind en sprong aan de andere kant van de muur het park in.

'Come,' zei ze. *'I want to show you something.'* Het volgende moment verdween ze in het donkere park. *I want to show you something...* Dat zeggen ze in films of televisieseries ook vaak, en altijd ben ik nieuwsgierig naar wat ze dan zo nodig moeten laten zien. Vaak is het een aanwijzing, een clou, een draadje van het verhaal. Mijn leven leek nu ook wel een film en ik had geen idee waar het op uit zou draaien.

'Come on, pussy!' riep Jo vanuit de verte.

Nu wil ik door niemand Kleine Pik worden genoemd en al helemaal geen pussy, maar ik ben dat natuurlijk wel. Ik had de keuze tussen in mijn eentje in een vreemde straat in Berlijn achterblijven of Jo achterna rennen, een donker park in. Beide vond ik geen aantrekkelijk vooruitzicht.

'Wait!' riep ik, terwijl ik van de muur sprong.

Driemaal is scheepsrecht.

Ook dit keer kwam er geen antwoord.

Kermissen zijn niet mijn hobby, maar kerkhoven ook niet. Ik kan me de sprookjes die mijn vader vroeger voorlas nog helder voor de geest halen, en die waren vaak niet van de zoetsappigste soort. Zo was er een sprookje over een jongen die wilde leren griezelen en die midden in de nacht, midden in een bos, werd geconfronteerd met lijken aan een galg. Die jongen uit het sprookje deed dat niks, maar ik sliep er een week niet van. Ik hou niet van donkere bossen of parken, niet van lijken, en dus ook niet van kerkhoven in een bos of park.

Daar stond ik dus wel. Op een donker kerkhof, tussen hoge, donkere bomen. Heel veel hoge,

donkere bomen.

Dat Max bij ons was, hielp maar een beetje. Ik hoopte dat als er ineens zombies voor onze neus zouden staan, Max zo hard tekeer zou gaan, dat de zombies meteen hun biezen zouden pakken. Erik en Kick hebben geloof ik alle zombiefilms die er ooit zijn gemaakt gezien, en ik heb ook wel eens meegekeken (en net gedaan of ik het een beregoeie film vond), maar als ik eerlijk ben, vind ik het helemaal niks. Ik vind zombies smerig, goor, walgelijk, onsmakelijk, weerzinwekkend en alle andere woorden die daar nog meer voor staan. Ik weet heus wel dat zombies niet bestaan, maar als ze zouden bestaan, zouden ze eerder een kerkhof opzoeken dan een zonnig rozenperkje, dus als je me vraagt of ik me op dat kerkhof kiplekker voelde: nee.

'Are you scared?' hoorde ik Jo vragen. Door de lantaarnpalen in de aangrenzende straat was het kerkhof net niet helemaal in duisternis gehuld, maar het scheelde niet veel.

'Yes,' gaf ik meteen toe.

Zwijgend liepen we langs graven die er al eeuwen leken te liggen, met dikke grafstenen die als soldaten de wacht hielden. De graven lagen een eind uit elkaar, met veel struiken en bomen rondom. Als je niet beter zou weten, leek het meer een park dan een begraafplaats.

'Lot of space they have here,' zei ik.

Jo lachte een kort, droog lachje. *'They deserve it.'* En toen: *'Most of them, that is.'* Ze liet het licht van haar mobiele telefoon op een gedenksteen schijnen. *Gefallen des Ostens*, stond er. En een tekst over gevallen soldaten.

Tegenover de gedenksteen stond een enorme kastanjeboom, als een generaal die uitkijkt over zijn leger.

Max tilde zijn poot op bij een struik, Jo ging op een bankje zitten. Ze tikte met haar hand naast haar. *'Sit.'* Ik luisterde als een gedweë hond.

Max nam plaats voor onze voeten, tong uit zijn bek, alsof hij net een marathon had gelopen.

'My granddad was buried here,' zei Jo ineens. Haar stem klonk tussen fel en droevig in.

Ik draaide verrast mijn hoofd naar haar toe. *'Really?'*

Ze knikte. *'A camp bully, actually. The biggest secret ever.'* Ze trok haar schouders zo ver naar haar oren dat haar kin in haar jaskraag verdween. Alsof ze zich wilde verstoppen.

Even wist ik niet wat ik moest zeggen. Daar zaten we dan, over een muur geklommen, op een begraafplaats voor gevallen soldaten, ik met een verdwenen vader, zij met een foute opa.

Ik wist niet wat erger was.

Om ons heen stonden de grafstenen er koud en donker bij. Het viel me op dat ik niet meer aan zombies dacht, maar wel aan al die dooien onder de grond.

Allemaal zo dood als een pier. Goed, fout, wat dondert het nog als je dood bent. Niet voor jouzelf, wel voor de mensen die je achterlaat. Voor Jo dondert het nog.

Max rolde zich om en ging tegen onze benen aan liggen.

'Max would have loved your granddad no matter what.'

Dat was waar, honden weten hoe ze onvoorwaardelijk van iemand moeten houden, dat had ik wel van Schnauze geleerd. Ik was heus niet altijd leuk en aardig tegen hem geweest, soms zelfs het tegenovergestelde, maar hij bleef blij kwispelen als hij me zag. Een hond is een stuk sneller tevreden dan een mens. Een aai en een bak eten en ze zijn al blij.

Of ze daarom in Berlijn woonden, vroeg ik haar. Om haar opa. Om het te begrijpen.

'Maybe.'

'And did you?'

'No, but I want to.'

'Me too.'

'What?'

'Understand why he left.'

'What will you say to him when he's back?'

'That he's a prick.'

'I don't believe that.'

'Me neither.'

Zwijgend zaten we naast elkaar. Gedachtes verdrongen zich in mijn hoofd. Ineens moest ik weer denken aan hoe mijn ouders elkaar voor het eerst hadden ontmoet. Het verhaal bonkte tegen mijn keel om eruit gelaten te worden.

Ik haalde diep adem.

'My parents met each other the day the Wall came down. As other people were reunited, they were united.'

Het was best een cool verhaal, mijn moeder had het ons onlangs nog verteld. Dat zij in Berlijn was om een artikel te schrijven over de muurziekte, de aandoening die mensen opliepen nadat ze zo plotseling van hun dierbaren waren gescheiden toen de Muur werd gebouwd. Over ouders uit het westelijke deel van de stad die hun kind uit logeren hadden bij opa en oma in het oostelijke gedeelte. Over geliefden of broers en zussen die elkaar jarenlang niet zagen. Soms werden er regelingen getroffen, anderen zagen hun familie of dierbaren achtentwintig lange jaren niet. Een zwaarbewaakte muur dwars door de stad; iedereen die probeerde te vluchten en werd gesnapt, kreeg een kogel in z'n mik.

Al dan niet gelukte vluchtpogingen.

Al dan niet gelukte herenigingen.

Ik keek op mijn horloge: 22.43. Ik was al veel te lang weggebleven, ik moest nodig terug naar het hotel.

Jo legde haar hand op mijn arm. *'Tell me. I really want to know.'*

Mijn ouders waren allebei in Berlijn, maar hadden elkaar nog nooit ontmoet, begon ik. Zij was er voor onderzoek, hij als flierefluiter. Hij zat toen in een bandje, verdiende zijn geld met hier en daar een optreden. Hij woonde tijdelijk in een oude woonwagen zonder elektriciteit. Lezen bij kaarslicht, koken op een gasstelletje, plassen bij een boom, het kon hem niks schelen. 'Ik heb er veel van geleerd,' zei hij later. 'Wat dan?' vroeg ik. 'Dat je met weinig ook gelukkig kunt zijn.' Misschien was hij toen wel op z'n gelukkigst: ongebonden, geen vrouw, geen kinderen, vrij. Hoewel hij ook zei dat mijn moeder de liefde van zijn leven was. Ik geloofde hem. Als je ze zag, kon je zien dat ze samen moesten zijn. Ondanks alle problemen aan elkaar vastgeklonken als de schakels van een ankerketting.

Tijdens het waanzinnige feest op die negende november van 1989 botsten ze letterlijk tegen elkaar op. Bij een muur die achtentwintig jaar potdicht had gezeten, waar mensen het leven bij hadden gelaten, een muur die spreekwoordelijk viel en op een aantal plekken zelfs letterlijk aan stukken werd geslagen. 'Het was een dag om nooit te vergeten,' zei mijn vader. 'Een herinnering om voor eeuwig en altijd te bewaren,' zei mijn moeder. Ze zijn elkaar nooit meer uit het oog verloren. Figuurlijk dan, want natuurlijk waren ze niet 24/7 bij elkaar. Mijn ouders leefden ieder hun eigen leven, dan weer apart, dan weer samen. De paar keren dat mijn vader verdween, kwam hij of terug of wilde hij opgehaald worden. Mijn moeder deed dat. Ook nu.

Het verhaal kwam in één keer mijn mond uit, zonder haperen. Misschien niet in het meest correcte Engels, maar dat interesseerde me op dat moment niet.

Jo zuchtte. *'What a romantic story...'*

'Yes. But now he's gone...'

'He will come back.'

'I don't know.'

Ik vertelde Jo over het vreemde gedrag van mijn moeder, over de sms'jes die niet klopten, over haar vreemde, afwezige gedrag.

Jo opperde dat dit misschien kwam omdat mijn moeder verdrietig was hem kwijt te zijn. *'Maybe she's just tired and she gets confused by things.'*

Moe, misschien was dat 't, maar zo moe dat je berichtjes verkeerd voorleest, of net doet alsof er een is binnengekomen terwijl dat niet zo is...?

Er klopte iets niet.

Ik keek opnieuw op mijn horloge: 22.58. Ik hoopte dat mijn zusje sliep. Dat ik niet te lang was weggebleven.

'Time to go?' vroeg Jo. Ik meende spijt in haar stem te horen, alsof ze iets wilde uitstellen.

We klommen terug over de muur. Inwendig moest ik lachen: ik had mijn eigen muur in Berlijn beslecht, een stuk lager, een stuk gemakkelijker, niet met tienduizenden mensen tegelijkertijd, en ik voelde ook geen behoefte er een stuk uit te hakken voor op het gangkastje thuis. Deze muur mocht wat mij betrof intact blijven, deze muur had mij geen strobreed in de weg gelegd.

Achter mij hoorde ik Jo naar beneden springen. 'Come on, Max!' riep ze.

Het geluid van een motor brulde door de straat. Ik draaide mijn hoofd naar rechts. Een witte BMW,

een man zonder helm, bruinleren jack, motorrijlaarzen. Geen licht.

Mijn hart stond stil.

‘Max!’ gilde Jo.

Max luisterde niet. Hij vloog de straat over, dwars door de natte herfstbladeren.

‘Max! Max!’

Piepende remmen, glijdende wielen, een gil, een oorverdovende klap. Toen stilte, ijzige stilte.

Als verdoofd draaide ik me om.

Met haar hand voor haar mond geslagen keek Jo naar de boom waar de motor tegenaan gevouwen zat. Een stukje verderop lag de man, roerloos, zijn hoofd op de keien.

Bam! Ik weet hoe het voelt om heel hard te vallen, maar ik stond daarna meteen weer op...

Jo vouwde zich dubbel en keerde haar maag binnenstebuiten, precies naast mijn schoenen.

Er kwamen mensen aangesneld, er klonken sirenes, er ontstond paniek, drukte, heel veel drukte, maar ik had het gevoel alsof ik in het oog van de storm stond. In dat oog was alles stil, doodstil.

Een hand landde zachtjes op mijn arm. Verstikte woorden kropen op handen en voeten mijn oor binnen. *‘O my god, I’m so, so sorry...’*

Ik voelde mijn mond bewegen. *‘It’s not your fault,’* hoorde ik mijn eigen stem vanuit de verte zeggen.

‘He should have worn a helmet, should have had his lights on, shouldn’t have driven so fast...’

Ineens versnelde mijn ademhaling zich en het volgende moment leek het of er in mijn hoofd weer een colafles uit elkaar spatte. Mijn hersens werden in een bruisende schuimlaag ondergedompeld, mijn hart ging in de vijfde versnelling, het zweet brak me uit, ik kreeg nauwelijks adem en een plotselinge duizeligheid viel boven op me als een komeet die alle plekken op de wereld had kunnen uitkiezen om op neer te storten, maar mij kennelijk het interessantste doelwit vond.

Toen werd alles donker.

Zo moet het ongeveer gegaan zijn, het ongeluk.

Met dat verschil dat ik er zelf niet bij was. Ik was niet op dat kerkhof, die kermis, het nomadenlaantje.

Ik heb het meisje dat ik Jo heb genoemd, nooit ontmoet.

Ik was niet in Berlijn om mijn vader te halen. Hij is daar wel opgehaald, maar door mijn moeder. Alleen.

Ik wilde mee.

Dat mocht niet.

‘Ik moet dit alleen doen,’ zei mijn moeder. ‘Net als toen ik hem voor het eerst ontmoette.’

Mijn vader was wel in Berlijn, op die kermis, en ooit een keer op dat nomadenlaantje. Hij heeft daarover verteld. Dat hij daar een tijdje had gewoond. Dat zijn buurman vaak midden in de nacht thuiskwam, met een slok op. Een buurman die altijd ‘Schnauzel!’ brulde als hij zijn honden tot de orde riep. ‘Maar overdag was hij een bovenste beste,’ vertelde mijn vader. ‘Deed geen vlieg kwaad.’ Mijn vader vertelde ook over het kerkhof voor gevallen soldaten. Gefallen des Ostens. Dat hij daar een jongen ontmoette wiens opa daar begraven lag. Ze waren aan de praat geraakt. De jongen had mijn vader in vertrouwen genomen, schoorvoetend bekend dat zijn opa een kampbeul was geweest. ‘Officieel is hij gevallen voor zijn land,’ vertelde de jongen. ‘Officieus voor macht en tirannie.’

Een halfjaar geleden viel mijn vader zelf.

Precies aan de andere kant van die muur.

Aansluitend op een gig in Maastricht, deed hij een Duitslandtoertje: Keulen, Aken, Berlijn.

Hij bleef langer weg dan hij had gezegd.

Mijn moeder wachtte. Ze probeerde hem te bereiken, hij nam niet op. Ze checkte zijn sms’jes, die ze altijd bewaarde:

- Popje, ich liebe dich. Tot snel.
- Show ging goed!
- Show sucked. Wou dat ik thuis was. Mis je.
- Ik ben dom op Aken. Haha, Dom op Aken ☺, ik bedoel natuurlijk dol.
- Het in Keulen horen donderen: waar komt dat gezegde toch vandaan?
- Elf uur is een mooie tijd om jou een sms te sturen ☺. Hou van je. Liefs aan de jongens.
- Het gaat fout. Wil je me ophalen...

Ze haalde hem altijd op, ook nu zou ze dat doen.

Ik was in de snackbar, met Erik, Kick en Babs, tijdens een tussenuur. Ik had mijn brood weggegooid.

Ik moest thuiskomen. Zo snel mogelijk. ‘Iets met papa.’

Ik schrok niet, er was wel vaker iets met papa, meestal kwam het wel weer goed.
Dit keer niet.

Mijn moeder haalde hem op. Niet met de Volvo. Met het vliegtuig.

In gedachte zag ik ze samen in een café zitten, tegenover elkaar, mijn moeder aan zo'n slappe bak *Milchkaffee*, mijn vader aan een stevige espresso. Ik wilde dat alles goed was, niet alleen op dat moment, maar gewoon voor altijd, of in ieder geval tot ik de deur uit zou zijn. Dat was misschien al over een paar jaar, dus zo hoog waren mijn eisen niet.

Ze kwamen samen terug. Mijn vader zou voor altijd blijven – of voor altijd weggaan, het is maar hoe je het bekijkt.

Het was herfst, de weg was bezaaid met doorweekte, roodoranje bladeren. Mijn vader had zich goed gevoeld, niet gewoon goed, maar euforisch goed. Foute boel, dus. Hij had een motor gehuurd en was door Berlijn gaan scheuren. Hij sms'te mijn moeder dat hij op een kermis was. Dit was zijn laatste berichtje:

Een reuzenrad zo hoog als de Eiffeltoren. Maar natuurlijk overdrijf ik. Misschien voel ik me zelf zo hoog als de Eiffeltoren, of ben ik zelf een reuzenrad, dat draait en draait en draait ;). Mijn liefde draait om jou. Natuurlijk ook om de kinderen. Aber du, mein Schatz...

Zijn laatste woorden aan haar: mein Schatz.

Hij was weer op zijn motor gesprongen – zijn helm in het opbergvak.

In een straat die grensde aan een kerkhof voor gevallen soldaten, had er ineens een hond voor zijn wielen gestaan. Een chocoladekleurige hond. Een chocoladekleurige hond van een Engels meisje met rood haar. Het meisje had gegild. Eerst om haar hond terug te roepen, daarna om wat er gebeurde. Mijn vader probeerde de hond te ontwijken en gleed door een zee van natte herfstbladeren.

De motor vonden ze om een boom gevouwen terug. Mijn vader lag een stukje verderop. Het meisje met het rode haar had het alarmnummer gebeld. Ze was niet weggerend, was niet gevlucht; ze was gebleven. Ze moest mee voor verhoor, maar ze had geen schuld, zeiden ze. Mijn vader had beter uit moeten kijken.

Licht moeten voeren.

Een helm moeten dragen.

Niet zo hard moeten rijden.

Het meisje vond zelf dat ze haar hond beter vast had moeten houden. Hij ging er wel vaker vandoor. Dat had ze moeten weten.

Ze voelde zich verschrikkelijk schuldig, zei mijn moeder later. Ze hadden elkaar gesproken, het meisje had dat per se gewild. 'I'm so, so sorry...' hilde ze. En dat ze niet wist wat ze moest doen. 'Je moet niets doen,' zei mijn moeder. 'Het is niet jouw schuld.'

Het was al ochtend voordat ze mijn moeder bereikten. Met het eerste het beste vliegtuig dat ze kon krijgen, had ze hem opgehaald. Later vertelde ze dat ze aan zijn handen had moeten zien of hij het was. Dat dit het allermoeilijkste moment om haar leven was geweest.

Toen ze hem mee terug nam, mochten Zus en ik zijn handen niet zien. Ook niet zijn kleine teen of zijn oorlel. De kist bleef dicht.

Ik weet nog hoe kwaad ik was. Dat ik zijn nummer meteen uit mijn mobiel wiste, zijn Facebook-profiel stopzette, zijn Twitteraccount deletete. Daar had hij trouwens al eeuwen niks op gezet; hij vond het zonde van zijn tijd.

Mijn moeder deletete niks. Ze probeerde mijn vader levend te houden door een foto van hem op het gangkastje te zetten, het stukje Muur ernaast. Ze herlas zijn sms'jes, vertelde zijn moppen, bladerde fotoboeken door. En gedroeg zich afwezig en vergeetachtig.

Mijn zusje ging op haar eigen manier met haar verdriet om. Zij klampte zich vast aan haar knuffelaap, verloor zich in *Harry Potter*-boeken, verveelde zich op school en huilde om niks. Of misschien juist wel om alles.

Ik? Ik kreeg paniekaanvallen.

Was kwaad op het meisje met het rode haar.

Op haar hond.

De Duitse taal.

Berlijn.

Duitsland in het algemeen.

En op mijn vader in het bijzonder.

De dag dat ik hoorde dat mijn vader was verongelukt, kwam de schrijfopdracht. De stomste opdracht *ever*.

Dacht ik.

Een maand lang heb ik geen letter op papier gekregen, maar toen ik eenmaal begon, was ik niet meer te stoppen. Ik weet niet waar ik de woorden vandaan haalde. Ze kwamen vanzelf. Als ik alleen maar had verteld wat er echt was gebeurd, was het een opstel geworden, geen boek – en dat was nu eenmaal de opdracht. Zoals een 'echte schrijver' zocht ik op internet van alles op en wilde ik de lezer daarmee op een dwaalspoor brengen. In werkelijkheid verdwaalde ik zelf. Ik wilde de werkelijkheid voor me uit schuiven, uitstellen, afstellen. Maar de werkelijkheid kun je niet afstellen, die is er. De werkelijkheid is dat mijn vader dood is. Zo dood als een pier.

Ik kan het misschien van me af schrijven.

In een boek.

Een stom boek.

'Stom' – gek woord eigenlijk, als je het tien keer achter elkaar zegt, weet je bijna niet meer wat het betekent. Zou dat in andere talen ook zo zijn?

Stupid

Embêtant

Stupido

Dumm

Blöd...

Doof...

Stumpfsinnig...

Pap, hoeveel woorden zijn daar nog meer voor?

Vertel het me.

Deze ebook licentie is jouw eigendom en kan gelezen worden op een Mac, pc of laptop, e-reader, tablet en/of mobiele telefoon.

(Door)verkopen, verspreiden (sub)licenseren, verhuren, leasen of op een andere manier overdragen van enig recht in of op deze licentie of dit eBook, danwel reproduceren, uitgeven, uitzenden of op enige andere manier beschikbaar stellen van dit digitale bestand aan een 3de partij is ten strengste verboden.

Dit bestand is voorzien van een watermerk met informatie die jou aanmerkt als de eigenaar van de licentie om misbruik voorkomen.

Veel leesplezier!

baed2203bb8c18c5be12560f37becf6a5ac5f1f51e86cca233a83bbe45f